National Library
Bibliothèque Nationale
MAR 1 1978
NEWSPAPER SECTION
PÉRIODIQUES

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
PUBLISHED WEEKLY BY THE
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING LIMITED
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York; Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466; V. Jaunkalnietis, 1305 Taylor Ave, Racina, Wis. 53403; — California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 7 SESTDIENA, 1978. GADA 18. FEBRUĀRIS 28. GADS SATURDAY, FEBRUARY 18, 1978

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 60 centu

Sveicam kaimiņtautu igauņus 60. neatkarības svētkos!

Brīvības gars dzīvo

IGAUNIJAS DIENĀ

Ne tikai cietā un aukstā ziemeļu daba, bet arī nerimtīgas cīņas ar iebrucējiem norūdījušas trejas Baltijas tautas par varonīgiem cīnītājiem. Cik vien dziļi ieklausāmies vēstures balsī, aizvien bijušas varas ar iekarotāju tieksmēm. Cīņai pret tām jau kuŗo reizi bija jāsasliena arī mūsu ziemeļu kaimiņiem igauņiem, lai nosargātu savas tiesības, paturētu etnisko seju, kultūru un varētu dzīvot paši savā zemē. Vērojot vēstures posmus, kas malušies ap igauņu tautu un tās dzīves telpu Baltijas jūras krastā, visžēlīgāk tos pieminēklējis slavu vilnis, triekdamies ar Jāņa Briesmīgā un Čingishana varmācībām un terroru.

Ieskatīsimies sava nelaimē, lai zinātu, ko igauņu tauta pieredzējusi un kā pādzīvo savu likteni, kas to piemeklējis reizē ar mūsējo. Un kā bijām sabiedrotie viņās dienās, par tādiem paliksim arī nākotnē, jo mūsu mērķis ir viens: atbrīvota, brīva un neatkarīga valsts.

Šodien stāvam sešdesmit gadu attālumā no dienas, kad pāri igauņu zemei ieplīvoja viņu nacionālais karogs, vēstīdams neatkarīgās Igaunijas dzimšanu. Tā nebija vienkārša patriotisma izpausme, kad dažkārt jaujam valu jūtām. Tas bija dzīves rūpju un panākumu sākums jaunajai valstij gluži jauna, nepieredzēta ēra kādas tautas cīņu un darba īstenojumam. Un igauņi to apliecināja ar cietu gribu, entuziasmu, dvēseles un miesas spēkiem celdami savu valsti, līdz tā ātri un pilnīgi iekļāvās citu brīvu valstu saimē, līdzīgi saviem kaimiņiem dienvidos.

Mums vairs nenāktos analizēt kara laukā kaldināto brālību, kad abas tautas cīnījās par savām tiesībām un patstāvību. Tas ir iekalts šo tautu vēsturē — ar kritušo cīnītāju upuriem.

Bet mēs nomanījām, kāds skats sniedzas pāri mums — no austrumu puses: vai tur valdīja godīgums, patiesa griba un apņemšanās respektēt jaundzimušo valstu brīvību un robežas? Vai parakstītam mierlīgumam starp Igauniju un Pad. savienību bija īstenības un atklātas vēlēšanās segums? Vai brīdī, kad kaimiņi vienojās sadarbībai, jau neradās ļauns un slepens iedīglis austrumu despota smadzenēs?

Tikai nedaudz pāri 2 dekadām — un lielais kaimiņš atkailināja savu seju un slepeni izstrādātus nolūkus: iznīcināja neatkarīgās Igaunijas brīvību. Arī šaī ziņā viņai kopējs liktenis ar kalmiņiem dienvidos. Esam vienā briesmu laivā un Dievs vien zina, kad no tās spēsim izkāpt sveiki un veseli.

Pad. savienība ne tikai iznīciņājusi neatkarīgās Igaunijas brīvību un tiesības, bet vēl vienmēr pauž saltus melus par Igaunijas neatkarības posmu, visu izvērtējot ar savu mērauklu, kas aplipusi ar negodīgumu un noniecināšanu. Padomju varai nav vēl pieticis ar to, ka tā aprijusi savu kaimiņu. Padomju publikācijās figurē tik daudz nepatiesību un falsifikāciju, ka rodas sāja sajūta, lasot mēlnesīgo padomju vēsturnieku aprakstus par kādreiz brīvajām Baltijas valstīm. Tā Latvijas PSR mazās enciklopēdijas I. sējuma 644. lapusē citata starpā par Igauniju minēts, ka „1924. g. decembrī Tallinā notika strādnieku sacelšanās (?!); buržuāzija to nežēlīgi apspieda". Kaili meli, lai neteiktu vairāk. Nekāda strādnieku sacelšanās nenotika, bet gan nelielas Pad. savienības balstītas komūnistu grupas pučs, ar kuŗu igauņu iestādes tika galā bez kādām neželībām.

Tālāk padomju viltojumos minēts, ka "1934. gadā Igaunijā nodibinājās fašistiskā diktatūra (?!), ko tauta 1940. gada junijā gāza". Vēsturiskā patiesība gan ir citāda. Partiju savstarpējās cīņas un saimniekošana igauņu tautai kļuva arvien nepanesamāka: šaī sakarā 1933. gadā rudenī notika stautas nobalsošana par satversmes grozīšanu. Ar lielu balsu vairākumu šai nobalsojumā paplašināja valsts prezidenta jeb vecākā tiesības. Saskaņā ar viņam piešķirto varu toreizējais valsts prezidents K. Petss atlaida parlamentu un nodibināja Igaunijā autoritāru valdību. Darbodamies roku rokā ar Igaunijas atbrīvošanas cīņu vadoni ģenerāli Laidoneru, K. Petss ar savu saprātīgo politiku lielā mērā veicināja Igaunijas saimniecisko un kultūrālo uzplaukumu. Padomju muļķigajā uztverē viss, kas nav komūnistisks, ir noniecināms un liekams pretējā pusē — fašismā. Pad. sav. iebrukums ar sarkanajām ordām Igaunijā taču nebija tēmēts vienīgi pret Igaunijas fašistisko (?!) iekārtu, bet gan tās mērķis bija iznīcināt Igaunijas brīvvalsti, to brīvvalsti, ar kuŗu iebrucējam bija svinīgi parakstīts miera līgums līdz ar daudziem citiem apliecinājumiem sadarbībai draudzībai un savstarpējam respektam. Kremļa žargonā runādami, melīgie padomju vēsturnieki visas trīs toreiz neatkarīgās Baltijas valstis apzīmē par rietumvalstu agrāriem piedēkļiem. Šādas un tamlīdzīgas falsifikācijas tagad dzen galvā igauņu paaudzei, kas spiesta

(Turpinājums 20. lp.)

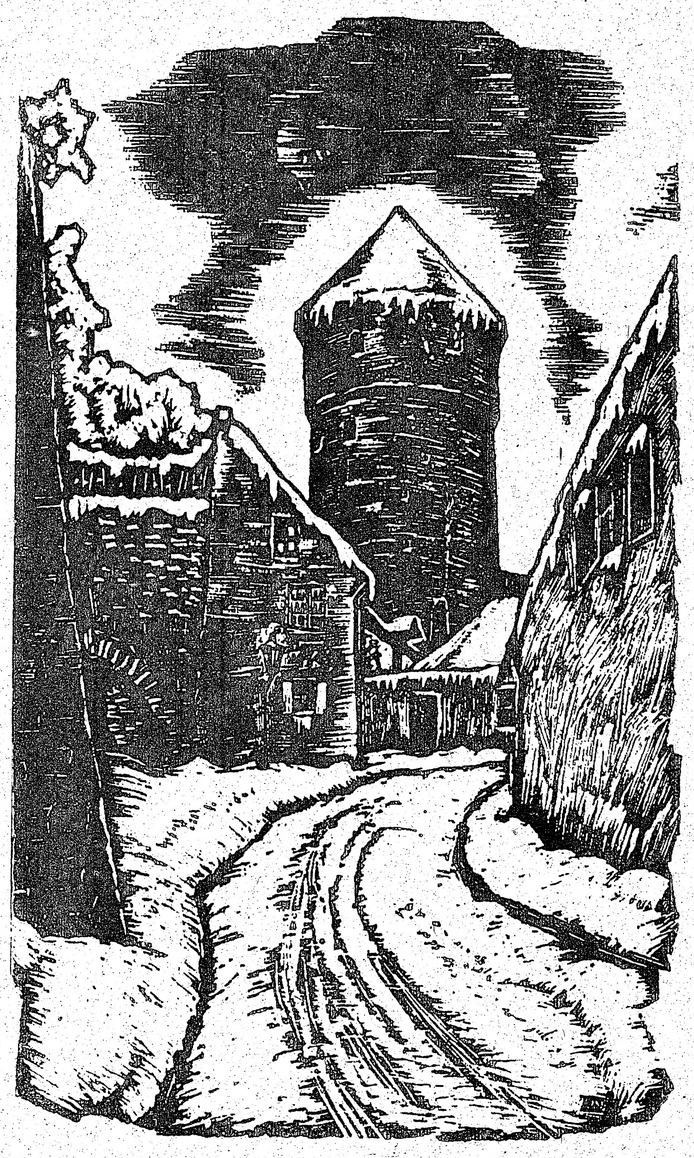

Tallinas motīvs

Kaanel Johann Naha gravīra

Kremlis draud ar ņūtrona bumbu

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKA

Padomju spiegu tīkla atklāšanu Kanadā varētu varētu uzskatīt par vērā ņemamu Kremļa patiesās sejas parādīšanu. Nav jāaizmirst, ka tagadējais Kanadas ministru prezidents Trudo 1971. gada oficiālā Maskavas apmeklējumā kopā ar Brežņevu parakstīja savstarpēju Kanadas un Pad. savienības draudzības protokolu. Vienam otram būs aizmirsies Kanadas premjēra komentārs, ka, tuvinoties Pad. savienībai, Kanada zināmā mērā atraisās no pārāk vienpusīgām saitēm ar ASV. Vai Kanadas tautas vairākums šādu politisku līdzsvaru vēlētos redzēt, par to ir jāšaubās.

Pēdējos demit gados bez lielā trokšņa Kanadu atstājuši astoņi padomju spiegi. Kas gan tā par draudzību, ja tagad spiegošanā notverti trīspadsmit Pad. savienības sūtniecības „diplomāti"?

Pirms 33 gadiem Igors Guzenko atklāja vienu no astoņiem padomju spiegu tīkliem Kanadā. Aizvadītajos gados Guzenko vairākkārt brīdinājis Kanadas valdību par Kremļa aģentu aktīvitātēm šajā zemē. Pēc Guzenko apgalvojuma pašreiz Kanadā operē pavisam 500 KGČ aģentu, kas savos tīklos ir iesaistījuši vismaz 2000 pašas Kanadas pilsoņus. Mūs sevišķi var interesēt Guzenko apgalvojums par čekas aģentu aktīvitāti etniskās grupās. Visas kultūras sakaru komitejas ir tieši padotas īpašai čekas centrālei Maskavā. Katra kultūras sakaru komitejas akcija ir rūpīgi izplānota, un tā vērsta pret nacionāli noskaņotiem, dažādo etnisko grupu emigrantiem. Tiem, kas ielaidušies sakaros ar čekas aģentiem, agri vai vēlu, būs jāmaksā mesli. Nesen Toronto par „bailīgiem trušiem" dzirdējām nosaucam tos nacionālos latviešus, kas izvairās no sakariem ar pieminētiem čekistiem, lai gan mēs nebijām pilnvarojuši „trušu" autoru parādīt savu „varonību" debatēs ar latviešu izcelsmes čekistiem ne-

(Turpinājums 20. lp.)

Svētdien, 26. februārī, pl. 17.00 Toronto **Latviešu namā**

Zentas Mauriņas vakars

Dr. H. Tichovska referāts *Leo Lipomaņa operu ārijas* *Viļa Lapenieka krāsu filma par Z. Mauriņu*

Biļetes iepriekš pārdod DV grāmatnīcā

Ielūdz: Zentas Mauriņas fonds un LNAK kultūras nozare

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1978. G. 18. FEBRUĀRIS, 7. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917 — Čikagas redakcijas vad. V. Jaunkalnietis, 1305 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 25 dol., 6 mēnešiem — 13 dol., 3 mēnešiem — 6.50 dol. Atsevišķa numura cena 60 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.50, tekstā $5.75, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1 par rindiņu, atkārtojot atlaide.

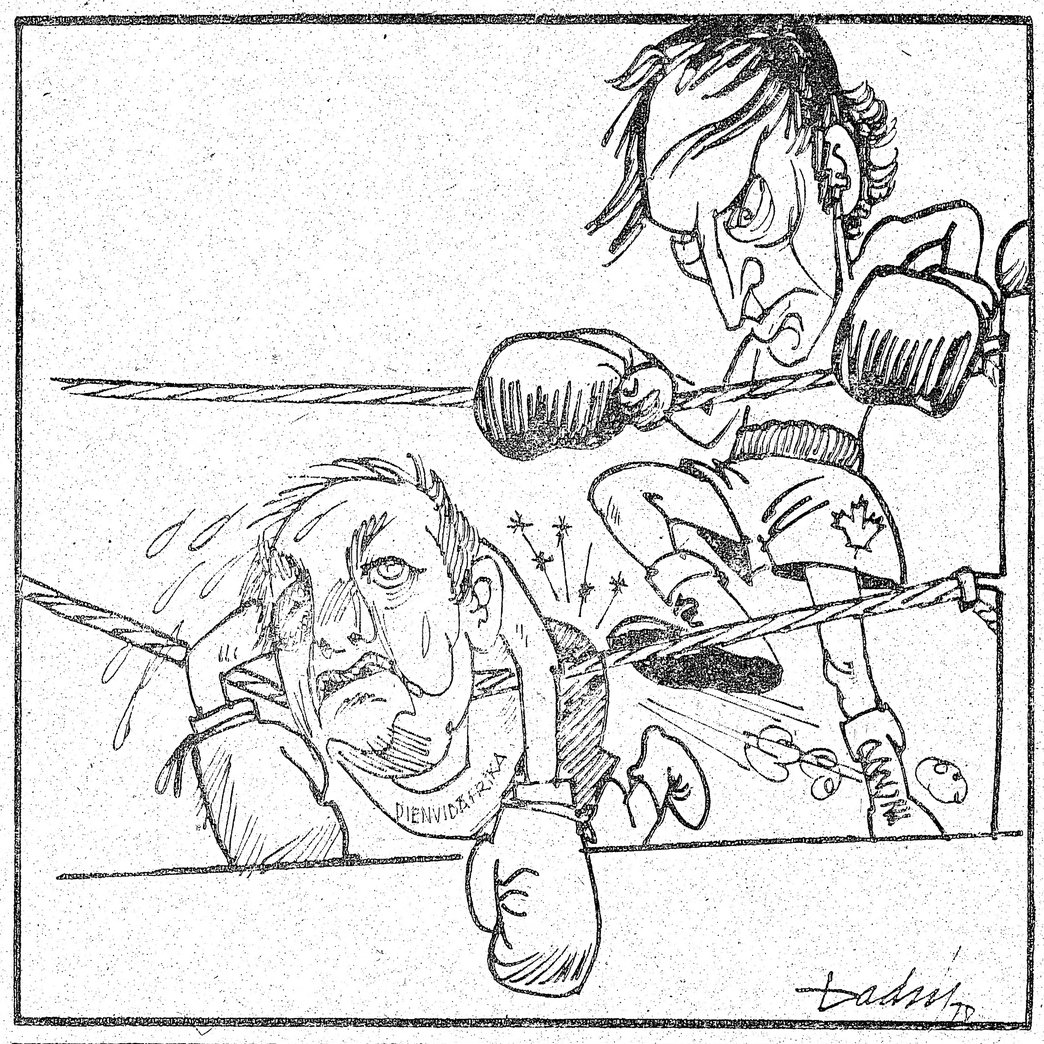

P. GRODS

Naivitāte un pretrunas

„Kā pa Jeisku" — teiciens, ko lietojām savā pusē dzīvodami. Tas nozīmē juceklību, neloģiskumu un bezprincipu stāvokli. Tāds jau gadiem aptvēris rietumu pasaules krastu. Vēl vairāk: skaidras un pašas par sevi saprotamas lietas tiek samudžinātas, padarītas neskaidras un pretrunīgas. Principi sabrūk, piekāpības un padošanās politika iezīmē „stingro kursu"...

Nav jābūt politiķim vai pareģim, lai redzētu un izvērtētu notikumus, kas risinās apmums. Jaunais gads ieskanējās ar solījumiem pozitīvam darba un rīcībai, taču zīmes rāda, ka arī nākošās 365 dienas neuzrausīs kādu skaidrāku un noteiktāku pagriezienu, stingrāku stāju un apņemšanos — ievirzīt valstu un tautu attieksmes ilgstošu un noteiktu panākumu ceļā.

Vienā no pēdējam preses konferencēm prezidents Kārters, jautāts par ASV nostāju notikumos Āfrikā, kur skaidri samanāms Pad. savienības nodoms iekundzēties ar komunismu melnajā kontinentā, atbildēja žurnālistiem, ka ASV ir nobažījusies par šo notikumu attīstību. Taču prezidenta valsts šais norisēs neiejauksies un mēģinās pārliecināt (?!) abas puses — izbeigt konfliktu. Tā ir naivitāte, lai neteiktu vairāk. Vai gan kāda valsts saru nu ceļā ir ietekmējusi un attu rējusi Pad. savienību no agresiviem nolūkiem un savas varas nelikumīgas izvēršanas? Taisnība — ASV rokās ir kāda atslēga, ar kuras palīdzību varētu apturēt Pad. savienības noziedzīgo aktīvitāti melnajā kontinentā — atraut tai amerikāņu kviešu devu, bet Amerika to nedarīs, un tādēļ komūnisma ieviešanās melnajā kontinentā ir nenovēršama. Tirdznieciskie darījumi ar Pad. savienību, ignorējot visu ļaunumu, ar kādu apdraudēta vēl brīvā pasaule, ir jau aizsnieguši apmērus, par kuriem mums nemaz nav pilnīgas apjēgas, un tādas arī nekad nebūs, ņemot vērā, ka vienmēr kāda daļa informācijas par faktiskiem notikumiem aizkeras un nenonāk līdz tautas vēlmēm — zināt visu. No vienas puses tiek akcentēta kustība un cīņa pret komūnisma agresiju un draudiem, bet tai pašā laikā komūnistiskā lielvalsts saņem rietumu atbalstu, tā vairojot sarkanā milža saimniecisko un militāro potenciāli. Tas ir fakts, ko nevaram noliegt, bet kas arī norāda, ka stingra un apņēmīga stāja pret komunisma izvēršanos visā pasaulē netiek ieņemta. Ko gan mēs savā naivitātē gaidām uz brīdi, kas apspiestās tautas tuvinās brīvībai?

Nedabiska sadarbība turpinās, un neviens nezina, kad un kur tā apstāsies. Varam teikt, ka barojam un uzturam vilku, kura nepārprotams nolūks — iznīcināt savu barotāju.

Pavērosim tālāk, cik principiāla ir ASV nostāja pret mazo, bet sarkanās palīdzības lielo ostu Kubu, ko ASV uz zināma pamata jau gadiem notur diplomātisko attieksmju ārpusē. Šāda riciba ir pamatota un pareiza.

Taču atkal tiek meklēta normālu sakaru atjaunošana un tajā nesaprotama paliek ASV valstsvīru izrīcība. Kopš kāda laika viceprezidents Mondeils bija izteicis dziļu neapmierinātību par Kubas karavīru piedalīšanos Etiopijas notikumos. Taču tai pašā laikā kāda ASV tautas vietnieku nama pārstāvju grupa, neveiksmīgo prezidenta amata kandidātu Makgovenu ieskaitot, taustās pa Kubu, lai panāktu diplomātisku attieksmju atjaunošanu...

Te vairs neredzam principu ieturēšanu, bet gan ilgi pieciestu tirdzniecības ķāri. Kādreiz Čerčils teicis: ja jācīnās pret nacionālsociālistu Vāciju, tad jāsadarbojas kaut vai ar pašu

(Turpinājums 16. lp.)

Lasītāju vēstules

LATVIEŠU CENTRS TORONTO

Centra izveidošanas komiteja bija uzaicinājusi apskatīt pērkamo Ontario kreditsabiedrību līgas namu. Apskate bija ieinterējusi krietnu daudzumu latviešu. Pirms apskates apmeklētājiem izdalīja mājas plānu ar piezīmēm uz tā. Piezīmēs bija minēts nama un īpašuma lielums, tā cena un citi apraksti un paskaidrojumi par ēku un zemes gabalu, kā arī parādīts nama sadalījums eventuālās pirkšanas gadījumā.

Diemžēl, tur nav nekādu skaitļu vai aprēķinu par īpašuma pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, lai gan piezīmēts, ka pilnīgu informāciju sniegs pilnsapulcē, bet kādā, tas nebija minēts. Tanī laikā gan bija izziņota Latviešu kreditsabiedrības sapulce.

Ja LCT izveidošanas komitejas norādītā sapulce attiecās uz financiālo pusi, tad to vajadzēja apgaismot labu laiku pirms sapulces, lai tautieši varētu iepazīties laikus. Uz vietas spriest par lielām summām bez iepriekšējas izanalizēšanas nebija ieteicams darīt.

Apskatot īpašumu, radās iespaids, ka tas ir cenas vērts, skaistā vietā ar lielu daudzumu telpu, ar siltuma izlīdzinātāju kā ziemā, tā vasarā. Ēka tikai 17 gadu veca, bet jāpadomā par jaunu jumtu...

Pirms nama pirkšanas būtu vērts padomāt par divām lietām: par satiksmi, lai nokļūtu pie nama, un īpašuma uzturēšanas vai nama budžeta.

Daudzmaz pazīstot tagadējo satiksmi ar pērkamo objektu, jāsaka, ka tā nav ērta publisko satiksmes līdzekļu lietotājiem; no otras puses — apkārtnē vakarā vai naktī nav nekādas iedzīvotāju kustības.

Otrs punkts ir vissvarīgākais, bet nezinot LCT komitejas nodomus, grūti par to spriest. grībētu apskatīt tikai vienu gadījumu vai iespējamo situāciju. Cik no runām par īpašuma pirkšanu noprotu, tad Centra izveidošanai un pirkšanai būtu saņemams Latviešu Kreditsabiedrības aizdevums 500.000 dol. apmērā un tur būtu ieguldāma līdzšinējā Latvieišu nama Toronto un DV nama pārdošanas nauda. Ja nu tas notiktu un ja pēc gada vai diviem Centrs šādu vai tādu iemeslu dēļ būtu jālikvidē, tad, protams, pirmā kārtā ietu zudumā Latviešu nama un DV nama ieguldītā nauda vai daļa no tās. Latviešu sabiedrībai tad nebūtu nekādu īpašumu, izņemot baznīcas.

Es negribētu, ka mēs, torontieši, nonāktu šādā stāvoklī, bet pieņemot šāda liela uzņēmuma apsaimniekošanas izdevumus, kuriem jābūt krietni lieliem, jāpadomā par šādas negātīvas parādības rašanos.

Katrā ziņā LCT organizācijas komitejas darbs līdz šim ir apbrīnošanas vērts darbs, kas darīts pilnīgi brīvprātīgi, bez kāda atalgojuma. Jācer, ka LCT izveidošanas komiteja atradīs pareizo ceļu Centra iegūšanai.

O. Dz. Toronto

VĒL PAR TEĀTRA DIENĀM

Laikrakstā Latvija Amerikā publicēti raksti par nesen Klīvlandē notikušajām Teātra dienām. Žūrijas komisijā, kurā darbojās Šedriks, Valters un es, ļoti vienprātīgi pirmo godalgu piešķīra Toronto teātriniekiem Vērenieka vadībā. Par to nu uztraucies Grand Rapidu režisors Šubiņš, viņš publicē nepatiesību. Žūrijai bija viegla izšķiršanās, jo Teātŗa apvienības noteikumi atļauj vērtēt vienīgi labāko mākslinieciskosniegumu, neko citu! Starp daudz ko citu, mums, saprotams, nebija tiesības ņemt vērā arī lugas nacionālo piederību. Grandrapidieši un čikagieši uzveda latviešu autoru lugas, bet Vērenieks — tulkojumu. Šinī punktā nu Šubiņš nopūlās „piesieties', visvairāk tieši man, jo es par žūrēšanas noteikumiem publicēju paskaidrojumu. Šubiņš ir sameklējis nepareizu adresi, jo „piesieties" vajadzēja tam, vai tiem, kas šos noteikumus izstrādājuši. Arī es neesmu ar tiem apmierināts. Šubiņš nekautrējas visu sagrozīt, pārmetot man it kā „latviskuma trūkumu". Citēju kaut vienu viņa teikumu: „Tad jau pēc Kalnieša domām nākamajās latviešu dziesmu dienās koŗi varētu dziedāt kādu Geršvina dziesmu no Porgy and Bess vai arī kādu Čaikovska dziesmu", u.t.t. Nē, Šubiņ, jūs ļoti labi zināt, ka tās nav vis „Kalnieša domas", bet gan teātrinieku rakstiski noteikumi, kuŗi bija jāpilda arī Kalnietim. Nemēģiniet man pārmest nacionālās apziņas trūkumu. Tas ir zemisks, ļaunprātīgs apvainojums, kas nekad netiks piedots. Jūtos neērti, ka skaitos jums pazīstams.

Vēl kāda piezīme: Toronto teātrinieku eglītes vakara atreferējumā teikts, ka trešais žūrijas komisijas loceklis (es) esot dziesmu, mūzikas laukā, arī presē labi pazīstama persona. Šinī gadījumā šiem augstajiem tituliem maza nozīme, tāpēc vēlos piezīmēt, ka arī es esmu teātrinieks, kas mācijies brīvās Latvijas laikā gan attiecīgajā skolā, gan Paulas Jēgeres-Freimanes dzīvoklī. Lai arī tā ir tikai „veco laiku" skola, tomēr es ar to lepojos un apzinos tiesīgs līdzi runāt ne vien mūzikā, bet arī teātŗa lietās. Piecdesmitajos gados Klīvlandē uzvedu Brigaderes lielās pasaku lugas un citas, līdz te no Bostonas pārcēlās Rubenis.

J. Kalnietis Klīvlandē

SADARBOŠANĀS

Sarīkojumu rīkotāji parasti sagaida, — lai mūsu presē šie sarīkojumi atspoguļotos. Taču zināma pretimnācība ir gaidāma arī no sarīkojumu rīkotājiem, lai žurnālisti savu darbu varētu veikt. Visumā latviešu organizāciju vadītāji to arī saprot un ar mūsu presi sadarbojas.

Viens no pretimnākšanas veidiem ir neprasīt no preses darbiniekiem, kas ieradušies kādā sarīkojumā veikt savu darbu, ieejas maksu, kā tas bija jau Latvijas neatkarības laikā. Ar gluži maziem izņēmumiem to

(Turpinājums 16. lp.)

Latviešu valodas dialekti un izloksnes

Ja sakām — dialekti un izloksnes — tad jājautā, kāda starpība ir starp dialektu un izloksni? Būtībā nekādas lielas starpības nav. Dialekts ir vairāk starptautisks nosaukums un lietots plašākā nozīmē, bet izloksne, ja tā varētu teikt, ir latvisks apzīmējums. Izloksnes vārdu ir darinājis Kronvaldu Atis, balstīdamies tautasdziesmās, kur svešādu runāšanu sauc par „valodas locīšanu", piemēram: „Uz robeža dzīvodama Trejād loku valodiņu: Kādi ļaudis bildināja, Tādu laidu valodiņu." — Šī tautasdziesma uzrakstīta tādos augšzemnieku dialekta pagastos, kur tuvumā ir trīs spilgti atšķirīgu šī dialekta novadu robežas.

Šajā īsajā rakstā nav domāts zinātniski pētīt dialektus un izloksnes, tas valodnieku darbs, bet, tā sakot, praktiski iepazīties ar dažiem latviešu valodas dialektiem. Kādi tad ir galvenie latviešu valodas dialekti? Vispirms jāmin vidus dialekts, kuŗu pieņēma par oficiālo latviešu valodu. Nākošais jāmin augšzemnieku dialekts, Latvijas austrumu daļā, seno latgaļu un sēļu novados: Latgalē, Valkas apriņķa austrumu daļā, Madonas apriņķī, Cēsu apriņķa austrumu pagastos un arī vēl citur. Latgalei ir prāvs slavisku aizguvumu skaits leksikā. Te varētu minēt plaši pazīstamo tautasdziesmu: „Tōli dzeijvoj muna mīlō", kuŗu dažreiz patīk dziedāt arī tādiem, kas neprot latgaliski un tādēļ no dziesmas nekas prātīgs neiznāk — notiek tikai kropļošana visnejēdzīgākā veidā, un ja vēl arī melodija neiet tā, kā vajadzētu, tad rodas pilnīgi jauns „dialekts" kā tekstā, tā arī mūzikā.

Augšzemnieku dialektam vairāk nekā citiem latviešu valodas dialektiem kopēja ar leišu valodu, īpaši zemaišu dialektu, jo leišu valodas gramatiskās formas uzskata par vecākām nekā latviešu valodas. To apstiprina arī latgaliešu tautasdziesma, ko sauc par aprunāšanas dziesmu — latgaliski — aprunōšonas dzīsme. Tās vārdi ir šādi: Ļaud's iz mane izrunōva Nalīteigis valūdeņ's, Cyts jau mežā leiksti cērte, Cyts jau kore šyupoleit'. Syupojit, aukle-jit Munys gaudys asareņ's. Ka gribit, pajemit, Myuženam volkojit.

Valodnieki atzinuši: ja kādai valodai vairāk dialektu, tā ir bagātāka valoda. Kā nākošo latviešu valodas dialektu varam minēt tāmnieku dialektu, ko runāja ziemeļrietumu Kursā, Ventspils un Talsu apriņķī un dažos Kuldīgas, Aizputes un Tukuma apriņķa pagastos. Tāmnieku dialekts radies, kuršiem uzsūcot lībiešus. Tanī ietelp vairākas tā saucamās kursiskās izloksnes, ventiņu un citas. Šo izlokšņu galvenās gramatiskās īpatnības ir: vīriešu dzimte plaši stājušies sieviešu dzimtes vietā. Piem. nesaka vis — zeme ir slapja, bet — zēm ir slapš, tāpat nesaka — maza pele un liela žurka, bet gan — maģes peliš un dižes šorks. Tad galotņu patskaņu zudums, ne — kaza, rasa, bet — kāz, rass un patskaņu pagarinājums „r" priekšā — dārbs, sierms, dourt; „u" vārdos — dubens, zuve, dui bāliņi u. c. Te daži tāmnieku dialekta paraugi ventiņu izloksnē no Alant Viļa Poēmas par kulšen.

Visas males, kur vien kloses,
gaise ducan kamiņ bits:
varans mediš kutan oses
mordig pārjemdams viss cits.
Tik nu, kaimiņ, netais rūgšen,
bubanšen vo cit kād briesm:
es tāpat var—bez diž lūgšen—
patēkt jums, kas i šis dziesm.

Daļēji līdzīgi runā Valmieras apriņķa rietumu daļā un Rūjienā.

Kā nākošo varam minēt malēniešu izloksni, kas ietelp augšzemnieku dialektā, bet atšķiras no latgaliešu izloksnes. Vārds „malēnieši" radīts zināmā mērā mākslīgi. Jau 18. gadu simtenī Lange un Stenders attālāko novadu ļaudis sauca par apmalu ļaudīm, dažkārt arī par pamaliem (kas dzīvo pamalē). Visiem šiem nosaukumiem bija niecinājuma noskaņa, lai uzsvērtu, ka šie ļaudis apģērbā, izloksnē, paražās un dzīves veidā atšķiras no pārējiem iedzīvotājiem.

Rakstos nosaukumu „malēnieši" ieviesis rakstnieks Jēkabs Zvaigznīte 1860. gadā, pārtulkodams no vācu valodas Mārbacha tautas joku grāmatu un dodams tai nosaukumu Par malēniešiem, populārizējot Alūksnes izloksnē humoristiskus rakstiņus. Kopš tā laika izloksne kļuva par literātūras modi. Izloksne ne tikai ļāva noslēpt savu vārdu, bet arī būt nesaudzīgākiem savu pretinieku apkaŗošanā. To izmantojis pat Rainis Dienas Lapā.

Te būs viens paraugs malēniešu izloksnē. Valentīna Pelēča Muolupes goda tiergī:

Kartupeļi jou bej izlasīti,
pļaunamīs otuls nūpļauts, ij
buorkani, turņi un kuoļi pusē
izrauti, ko divdesmitostītā oktūbrī bej Muolupē goda tiergs.
Da Mārtiņīm jou viel palika
kuopusti, kartupeļu mozums un
teirumu aporšana.

Latvijas enciklopēdijā par latgaliešiem atrodam definējumu: Latgalieši ir Latgales latvieši, kas runā augšzemnieku dialektu un pa daļai ir seno latgaļu tieši pēcteči, pa daļai ar lielkrievu, baltkrievu, poļu un leišu piejaukumu.

Latgale arī bija vienīgais apgabals, kur valsts pirmajos gados pamatskolā mācības notika izloksnē. Tikai vēlāk pārgāja uz oficiālo valsts valodu, bet izloksni mācīja kā atsevišķu priekšmetu dažas stundas nedēļā.

Tā kā Latvijā bija ļoti liela vārda un preses brīvība, tad nevienam nebija aizliegts runāt vai rakstīt tā, kā viņam patika. Latgaliešu izloksnē iznāca vairāki laikraksti, žurnāli un grāmatas. Radās pat ievērojami dzejas un prozas paraugi, kuŗu nosaukumus vien uzrakstot būtu vajadzīgas dažas avīzes slejas.

Šajā rakstā, protams, nav minēti visi latviešu valodas dialekti un izloksnes — tikai galvenie.

Ed. Šmugajs

„Mākonis ar sudraba maliņu"

Ernesta Šulca foto studija

Vēl viena patikama iepazīšanās

IMANTA MEŽARAUPA KONCERTS KLĪVLANDĒ

Nupat janvārī ar gandarījumu rakstīju Latvija Amerikā atzinīgus teikumus par jaunā pianista, ērģelnieka Andŗa Rožukalna koncertu, un nu atkal kas līdzīgs jāsaka par pianistu-komponistu Imantu Mežaraupu, kas studē arī inženierzinātnes. Kultūras dienu sarīkojumā 28. janvārī tie apm. 100 varonīgie, drošsirdīgie klīvlandieši, kuŗi bija cik necik izrakušies no briesmīgās 102 jūdžu ātruma sniega vētras un atguvuši mājās gaismu un siltumu, piedzīvoja ļoti patīkami noskaņotu un veikli izkārtotu sarīkojumu ar bagātām naudas balvām skolām un rūpīgi izstrādātu ķīmijas inženiera Dr. Jāņa Bunga referātu par Kārli Ulmani. Klīvlandes latviešu biedrības priekšniecei Astrīdai Jansonei ir kāda īpaša veiksme šādus sarīkojumus veikli izplānot un novadīt, kur jāskaita klāt arī jaunā komponista aicināšana no Filadelfijas. Viņam piederēja sarīkojuma visa otrā daļa. Patīkami noskaņota, latviska programma: paša Mežaraupa variācijas par Teici, teici, valodiņa un trīs prelūdes, Jāzepa Vītola lieldarbs Variācijas par „ej, saulīte" tēmu, Lista sestā ungāru rapsodija un kā piedeva — Šopēna prelūde. Mežaraups pašlaik turpina klavieŗu un kompozicijas studijas Mākslas akadēmijā Filadelfijā un tuvojas graduēšanai. Viņa paša abas kompozicijas uzrāda jau spēcīgu varēšanu kompozicijas teorijā, kuŗa savienota ar individuālu viņa paša stilu, talantīgu izdomu un interpretāciju. Viņš sasniedzis jau daudz arī technikā, ko pierādīja Lista rapsodija un Vītola variācijas. Jaunā mūziķa komponēšanas stils vairāk iekrāsots konvencionālas mūzikas ietvaros, kaut arī ar dažiem īpatiem biezāku nokrāsu triepieniem. Abas šīs lietas vienā pašā kompozicijā dažreiz nav visai saderīgas, bet viņš ir ļoti tālu no — nemūzikas trokšņiem, izvir-

(Turpinājums 18. lp.)

DAUGAVAS VANAGU VĪRU KORIS KANADĀ

ielūdz pavadīt kopēju vakaru

KEMERMIESTINĀ

sestdien, 25. februārī, pl 19.00

Lietuviešu namā, 1021 College Street.

Jautra vakara programmai (sākums 20.15) sekos BALLE ar BUFETI pie RUNČU deju mūzikas un kopējas dziesmas.

Ieejas cenas: Kopbiļete $8.00, tikai ballei $5.00

Jautra vakara programmai $4.00.

Pensionāriem un skolu jaunatnei $2.00.

Galdiņi rezervējami un ieejas kartes dabūjamas pie I. Helgūta, tel. 494-9445 un visiem koŗu dalībniekiem vai piektdienu vakaros un svētdienās no pl. 12.00 — 15.00, DV namā, 125 Broadview Ave.

„VĒROT UN MĀCĪTIES"

Kultūras dienās Ņujorkā janvāŗa beigās apskatīja kultūras dzīvi tagadējā Latvijā, — patiesu, nepārspīlētu, neslēptu un neizpušķotu. Analizējot dzirdēto, iebildumi varētu būt pret Jāņa Bičoļa izteiktām domām un iztulkojumiem. Kaut pārējie referenti atrada, ka visur manāma komūnisma ietekme, Bičolis izvairījās minēt, ka politika ietekmētu literāros darbus. To atzinis pat vēsturnieks Jānis Krēsliņš, kuŗa uzskatus pēc pašreizējiem vispārējiem atzinumiem varētu iztulkot kā „nostāju pa kreisi no centra". Arī viņš atzina, ka jaunajā padomju vēsturē nedrīkst pieminēt latviešus, kas krituši nežēlastībā trīsdesmitajos gados, ka nav pētījumu par baznīcām, ka ignorēts nekomūnistisko grupu darbs.

J. Bičolis norādīja, ka latviešu rakstnieki nebraucot uz Ameriku tautiešus izspiegot, bet „salīdzināt un mācīties". Ja citi referenti atzina, ka citās nozarēs gandrīz neko nedara, kas komūnismam nedotu kādus meslus, tad loģiski rastos jautājums, kāpēc Latvijas rakstniekiem ļauj braukt uz ārzemēm tikai „vērot un mācīties", neko citu no viņiem neprasot? Jābūt taču kādiem pakalpojumiem režīma labā, kas attaisnotu lielos ceļa un uzturēšanās izdevumus.

Latvijas rakstniekus sūtot uz Maskavu mācīties rakstīt, tāpēc tiem esot izkopts stils. Laikam šie Maskavā apmācītie rakstnieki iemācījušies savos darbos iepīt arī domas un uzskatus, kas vajadzīgi turienes ražīmam. Taču to referents nenoskaidroja. Domas varētu dalīties arī par referenta ieteikumu izrādīt uz trimdas teātŗa skatuvēm okupētajā Latvijā sarakstītās lugas, kas jau pāris vietās noticis.

Visumā referātos tika apskatītas okupētās Latvijas īpatnības dažādos kultūras laukos, raksturojot arī trimdiniekiem pieņemamās idejas, kas sevišķi vērojamas dzejā.

V. I.

Baltijas studiju konference Toronto

Baltijas studiju apvienības (Association for the Advancement of Baltic Studies) 6 konference šovasar risināsies Toronto universitātē no 11. līdz 14. maijam. Konferencē piedalīsies latviešu, lietuviešu un igauņu, kā arī pazīstami cittautu zinātnieki. Konferences darbība sadalīsies desmit nodaļās: arheoloģija un senvēsture, Viduslaiku vēsture, modernā vēsture, literātūra, lingvistika, folklora un mītoloģija, izglītība un psīcholoģija, tautsaimniecība un un demokratija, politiskās zinātnes un tieslietas un bibliografija.

No pazīstamākiem latviešu zinātniekiem konferencē referēs Edgars Andersons un Andrievs Ezergailis (vēsture), Rolfs Ekmanis un Jānis Svilpe (literātūra), Jāzeps Lelis un Aleksandra Šteinberga (lingvistika), Juris Dreifelds (tieslietas) u. c. Apskatīs pāri par 100 jaunu zinātnisku pētījumu par Baltijas valstīm.

Konferences galvenā rīkotāja ir prof. Ilze Kalniņa, bet atsevišķo nodaļu vadītāji no latviešiem ir: prof. Solveiga Miezīte — izglītības un psīcholoģijas nodaļā, prof. Vaira Vīķe - Freiberga — folkloras un mītoloģijas nodaļā un Ritvars Brežģis, bibliografijas nodaļas vadītājs.

Pazīstami cittautieši, kas piedalīsies konferencē, ir prof. Tereza Rakovsska - Harmstone, kas runās par nacionālismu Pad. savienībā un Baltijas valstīs, prof. Džēms Brandežs, Viduslaiku vēsturnieks (pārtulkojis Indriķa chroniku angļu valodā), lietuvieši Romualds Mišiunas, Rimvidas Šilbajoris un archeologe Marija Gimbutas, kas sarakstījusi grāmatu „The Balts" — par baltiešu senvēsturi, igauņi Toms Parmings un Toivo Runs.

Otrs ļoti interesants sarīkojums, kas notiks konferences laikā, ir baltiešu skulptoru izstāde Toronto universitātes Hart House telpās. Izstāde ir žūrēta. No iesniegtiem darbiem jau izmeklēti Zigfrīda Jurševska, Augusta Kopmaņa un Visvalža Reinholda darbi. Šī izstāde rīkota igauņu ierosmē, sakarā ar pasaules skulptoru konferenci Toronto šī gada maijā.

Abi šie sarīkojumi, 6. Baltijas studiju konference un baltiešu skulptoru izstāde, būs interesanti ne tikai zinātniekiem, bet arī vispārējai publikai. Konferences resp. referātu darbības maksa ir 30 dol., bet publika varēs arī piedalīties atsevišķos referātos par mazu ieejas maksu.

Konferences rīkotāji aicina visus latviešus apmeklēt konferenci, tādā veidā ne tikai atbalstot baltiešu zinātnieku darbu brīvajā pasaulē, bet arī paplašinot savas zināšanas un interesi par savu tēvu zemi. Tuvākas ziņas par programmu un referātiem sekos laikrakstos, vai saņemamas no Ilzes Kalniņas, 172 Church Ave., Willowdale, Ont. M2N 4G5, Canada.

Ilze Valdmane

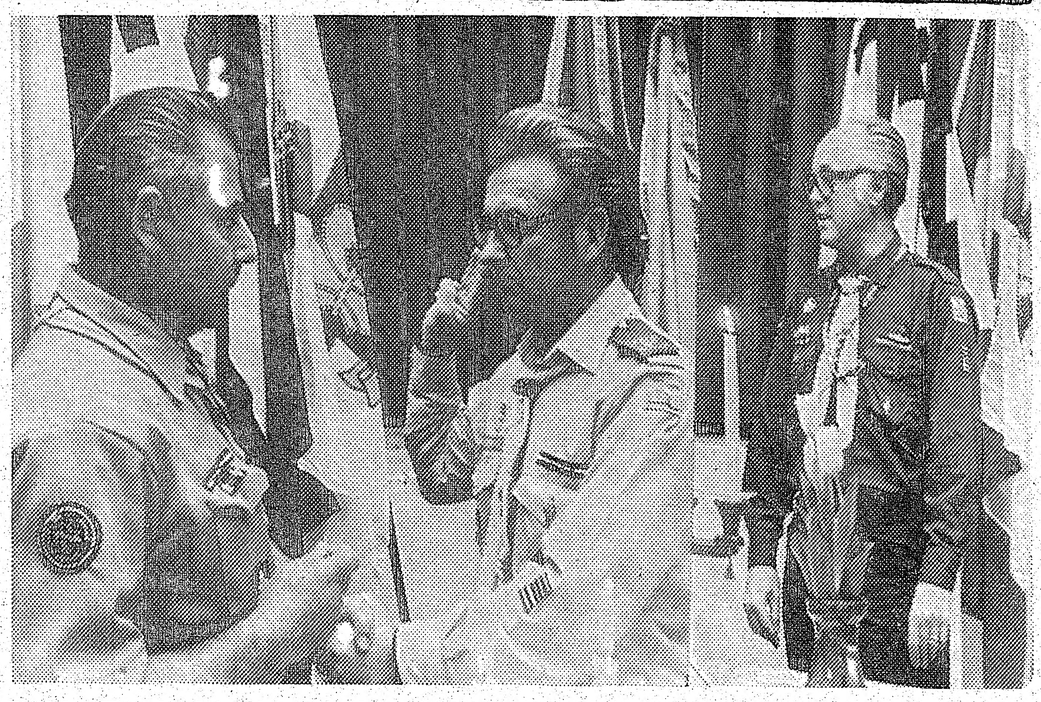

Pa labi: Kanadas latv. skautu jendas priekšnieks Gunārs Kārkliņš sveic svētku dalībniekus. Rīgas skautu vienības 27. gada svētkos 5. februārī latv. skautu priekšnieks E. Dāvidsons (pa kreisi) ar Baltās lilijas ordeni apbalvo vadītāju Arvīdu Aldermani. Foto: J. Ligers

Latviešu radio raidījumu 25 gadi

Latviešu radio raidījumi Čikagā pirmo reizi atskanēja 1952. gada 28. decembrī. Pa šiem 25 gadiem ir noraidītas 1280 pusstundu garas programmas. To saturā ir bijuši sabiedriska, reliģiska un literāra satura referāti, latviešu mūzika un dziesmas, ziņojumi par latviešu dzīves notikumiem un sludinājumi. Raidījumos runājuši organizāciju vadītāji un sabiedriski darbinieki.

Raidījumu komitejas priekšsēdis ir J. Valainis, bet programmas vadītājs visus šos 25 gadus ir bijis J. Vilciņš sen. Vēl komitejā darbojas M. Erkmane, I. Švānfelds, R. Kalnmals, J. Vilciņš jun., A. Balodis, Z. Kārkliņš, J. Plūme, I. Stokes-Strautniece un Čikagas latviešu organizāciju apvienības pārstāvis I. Bergmanis. Mūzikas padomnieks ir E. Ramats. Latviešu raidījumi atskanējuši no vairākām radio stacijām. Pašreiz tie dzirdami piektdienās no 10 līdz 10.30 vakarā (Oak Park raidītājs WOPA, AM-1490).

Raidījumu 25 gadu jubileju atzīmēja Latviešu namā. Bija ieradušies ap simt tagadējie un bijušie raidījumu līdzstrādnieki un labvēļi. Vakaru ievadīja māc. V. Vārsbergs, kas savos studiju gados arī bijis raidījumu ziņotājs. Raidījumu komitejas priekšsēdis J. Valainis savā pārskatā norādīja uz raidījumu mērķiem, dot kultūrāla rakstura programmas un ziņojumus par latviešu dzīves notikumiem. Viņš uzsvēra J. Vilciņa nopelnus programmas sastādīšanā visus šos 25 gadus.

Politiski vēsturiskā plāksnē daudz sniedzis nesen mūžībā aizgājušais komentātors Fr. Grīnbergs. Raidījumi bija iespējami tikai ar daudzu mūsu mākslinieku, teātrinieku, mūziķu, dziedoņu, rakstnieku, zinātnieku, paidagogu, sabiedrisko darbinieku un jaunatnes darbu un klausītāju atsaucību. Draudzes, organizācijas un arī daudzi čikagieši snieguši raidījumiem materiālu atbalstu. Sevišķi pieminama Čikagas Ciānas ev. lut. draudze ar savām samaksātām rēgulārām dievvārdu programmām.

Čikagas latviešu organizāciju apvienības priekšsēdis I. Bergmanis sveica raidījumu komiteju un nodeva aploksni raidījumu atbalstam. Sveicienus un aploksnes nodeva arī prāv. B. Baginskis no Čikagas latviešu katoļu draudzes un A. Eizis no pensionāru biedrības. Prof. P. Babris un viņa dzīvesbiedre dzejniece Janīna Babre nodeva 50 dolaru mirušā F. Grīnberga piemiņai. Sveicienus nodeva arī Čikagas Latviešu biedrības priekšnieks V. Vīksniņš. Ar rakstu bija sveicis arī ALA priekšsēdis J. Riekstiņš un pirmā raidījuma komitejas priekšsēdis K. Dzirkalis.

I. Bergmanis pieminēja arī Čikagas Ziņu divu gadu pastāvēšanu un pateicās par darbu visiem redakcijas darbiniekiem. Viņš ir arī šī izdevuma atbildīgais redaktors; redaktors pašreiz ir A. Raidonis.

Nesen mirušā rež. E. Upermaņa un komentātora Fr. Grīnberga piemiņai atskaņoja viņu lentēs ierunātos raidījumu fragmentus. Soprāns M. Cakare dziedāja V. Visteŗa pavadījumā, dzejoļus skandēja M. Antēna un A. Balodis, bet humoristiskus pieredzējumus avīžniecībā pastāstīja A. Raidonis.

V. J.

Divi latvieši baleta mākslas izstādē

Šogad baleta mākslas izstādē no 6. februāŗa līdz 11. martam Okīfa centrā Toronto reprezentēti divi latviešu mākslinieki: Ēriks Dzenis ar divpadsmit un Ņina Jurševska ar trim darbiem. Bez diviem Jurševskas jau iepriekš redzētiem audumiem trešais — Žizele — ir kā izdomā, tā lietotajos kompozicijas elementos bagātākais. Klusos, noskaņotos toņos veidotā kompozicija izceļas ar pārliecinošiem laukumu un līniju kontrastiem, kas cauri elementu disonancēm noved pie laimīga kompozicijas atrisinājuma. Audumu - mākslai, tāpat kā pastelu gleznieciībai, piemīt savdabīga īpašība: krāsu elementi ir jau iepriekš sagatavoti. Mākslinieka sekmes krāsu izvēlē, kopoņa un kontrasta, kā arī dominances radīšanā galvenokārt atkarīgas no spējas izvēlēties uzdevumam piemērotus elementus. Kritisks novērtējums un izveidota gaumes sajūta, kā arī plaša iepriekšēja pieredze ir nepieciešami priekšnoteikumi. Māksliniece jo sekmīgi tos visus piepilda.

Ēriks Dzenis, tāpat kā iepriekšējā gadā, joprojām ir publikas intereses centrā. Ar savu acīm patīkamo virtuozo zīmējuma techniku viņš šogad vairāk vērības piegriezis tīri psīcholoģiska rakstura problēmām. Lielajā ellas darbā situācijas traģiskums uzsvērts un kāpināts, lietojot vienā laikā vairākus principus. Ultramarīna un sēpijas kontrasts vispārējā toņu grupējumā dod traģisko minira gammas noskaņu. Pretstatīgais figūru novietojums, roku kompozicijas pārliecinošais risinājums, kā arī izteiksmīgie seju vaibsti, dod ārkārtīgi spēcīgu situācijas tulkojumu. Izteiksmes līdzekļu kāpinājums tomēr apvaldīts, nelietojot ne kripatas no karikatūras elementiem.

Kontrastā šim darbam gribas pieminēt pastela gleznojumu — Gaidošie dejotāji. Precīzā un tomēr it kā rotaļīgā veidā attēlotas trīs figūras kompozicionāli priekšzīmīgā novietojumā. Darbs tomēr galvenokārt risina psīcholoģiskas problēmas. Figūru iekšējā vitālitāte brīnišķīgi kontrastē ar situācijas šķietamo mierīgumu.

Redzam, ka mākslinieka radošā personība neapmierinās ar tīri akadēmiskiem gleznieciības uzdevumiem gleznojot prominentu kanadiešu portretus, bet cenšas sniegt skatītājam mākslinieciško pārdzīvojumu darbos, kas ir paša autora izvēlēti.

Droši vien abu šo mākslinieku darbus kopā ar daudziem citiem latviešu plašākā mākslas publika varēs skatīt drīzajā mākslinieku vienības Latvis izstādē šī mēneša otrā pusē.

Jānis Kuga

VINIPEGA

● Vinipegas latviešu ev. lut. Sv. Krusta draudzes dāmu komitejas priekšniece ar 1978. g. ir Dzidra Ansklāviņa, līdzšinējai priekšniecei Austrai Krastiņai izbeidzot savus pienākumus. Dāmu komitejas sekretāres pienākumus veiks Mirdza Rutule. Draudzes priekšnieks ir Egons Jurēvics, ērģelniece — Līvija Meistere. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 16 Sv. Pētera baznīcā māc. E. Grīšļa vadībā, bet bībeles stundas ik piektdienu pl. 19.30.

● Silvija Burka atkal kļuvusi par Manitobas labāko sieviešu atlēti 1977. gadā. Viņas vārds jau piekto reizi iegravēts „Eric F. Willis" piemiņas trofejā. Pirmo reizi viņai šis tituls piešķirts 1970., tad 1973, 1975 un 1976. g. Pagājušā gadā Silvija ieguva pasaules ātrslidotājas titulu sprintā un 4. vietu pasaules riteņbraukšanas sacīkstēs. Silvija Burka ir arī Kanadas sporta federācijas atzītā 1977. g. labākā sieviešu atlēte.

Novele „DESTINY'S DARLING"

3 daļas vienā grāmatā

Autore *Lita Grābeklis* savā darbā parāda komūnisma īsto, naida pilno seju. Dodiet to izlasīt angļu valodu runājošiem draugiem.

Grāmatas cena $12.75, grāmatnīcām atlaide.

Pasūtiniet

Raven Printing Inc.
317 So Beechtree,
Grand Haven, Mich. 49417, USA

Toronto Sv. Jāņa ev. lut.

draudzes locekļu gadasapulce

1978. g. 12. martā

pēc dievkalpojuma Sv. Jāņa baznīcas telpās, 200 Balmoral Ave. Darba kārtā noz. ziņojumi un apgrozījumu pārskati par 1977. g., budžeta projekti 1978. gadam un rotācijas kārtībā pārvēlamo draudzes locekļu vēlēšanas u. c.

Sv. Jāņa draudzes padome

Rakstnieki, jaunieši, skolnieki . . .

PIE MUMS AUSTRĀLIJĀ

Katru gadu pēc Kultūras dienām, vai pat vēl šo dienu laikā, sākās jaunatnes kursi no 12 līdz 17 un 17 — 25 gadīgiem. Dzirdētas bažas, ka jaunākajai grupai šie kursi traucējot vasaras vidusskolu, jo darbību sāk 2. janvārī. Tāpat izteikta neapmierinātība arī par to, ka tanī pašā laikā notiek bērnu nometnes, sākot ar 4 g. veciem. Iegadījies arī, ka tanī pašā laikā noticis kristīgās jaunatnes kongress vai „dienas".

Pie visa minētā šogad, 2. janvārī, vēl sākās brīvās pasaules 2. rakstnieku nedēļa, kas turpinājās 10 dienas.

Nu visas šīs izdarības beigušās, un biedrību namos atkal dzird balsis, „kafejnīcas" ver savas durvis, skolas sāk jaunu mācību gadu, un nereti dzird sarunās pa teikumam: „Paldies Dievam, nu varēs sākties atkal normāla dzīve". To dzirdot, nież mēle pajautāt — vai tad viss, kas noticis līdz šim, bijis kaut kas nenormāls?

Par Kultūras dienām jau īsumā rakstīju, jo lielākai daļai mūsu lasītāju gari apraksti par Austrālijas latviešiem gadskārtējo svarīgāko kultūrālo notikumu neinteresē. Par rakstnieku nedēļu, kas notika visas brīvās pasaules mērogā un tikai otru reizi mūsu trimdas 30 gados, vietējā latviešu laikrakstā plaši rakstījis A. Zariņš, „pieliekot punktu" ar Veltas Sniķeres rindām:

Bija labi,
Ka bija tikties.
Tikties mums atkal
Un neapnikties:
Atkal tikties.

Te tikšanās jāsaprot arī mazliet plašākā nozīmē. Pie tiem 38, kas tikās vārda vistiešākā nozīmē, jāpieskaita arī tie, kas paši nebija, bet atsūtījuši savus gara ražojumus, lai tie „tiktos" ar citu gara ražojumiem, pat no okupētās Latvijas importētiem. Tādu, kas atsūtījuši savus darbus vai „nedarbus", var uzskaitīt veselu rindu: Velta Sniķere, M. Krastiņa, Dr. J. Knostenbergs, Fēliks Valle, Metimne, L. Muižniece, J. Širmanis, I. Bērziņa, R. Mūks, V. Dreimane, L. Gulbe, Ed. Freimanis, V. Pelēcis, Anšl. Eglītis, A. Ivaska, K. Kurzemniece, J. Kronbergs, J. Grosvāns, O. Stumbris, J. Mazutis, V. Krāslavietis un varbūt arī vēl kādi citi. Neminu tos „vietējos", kas paši nebija varējuši ierasties, bet atsūtījuši tikai savus darbus.

Gandrīz kā jauninājums — varbūt arī vairs ne, ņemot vērā citus līdzīgus sarīkojumus — viens vakars bija veltīts okupētās Latvijas jauniesācējiem — dzejniekiem un rakstniekiem, kuru darbi „izraudzīti no pagājušā gada rīkotā literārā semināra Rīgā sniegumā", A. Zariņš, minējis pavisam 16 autorus, jautā: „Kāds nolūks šāda vakara rīkošanai?" Viņš arī pats atbild: „Varbūt parādīt jauno cālēnu pirmās melnās un baltās spalvas, kas dīgst nejēdzīgas sistēmas ietvaros, bieži humoreskas un satīras aizsēgā."

Kā citas izdarības, bez „tikšanās", šajā 10 dienu nedēļā varētu minēt: Rakstnieku nedēļas atklāšana un apsveikumi, lekcijas un semināri, literārie vakari, referāti par liteātūru, drāmu, teātri, kritiku, sakariem un sakarniekiem. Nav arī trūcis satīras, humora, dziesmu un citu lietu. Nozaru un sekciju vadītāju vairāk, bet pašā augšā visus kopā savervējis jis rīcī kom. pr-dis Inārs Brēdrichs.. Ar savu personisko tikšanos Austrālijā dzīvojošos rakstītājus un runātājus pagodinājuši šādi kollēgas no citām zemēm: Aija Beldava, Alīse Cīrule, Indra Gubiņa, Pāvils Johansons, Valters Nollendorfs, Juris Rozītis (no Zviedrijas), Betija un Valdis Zepi — pavisam 8 ciemiņi.

Tā kā rakstnieku nedēļas un jaunatnes kursu dalībnieki par savas darbošanās vietu bija izraudzījuši vienu un to pašu kolledžu Džilongā (ne visai tālu no Melburnas), tad dažas lekcijas un referāti noklausīti kopēji un tajos bijis pat ap 100 klausītāju. Daži vecākie jaunatnes kursu dalībnieki par šādu izkārtojumu izteicās ļoti atzinīgi, jo izmantota retā izdevība dzirdēt V. Nollendorfu, P. Johansonu, V. Zepi u. c. Šie kursanti arī izteica vēlēšanos, ka būtu labi, ja katru gadu varētu kādu dabūt no „aizjūras".

Vietējā latviešu laikrakstā par kursiem rakstījuši Jānis Dēliņš un Aina Pūce. Viņi abi min, ka referāti kopā ar rakstnieku dienu dalībniekiem „kursantu vidū radīja domstarpības", jo „rakstnieki dominēja debatēs, un ja referāti būtu kursantiem atsevišķi, tad kursanti varētu brīvāk izteikt savas domas". (A. Pūce).

E. O.

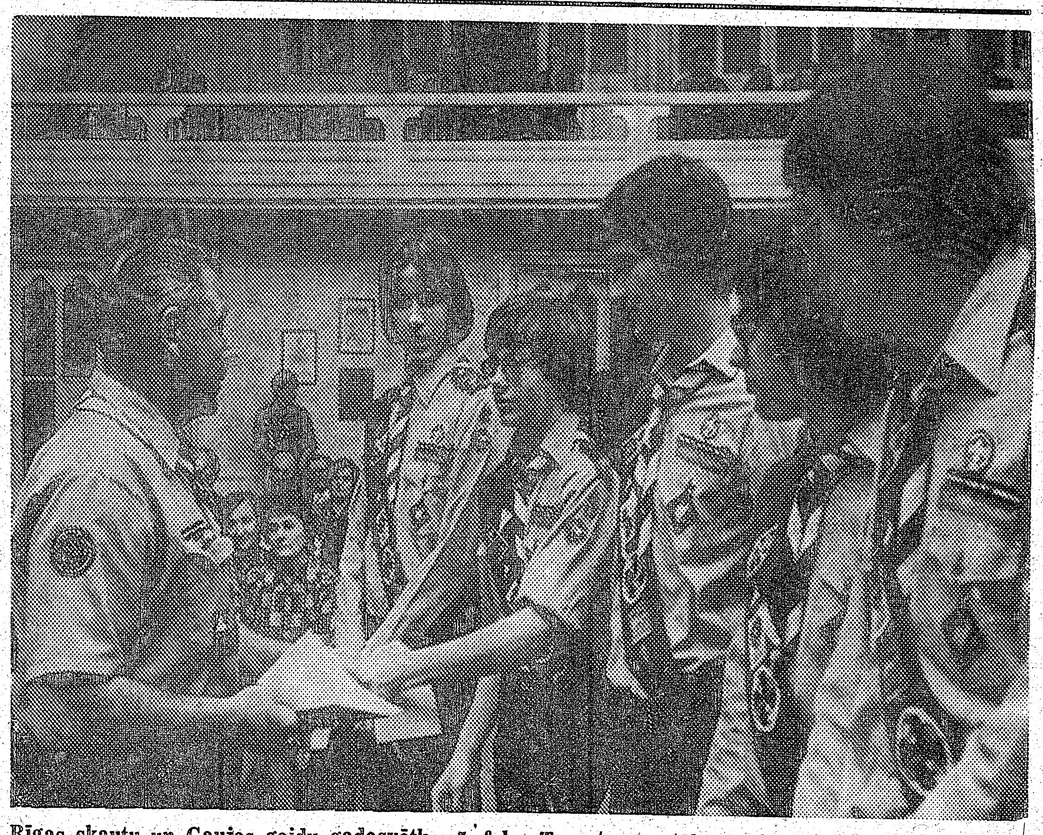

Rīgas skautu un Gaujas gaidu gadasvētkos 5. febr. Toronto augstāko pakāpi — Dzimtenes skauta apbalvojumu saņēma pieci dižskauti. To pasniedza latviešu skautu vadītājs brīvajā pasaulē E. Dāvidsons. Ierindā no kreisās: Ēriks Kleperis, Ēriks Ruģelis, Ēriks Kalniņš, Valters Kronbergs un Jānis Galejs.
Foto: J. Liģers

Pirmā baltiešu veterānu delegātu sapulce

Baltiešu Veterānu līgas Kanadā valdes sēdē pieņēma darba seku pirmajai līgas delegātu sapulcei 4. martā Toronto lietuviešu namā. Paredzēts svētbrīdis un Igaunijas ģenerālkonsula I. Heinso, kas arī ir līgas biedrs, apsveikuma runa, pēc tam pārrunās līgas turpmāko darbību. Katra līgā sastāvošā organizācija tiesīga sūtīt uz sapulci 5 delegātus un savu pārstāvi līgas valdē. Delegātu sapulcē par klausītājiem varēs piedalīties arī pārstāvji no tām organizācijām, kas vēl līgā nav iestājušās, bet vēlētos iegūt tuvāku informāciju. Līdz šim līgā uzņemtas 7 vienības, kas visas ir globālu patriotisku organizāciju nodaļas Kanadā. Starp tām ir divas DV nodaļas. lietuviešu aizsargu un jūras aizsargu nodaļa, lietuviešu brīvības cīnītāju b-ba Romuve un igauņu kara veterānu b-bas divas nodaļas. Līgā var iestāties ne tikai bij. karavīru organizācijas, bet katra baltiešu patriotiska rakstura organizācija, kuras darbības mērķos ir sekmēt pilnīgas neatkarības atgūšanu okupētajām Baltijas valstīm.

Maskavai bailes no amerikāņu ieročiem

Brežņevs esot visai norūpējies, ka ASV sāktu ražot savus atomieročus, kas tad uz ilgiem laikiem pārvilktu svītru komūnistu gala mērķiem — sagrābt varu visā pasaulē. Lai šajā jautājumā NATO sabiedroto starpā radītu plaisu, Brežņevs mēģina tos pielauzt pa vienam, cerot panākt, ka tie pretosies amerikāņu superieročiem. Rietumvācu laikraksts Die Welt ziņo, ka valsts kanclers Šmits, kura sociāldemokratu partija ir pret atomieročiem, saņēmis no Brežņeva vēstījumu. Eiropas aizsardzības lietpratēji iestājušies par ņūtrona ieroču ievešanu aizsardzības programmā, jo bez tiem padomju tanku lielā pārspēka dēļ NATO armijas esot par vājām. NATO ģenerālsekretārs Jāzeps Luns savā nesenajā runā Eiropas demokratiskā forumā Briselē atklāti pateica, ka maskavieši ar nodomu izveidojuši tādu militāru spēku, kas lielā mērā pārsniedz savas zemes aizsardzības vajadzības, neieskaitot Kremļa satelītus Austrumeiropā. Lai Maskava nemaz necerot, ka ASV atteiktos lietot atomieročus, ja tām nāktos aizstāvēt savus 300.000 karavīrus, kas veic dienestu Eiropā.

(vgs)

Jāpieņem, ka Pāvils Johansons tiešām tā ir domājis, kā viņš teicis atvadoties no Vasaras vidusskolas Aldingā pie Adelaides: „Paldies Annai Ziedārei, visiem skolotājiem, audzinātājiem un skolniekiem, kas man parādīja kaut ko tik pozitīvu, ko Eiropā līdz šim nebiju piedzīvojis." Komentāri lieki. Vēl tikai var piezīmēt, ka šogad Vasaras vidusskolā, 4. darba gadu uzsākot, skolnieku skaits pārspēja visus iepriekšējos gadus — 76 skolnieki. Vēl nav ziņu, cik liels skaits bija 4. darba gadu nobeidzot, jo parasti kāds jau līdz beigām neiztur. Bet par to nav jāuztraucas — tas vienmēr tā bijis un būs.

Ed. Šmugajs

Vēl 4546 riņķo virs mūsu galvām

ASV Izplatījuma aizsardzības komanda (ADC) ziņo, ka pēc padomju „Kosmos — 954" raķetes nogāšanās Kanadā, kas izraisīja trauksmi Ziemeļamerikā, ap zemi vēl riņķojot 939 satelīti, bet pavisam kopā izplatījumā joņojot 4546 cilvēku roku darināti objekti, dažs tikai fotokameras lielumā, ko pastaigā pa izplatījumu pazaudējis astronauts. Vairums no tiem reiz sadegs atmosfairā, neko nenobirdinot uz zemes.

No pašreizējām raķetēm, kas riņķo virs mums, ar atomenerģiju darbina tikai dažus, pārējās traucas uz priekšu ar elektronisko sistēmu, kas enerģiju iegūst no saules. No visām ASV raķetēm izplatījumā tikai 28 baro atomenerģija, pie kam 27 ir relātīvi vienkāršas atombaterijas. ASV Nacionālās drošības padomes referents Benjamins Hubermans domā, ka padomju „Kosmos-954", kas nogāzās Kanadā, baroja 100 mārciņas smaga atomviela „Urānijs - 236". Tikai vienai amerikāņu raķetei „Snapshot", ko ASV uzlaida gaisā 1965. g. un kas voltāžas regulētāja kļūmes dēļ nadarbojas, bet joņo tik augstu izplatījumā, ka paliks tur 4000 gadus, ir līdzīgs atomskaldītājs reaktors. Tas darbojas tikai ar 25 märc. urānija.

Pad. savienība izšāvusi vismaz 9 raķetes ar atomreaktoru dzinējspēku, as uzdevumu veikušas, ietiet augstākā orbitā, kur riņķos 500 — 100 1000 gadu Kādas kļūmes dēļ „Kosmos-954" nenokļuva augstākās sfairās, bet nogāzās. Pad. savienības 1962. g. uzsāktai Kosmos programmai iz ļoti slepeni zinātniski un militāri uzdevumi, ieskaitot spiegošanu. Izplatījumā izšauti 986 „kosmosi", pēdējais īsi pirms 954. nogāšanās Kanadā. Speciālisti domā, ka „kosmosu" īpašs uzdevums ir pētīt „raķešu nāvētājus", kam spēja iznīcināt izplatījumā citas lidojošās raķetes. (vgs)

SV. ANDREJA BAZNĪCAS ZĀLĒ

1978. gada 19. februārī plkst. 17.00

LATVIEŠU KOMPONISTU un TAUTASDZIESMU

KONCERTS

INGEBORGA BIRNE-VEINBERGA — soprāns
MARTHA MacVICAR — soprāns
JURIS CIRULS — baritons
Pie klavierēm — Fanny Levitan

Ieejas maksa $4.00, pensionāriem $2.50.
skolniekiem ieeja brīva.

Mākslinieku vienības LATVIS

gadskārtējo izstādi Sv. Jāņa baznīcas izstāžu telpās atklās LNAK valdes priekšsēdis Tālivaldis Kronbergs
24. februārī pl. 8 vakarā.

Izstāde atvērta
25. febr. no pl. 13 — 21 un
26. febr. no pl. 14 — 20 vakarā.

Visi laipni ielūgti

„Kristīti, bet tomēr pagāni"

DAŽU CITTAUTU RAKSTĪTĀJU ATZINUMI PAR SENAJIEM LATVIEŠIEM

Cittautu apskatos kādreiz bija lasāms, ka latvieši esot „maza, zaglīga tautiņa pie Baltijas jūras". Dažiem sveštautu vēsturniekiem bijuši dīvaini uzskati par mūsu tautu un tās tradicijām, kuŗas "apgaismojuši" visai nievāji, ar krietnu piedevu dzēlīga sarkasma, nosaucot tās par „pagāniskām". Vai pārmest viņiem? Arī trimdā, mūsu pašu vidū, dažkārt dzirdami pārmetumi mūsu dievturiem, ka tie veicinot pagānismu.

Priekš 300 gadiem, 1673. gada 10. novembrī, latviešu draugs un vācu vēsturnieks Juris Felkeržams no Jelgavas raksta Indriķim fon Galenam:

"Starp zemniekiem ievērojamākie ir kuršu ķoniņi, kas savas varonības dēļ no pirmajiem Kurzemes iekaŗotājiem ieguvuši daudz tiesību un privilēģiju. Viņiem atļauts zvejot Prūsijas jomā, ko pat hercogam nav brīv darīt, kur nu vēl muižniekiem. Tā kā pēcnācēji atstājuši savu priekšteču tikumus un uzaudzinājuši savus bērnus par zemniekiem, tad viņu stāvoklis grozījies. Viņi var uzrādīt daudz tiesību un privilēģiju, bet tiem jādanco pēc valdības svilpes. Viņi mēdz svešiniekiem rādīt kādu ar zelta lenti izrotātu cepuri, ko tie no zviedriem izkaŗojuši, un kādu lielu, sarkanu koka kausu, ārpusē izgreznotu ar veciem zeltītiem rakstiem. Tur saiet 6 mēri alus. No šī kausa viņi dod nodzerties svešinieku apsveicot."

Par Kurzemes zemnieku kāzu ierašām, drānām un lauku mājām savā dienas grāmatā Dr. Arnolds fon Brants raksta:

— Kad abas puses saderinājušās un visi kāzinieki krietni paēduši un padzēruši, tad tuvāki draugi veda līgavu uz līgavaiņa mājām. Viņai pa priekšu nesa spieķi, pie kuŗa piestiprināta sarkana vai zila drēbe. Līgavu ar līgavaini ieslēdz kādā istabiņā, ko dēvē par klēti. Pēc divām stundām nāk radi ar īsām nūjām rokā, līgavainim jābēg čaklām kājām, citādi tas dabū krietnu pērienu. Līgavu izklaušina.

Ja tā nav bijusi ar mieru, tad līgavaini aplej ar alus patekām un laizdzen prom. Ja viss labi paveicies, tad uzsprauž zaļojošu koku uz jumta, ēd un dzer, cik līgavainis spēj dot. Pēc maltītes meitas un sievas sakāpj uz gaŗa sola, visādi gorās un ķēmojas, bet no vietas nekustas. Tas viņiem nozīmē deju. Vīrieši jautri dzied, lēkā, ākstās un neviens ātrāk savu vietu neatstāj, kamēr viss nav apēsts un nodzerts. Ēdiens un dzēriens uz galda stāv dienu un nakti. Pie tam dzied tik nepieklājīgas un nekaunīgas dziesmas, ka pats nelabais nevarētu tanīs klausīties. Landtags 1638. gadā nolēmis atļaut tikai vienu dienu svinēt līgavas un otru dienu līgavaiņa mājā, lai ierobežotu lielo izšķērdību zemnieku kāzās, bet zemnieki to nav ievērojuši.

Fon Brants turpina:

—Zemnieki dzīvo mazās, nabadzīgās mājelēs, kur atrodas tikai viena dūmu istaba. Turpat tie uzglabā savu sauso maizi, skābos kāpostus un dzērienu, ko pagatavo, uzliedami drabiņām ūdeni. Pavasaŗos viņi lieto arī bērzu sulu, kad tā sāk tecēt, vai arī ābolu sulu. Balto maizi tie nepazīst. Aizdaram lieto sagrauzdētas un sagrūstas kanepju sēklas vai kanepju pienu. Viņu dūmu istabās atrodas no lieliem akmeņiem mūrēta krāsns, ko krietni iekurina un tās tuvumā visi guļ kloņa: tēvs, vectēvs, māte un bērni.

Ēkas celtas no priežu baļķiem, ko ārpusē aptēš, bet iekšpusē atstāj apaļus un cieši saliek kopā. Viņiem ir arī šķūņi, ko tie sauc par rijām. Tur viņi kaltē savu labību, nekuļ ar spriguļiem, bet izmīda ar kopā sasietiem zirgiem vai govīm. Kaltētā labība top izturīgāka, un holandieši to arī labāk pērk. Tāda labība, iesēta zemē, trešā dienā jau dīgstot. Sviesstu viņi nekuļ kā mēs, Vācijā, bet ielej muciņā un valsta, kamēr rodas sviests. Viņi nededzina sveces, bet saplēstas skaidas, ko dēvē par skaliem.

Visas drēbes tie gatavo paši. Vīriešu svārki sniedzas līdz ceļiem, pagatavoti no rupjas, pelēkas vilnas drēbes. Priekšā tie saāķējami, bet vidū tos satur josta, pie kuŗas pakaļ nazi un galodu. Bikses ir no rupja audekla uz apakšu šaurākas un sniedzas pāri kāju lieliem. Kājas tie aptin ar autiem, kurpju vietā valkā vīzes, pītas no liepu lūkiem.

Skuķu apģērbs ir jocīgs, līdzīgs čigānu apģērbam. Ap vidu tās nēsā jostu, pār plecus rupju drēbi, kuŗas abus galus uz labā pleca sasprauž ar kādu spraužamo, ko sauc par saktu. Jaunavas valkā ar dažādiem spožiem vizuļiem izraibinātus vainagus.

Tie visi ļoti padevušies pagānu māņticībai un pielūdz savus elku dievus. Sevišķi pazīstami ir Laima, Dēkla un Līga. Ja bērni pēc kristībām ir nemierīgi un raud, tad latvieši domā, ka bērns nav mierā ar savu kristīto vārdu. Daudzas latviešu ļaudis piekopjot raganu un velna mākslas.

Vīrieši paši iemācās katru amatu, kas tiem vajadzīgs. Mums, vāciešiem, par to jābrīnās, jo šī tauta ir visai izmanīga un izveicīga, un vāciešus šai ziņā stipri pārspēj. Bet par to tie viltīgi un izveicīgi melo, krāpj un zog, acu priekšā izliekas laipni, pazemīgi un labprāt pakalpo, bet to tie nedara no sirds. Tie nedara nekā, ja tos neuzrauga. Viņi ir gan kristīti, bet tomēr pagāni.

Vk

Toronto Gaujas gaidu 27. gada svētkos bija arī rets gadījums, ka gaidu uniformā bija vienas ģimenes piederīgie trīs paaudzēs. Attēlā latviešu gaidu vadītāja Morela Vilka (vidū) ar meitu ritu Robežnieci uu mazmeitu Ingrīdu.

Foto: J. Liģers

Kreditsabiedrības darbs Grand Rapidos

Latviešu kreditsabiedrības gada sapulcē biedrības namā Grand Rapidos piedalījās 41 biedrs. Slikto laika apstākļu dēļ neviens nebija varējis ierasties no Kalamazū nodaļas. Sapulci atklāja valdes viceprieksšēdis Dr. Z. Zadvinskis, vadīja priekšsēdis T. Zeltiņš, protokolēja sekretārs P. Zāģeris. Piemineja pag. gadā mirušos kredītsabiedrības biedrus.

Valdes priekšsēdis minēja, ka kreditsabiedrība uzsākusi jau savu 15 darbības gadu. Atstāts nesadalīts pag. gada peļņas atlikums 3.046,94 dol. Varbūtējo zaudējumu segšanai. Dividendes maksās 6% apmērā. Slavējamu darbu paveicis kasieris V. Tarbunas, sekmīgi kārtojot parādu lietas. Rosīgi darbojusies Kalamazū nodaļa ar priekšsēdi V. Lietapuru. Nodaļa aizvadītā gadā devusi lielāko biedra pieaugumu. Kūtrākie parādu maksātāji bijusi Grand Rapidos.

Vēl ziņoja grāmatvedis A. Valdmanis, kredītkomisijas priekšsēdis A. Grinbergs, kredītkomisijas pilnvarotais J. Radziņš u.c. Revīzijas komisijas priekšsēdis V. Valts ierosināja izteikt visiem darbiniekiem un amatpersonām pateicību. Visus ziņojumus pieņēma, tāpat atstāja negrozītu valdes proponēto peļņas sadalījumu. Minsteres latviešu ģimnazijas atbalstīšanai atvērts īpašs konts, kuŗā organizācijas un atsevišķas personas var iemaksāt ziedojumus.

Vairs nekandidēja ilggadējais valdes viceprieksšēdis Dr. Z. Zadvinskis; viņa vietā sapulce izraudzīja agr. J. Venneru. Valdes priekšsēdis T. Zeltiņš par atzinību pasniedza Zadvinskim Latvijas standartiņu. Pēc pilnvaru laika izbeigšanās atkal ievēlēja kasieri V. Tarbunas, aizdevuma komisijas priekšsēdi A. Grīnbergu bet no jauna valdē — A. Valdmani un revīzijas komisijā A. Jansonu.

Kredītsabiedrības valde bija sagādājusi pārsteiguma balvu sapulces apmeklētājiem. Elektrisko skaitļotāju laimēja Marta Kušķe Par sapulces dalībnieku pacienāšanu bija rūpējušies Biruta Valta ar savu meitu Maiju un Austra Rituma.

V. Zirnītis

Mākslinieku vienības Latvis izstāde

Lielākais tēlotājas mākslas sarīkojums latviešiem Toronto ir Latvja gadskārtējā izstāde. No 14 dalībniekiem 1954. gadā mākslinieku vienībā pašlaik reprezentē 40 māksliniekus. Tas tomēr nenozīmē, ka jaunus biedrus uzņem rutīnas veidā. Vairums jauno locekļu beiguši augstākās mākslas skolas un kollēdžas. Vairums dalībnieku dzīvo Toronto, tikai kādi desmit nāk no apkaimes. Trim dzīves vieta ir Kvebekas province.

Vienotājs motīvs māksliniekiem ir latvietība, neatkarīgi no individuālas pieejas mākslai. Vienībā Latvis vēl joprojām reprezentēti mākslinieki, kas savu profesionālo izglītību ieguvuši Latvijas Mākslas akadēmijā, bet lielais vairums pamatzināšanas tālāko slīpējumu latviešu dzīves uztverei guvuši svešos mākslas centros. Ar lielu interesi tāpēc varam sekot individu ieaugšanai mūsu vidē — gan piemērojoties, gan pastāvot uz saviem mākslas principiem.

Droši varam sacīt, ka šai izstādē ikviens latvietis, neatkarīgi no individuālās pieejas, atradīs mākslas darbus, kas iepriecinās un padarīs gaišāku mūsu pelēko ikdienu, vai arī ierosinās latviskas un vispārcilvēciskas pārdomas.

Lai izstādi padarītu kuplāku un sniegtu vēl lielāku dažādību, tāpat kā iepriekšējos gados, tiek uzaicināti izstādīties arī mākslinieki, kas nav Latvja biedri. Lai paturētu mākslinieciski augsto standartu, arī viņu darbi tiek žūrēti tikpat stingri kā pašu biedru sniegumi. Izstāde atvērta Toronto Sv. Jāņa baznīcas telpās no 24. līdz 26. februārim.

-ks

Sv. Andreja ev. lut. latviešu draudze

Toronto, aicina draudzes locekļus ierasties uz draudzes gadskārtējo sapulci š. g. 5. martā plkst. 12.30, Sv. Andreja baznīcā, Toronto.

Darba kārtība:

1) Sapulces atklāšana un amatpersonu vēlēšanas,
2) Darba kārtības pieņemšana,
3) 1977. g. sapulces protokola nolasīšana un apstiprināšana,
4) Ziņojums par draudzes garīgo darbību,
5) 1977. g. pārskats par draudzes saimniecību:
   a) Draudzes priekšnieka ziņojums,
   b) Kases pārskats un bilance,
   c) Revīzijas komisijas ziņojums,
   d) Pārskata apstiprināšana.
6) 1978. g. budžeta pieņemšana,
7) Draudzes padomes locekļu un revīzijas komisijas vēlēšanas,
8) Priekšlikumi un ierosinājumi.

ŅUJORKA

● Starptautiskā filmu un televīzijas festivālā Ņujorkā godalgoto igauņu filmu Tīna noskatījās pāri par 100 apmeklētāju. Filma uzņemta Ņūdžersijas Leikvūdā, piedaloties ap 200 igauņiem no Leikvūdas apkārtnes un Toronto. Tas bija igauņu devums ASV 200 gadu jubilejā. Izrādi rīkoja Baltijas sieviešu padome. Priekšsēde Helga Ozoliņa pateicās tiem, kas atbalstījuši filmas uzņemšanu, cildinot arī aktierus un režisoru Edmundu Martinu.

● Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes Ziemeļu novada dāmu komitejas rīkotās pusdienās Jonkeru baznīcas lejas zālē piedalījās pāri par 100 personas. Pēc dāmu komitejas sagatavotā mielasta apmeklētāji noklausījās Daces Štauveres-Aperānes komponēto klavieru solo un Bronksas vidusskolas audzēkņu muzikālos priekšnesumus.

INDIANA

● Indianas latviešu pensionāru biedrības šī gada biedru maksa paliek līdzšinējā — 2 dolari, kas samaksājami kasierim F. Firķim, tālr. 786-2729. Turpat var pieteikties arī jauni biedri. Biedrība arī šogad turpinās savas veco ļaužu sanāksmes ik mēnesi, kas iemantojušas sabiedrības atsaucību un atzinību.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5

Birojs atvērts no pirmdienas—ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vak., piektd. no 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 10 rītā līdz 1 pēcp. Vasaras brīvlaikā, no 15. jūnija līdz 15. sept., birojs sestdienās slēgts.

Tālrunis 922-2551

T. L. Kred. sav.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North, Hamilton, Ont. L8R 2T8

Birojs atvērts otrd. un ceturtd. no 6.30 vak.—9 vak. Tel 529-7939

T. L. Kred. sab.
LONDONAS NODAĻA
162 Huron St., London, Ont. N6A 2J4

Birojs atvērts trešd. no pl. 7—9 vak. Tel. 439-2569.

M A K S Ā

A) 8% pensionāriem par ne mazāk kā $2000.00 noguldījumu bez dzīvības apdrošinājuma, aprēķinot proc. katru mēnesi.

B) 7¾% par 1 g. termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.-.

8% par 3 g. termiņa noguldījumiem ne mazāk par $1000.-.

Procentus aprēķina par ceturkšņiem, dzīvības apdrošinājums līdz $2000.- procentuāli atkarīgs no biedra vecuma iemaksas brīdī. Naudu var izņemt pirms termiņa, maksājot 1% šodu pa izņemto summu.

9% par 3 g termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.- (% saņemot termiņa beigās). Dzīvības apdrošinājums ar tiem pašiem noteikumiem kā iepriekšējiem noguldījumiem.

C) 8% par 1 g. termiņa noguldījumu ne mazāk kā $2000.-.

8,5% par 3 g. termiņa noguld. ne magāk kā $1000.00.

9,25% par 5 g. termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.00. Procentus pieskaita vienreiz gadā bez dzīvības apdrošinājuma. Noguldījumus var izņemt tikai pēc termiņa izbeigšanās.

I Z S N I E D Z

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10.000,00, māju obligācijas līdz $75.000.

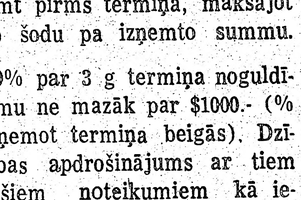

PIEMINEKĻI

497-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un cirpļošu meti
Īpašums uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2919 Yonge St., Toronto
Starp Eglinton un Davisville
Prasīt pēc E. J. Hopp

(36. turpinājums)

Par redaktoriem parakstījās Kundziņš un Fogels, faktiskais vadītājs bija jaunais reportieris Vilis Strauts, bijušais politiskās pārvaldes darbinieks Vilhelms Folkmanis, kam marksisti pārmeta provokātorisku viltotas naudas „iešmugulēšanu" arodbiedrības skapī, lai izkratot varētu to atrast. Avīzes cilvēki lielījās jau labu laiku pirms iznākšanas, ka viņiem esot jau nezin cik sensāciju savākts. Kollēgas sprieda, ka tik ilgi kaut cik vērtīgas ziņas nevarot uzglabāties nenovecojušas.

Izrādījās, ka viņiem tiešām bija tikai viena pati „sensācija" — par visai nesen mirušā gaŗmatainā profesora rīdzinieka Žanova smadzenēm, kas esot „nozagtas" pētījumu darbiem, kapu atrokot. Kāds izdevumā pazobojās, kam pašiem smadzeņu neesot, tiem tās jāzogot.

Kaut ko līdzīgu apgalvoja rakstnieks Jonāss Miesnieks par nelaiķi profesoru Kārli Balodi — viņš esot slepus aprakts, lai kāda ārstu komisija varētu pārbaudīt nāves cēloni (Balodis mira 1931. gadā). Miesnieks kā jurists esot bijis klāt. Pēc tam par šo notikumu vairāk nekā nedzirdēju.

Beidzot šo nodaļu, vēl pāris vārdu par žurnāliem. 1912. gadā latviešiem sāka iznākt „biezie" literātūras žurnāli, tautiskā Druva Fr. Adamoviča, L. Bērziņa, T. Zeiferta vadībā, un Domas, literātūras žurnāli, tautiskā Druva Fr. Adamo-Upītis. Pēdējais bija piesardzīgi marksistisks, jo atklāti kreiso Izglītību, ko izdeva Latvijas skolotāju biedrība tā paša Pīpiņa un Upīša vadībā (1909. — 1911. gadam), valdībai nācās slēgt.

Latvijas skolotāju saime ap to laiku bija pamatīgi sagandēta, tā ka varēja bažīties, ka visa tauta drīz kļūs sociālistiska, taču pasaules kaŗa un revolūcijas piedzīvojumi deva kreisajiem tādu spērienu, ka visi marksisti Latvijas vēlēšanās dabūja mazāk par trešdaļu no visām balsīm, un balsu skaits pastāvīgi samazinājās.

Valsts patstāvības laikā Domas atjaunoja (1924. — 1934. gadam) jau pazīstamā Upīša vadībā, ar sociāldemokratisku aizmuguri, kaut gan Upītim labāk patiktu komūnisti. Druvas vietu pa daļai aizstāja oficiālais Izglītības ministrijas mēnešraksts (1920. — 1939. gadam) — redaktors atkal tas pats T. Zeiferts, vēlāk prof. E. Blese. Viens no lielākajiem posta nesējiem Latvijai bija Pīpiņš-Vizulis, ko atrodam visur, kur vien kāda kreisa literāri avīžnieciska parakstīšanās. Viņam piederēja milzīgs, protams, ar Amatnieku Kases palīdzību celts, nams Ģertrūdes ielā, kur kopā ar kādu Upmani bija arī pašiem sava spiestuve. Ar Pīpiņa atbalstu (miris 1927. gadā) varbūt Latvijā ieplūda rietumu konspirātoru nauda, kas audzēja „vienoto pasauli". Viņa sieva Berta bija Latvijas sieviešu nacionālās līgas priekšniece, demokratiskā centra locekle saeimā. Arī Latvijas sieviešu organizāciju savienības priekšniece un Starptautiskās sieviešu savienības vicepriekšniece! Tomēr boļševiki viņu aizveda.

Par T. Zeiferta (1865. — 1929.) daudzajiem amatiem varēja nobrīnīties. Bez skolotāja darba vairākās skolās viņš bija lektors Latvijas universitātē un Mākslas akadēmijā, rakstīja presē, sastādīja antoloģijas, sacerēja literātūras vēsturi. Paša mājiņā Pārdaugavā turēja zirgu un govi. Čakls, bet rakstniecības apcerēšanai no dziļāka viedokļa viņam pēdējās dekadās pietrūka spēka.

Jābrīnās, kur mūsu pazīstamie darbinieki spēja nauđu likt. Var runāt par zināmu intelligences un politiķu sazvērestību pret zemniekiem un strādniekiem Latvijas laikā. Strādnieku algas bija samērā zemas, zemnieku māju lauksaimniecības vājās atmaksāšanās dēļ varēja dabūt pirkt par pusvelti. Mēs bijām ceļā uz latviešu muižniecību, ko jau astoņdesmitajos gados pareģoja prāvests J. Sanders.

Tā, piemēram, par deputāta algu bija iespējams iegūt gadā vairākas saimniecības. Pensijas saeima bija paspējusi pieņemt tikai sev, izglītības darbiniekiem un ierēdņiem (pensiju likuma 1. un 3. daļa). Otrā daļa, kur būtu runa par zemniekiem un strādniekiem, „laika trūkuma" dēļ netika iedzīvināta.

T. Zeiferta žurnālam bija lielāka nozīme nekā konservātīvā Latvijas Nacionālā skolotāju centra Audzinātājam A. Viča vadībā. Taču praktiski lietpratēji, piemēram, ilggadējais Jaunpiebalgas draudzes skolas pārzinis A. Rudītis pārmeta, ka „Izglītības ministrijas mēnešrakstā Zeiferts cenšoties salasīt augstskolas spēku techniskos apcerējumus dažādās speciālitātēs, kuŗu īstā vieta būtu universitātes rakstos. Maz paliekot vietas praktiskajai paidagoģijai.

Divdesmit gadus pastāvēja (1910. — 1930.) pakreisā A. Jesena Jaunības Tekas, kā redzams, Latvijas laikā to nozīme pamazām saruka.

Kopš 1920. gada Leta (Latvijas Telegrafa Aģentūra) izdeva diezgan vērtīgu mākslas mēnešrakstu Illustrēts Žurnāls (vienu laiku kā nedēļas žurnālu) R. Bērziņa, A. Prandes, S. Vidberga vadībā. Tas iznāca līdz 1929. gadam, bet to izkonkurēja Benjamiņa Atpūta (1924. — 1941.), tāpat kā T. Hermanovska un J. Meldeŗa Nedēļu (1922. — 1928.).

Mazākas nedēļas avīzītes bija arī katrā Latvijas pilsētā, tāpat nepieminēsim gadījuma izdevumus.

Neapskatīti apcerējumā paliek sieviešu, techniķu, ārstu, tiesībnieku, agronomu un izdevumi citām speciālitātēm.

ANDRIEVS NIEDRA

Mūsu tautai nav sevišķi veicies ar sabiedrisko māku jeb tā saukto politiku, kaut arī vārdnīcās, enciklopēdijās diezgan daudz uzvārdiem pievienots apzīmējums „politiķis". Politika ir iemīļots temats laikrakstiem. Daudzi tic, ka ar to var sasniegt labklājību kādai ļaužu grupai vai vismaz paši sev. Ap strīdos un iedomās sakarsētām galvām dūc preses ventilātori, šo to korriģējot. Avīžnieki domā nākt politiķiem talkā ar padomiem, grūtos uzdevumus veicot. Daži par to pateicīgi, bet vairums pārliecināti, ka labāk iztikt pašu spēkiem. Autoritārajās iekārtās un okupācijas laika vadoņi un ģenerāļi no preses pakalpojumiem parasti visumā laipni atsakās. Latviešiem gan dzimtenē, gan Vācijā šāda kārtība ilga bez pārtraukuma gadus 16, tāpēc vidējai paaudzei dažkārt visai miglains priekšstats par to, kas un kā dzimtenē „taisīja" politiku. Tā kā ar to tomēr saistās raibi un sarežģīti notikumi, gribu ar interesentiem dalīties dažās atmiņās.

„Grosvalds vienīgais politiķis, kas saglabājies no tautiskās atmodas laikmeta", teica mans tēvs. Tiešām, šis advokāts un Rīgas namsaimnieks no 1885. līdz 1920. gadam bija „Māmuļas" priekšnieks, 1906. gadā Krievijas valsts domes loceklis, no 1917. līdz 1923. gadam sūtnis Skandinavijā. Viņa dēls Olģerts kalpoja par sūtni Francijā un Pireneju pussalā, otrs dēls Jāzeps ir mūsu glezniecīpēc kuŗa ievērības būtu tīkojušas mūsu pārākās Viktors Eglītis kādā darbā apraksta to kā Ceisu, pēc kuŗa ievērības būtu tīkojušas mūsu pārākās mākslinieces, var domāt Daci Akmentiņu.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Toronto Latviešu biedrības sestdienas skolas Annas Brigaderes pasaku lugas Maija un Paija atkārtojuma izrāde skolotājas I. Ķeniņas un M. Ķuzes iestudējumā 12. martā pl. 16.30, Bickford Park vidusskolas auditorijā, 777 Bloor St. W.

● Vīru koŗa Viestura gadskārtējais koncerts 11. februārī pulcināja ap 400 apmeklētāju, no kuŗiem lielākā daļa palika vēlāk arī uz balli, kur spēlēja Runči. Pirms koncerta diriģents J. Barušs piesprauda koŗa sudraba krūšu nozīmi jaunajam dziedātājam Osvaldam Lezinskam, kuŗam šis bija pirmais koncerts, bet Ērikam Eisleram, kuŗam šis bija 10. koncerts — koŗa zelta nozīmi. Korī dzied 46 dziedātāji, no tiem koncertā nebija četri. Solisti bija Atis Freimanis, Valdis Gulbis, Pēteris Gaibišels un Arnis Puķītis. Koris saņēma ziedus un citas veltes. Divām dziesmām klavieŗpavadījumus spēlēja Ruta Āze. Arī viņu apveltīja rozēm.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu gada sapulci pēc dievkalpojuma, ko vadīja archibīskaps A. Lūsis, baznīcas sarīkojuma telpās vadīja draudzes dāmu komitejas priekšniece L. Jansone, protokolēja priekšnieces palīdze Ņ. Černavska. Dāmu komitejā uz diviem gadiem ievēlēja līdzšinējās: priekšniece L. Jansone, palīdze Ņ. Černavska, sekretāre A. Kaļiņa, kasiere I. Spēlīte, palīdze E. Buka, saimniecību pārzinās — V. Lauge, N. Tanne, A. Treigūte, V. Luca, A. Miķelsone un R. Zone, bet Saulaines saimniecību — L. Bādere, E. Reinfelde un S. Zlemīte; sarīkojumu daļas vadītājas H. Mangale un E. Kalviņa, loterijas vadītāja M. Hausmane ar palīdzi Ņ. Breņķi, veco un slimo apzināšana un aprūpe E. Bukas un A. Gailītes vadībā, baznīcas altāŗa greznošanu pārzinās H. Mangale. Nākošais dāmu komitejas sarīkojums, kā parasti, būs Lieldienu brokastis pēc agrā Lieldienu rīta dievkalpojuma. 9. aprīlī pēc dievkalpojuma literāra pēcpusdiena ar archibīskapa Arnolda Lūša darbu lasījumiem.

● Toronto jau 35 gadus notiek gadskārtējās Kivani kluba mūzikas festivāla sacensības, kas ir lielākais šāda veida festivāls. Šogad tas sākās 4. februārī. Tajā piedalās 35.000 mūziķi, dziedātāji, kā arī pamatskolu un vidusskolu orķestŗi vai ansambļu dalībnieki. Festivāls turpināsies divas nedēļas dažādu sacensību katēgorijās. Šogad sacensību dalībniece 13. g. v. Laura Zariņa, piedaloties solo dziedāšanas sacensībās divās meiteņu grupās līdz 14 gadiem, izpelnījās 1. vietu ar 87 punktu atzīmi un grupā līdz 15 gadiem ieguvusi trešo vietu (87 p.). L. Zariņa balvas izpelnījusies arī iepriekšējo gadu sacensībās, pērngad vēl trīs stipendijas dziedāšanas studiju turpināšanai. Vēl labus panākumus guvusi Sandra Mogensena no Sarnijas, iegūstot trešo vietu vijoles solo klasē līdz 18 g. vecumam.

● Mākslinieku vienības Latvis gadskārtējā izstādē, kas notiek Latviešu kultūras dienu ietvaros no 24. — 25. februārim Sv. Jāņa baznīcas zālē žūrijas komisija (E. Krūmiņš, Z. Jurševskis, D. Miezājs un J. Zuntaks) uzņēmusi 20 mākslinieku 58 darbus: gleznas, zīmējumus un skulptūras. Izstādi 24. februārī. pl. 20 atklās LNAK priekšsēdis T. Kronbergs, un tā vēl būs atvērta 25. febr. no pl. 13—21 un 26. febr. no 14—20.

● Māc. A. Briedis 9. februārī Sv. Džēmsa kremātorijā izvadīja 6. febr. nepilnu 35 g. vecumā pēkšņi mirušo Ievu Hēvenu, dzimušu Āviku. Viņa dzimusi 1942. g. 21. maijā Saldū. Viņas tēvs māc. T. Āviks mira pirms 20 gadiem Toronto. Aizgājēja atstāj māti Āriju Āviku, māsas Annu un Elizabeti un svaini Daini Mārsonu, brāļus Mārtiņu un Miķeli ar ģimenēm.

● Cikla „Pusdienas un pārrunas" iesvētāmiem un iesvētītiem jauniešiem pirmajā saietā pēc rīta dievkalpojuma 12. febr. Sv. Andreja baznīcas telpās pulcējās 23 jaunieši, kuŗus ar siltām pusdienām pacienāja draudzes dāmu komiteja un vecāki. Maija Baruša apcerēja tematu Dzīvais Dievs, pastāstot par savu ticību un reliģisko pārdzīvojumu. Nākošā saietā 12. martā pl. 12 pēc draudzes dibināšanas dienas atceres dievkalpojuma notiks paneļdiskusijas māc. J. Cālīša vadībā par tematu „ Ko mācos no latviešiem, ko no kanadiešiem", ar jauniešu piedalīšanos.

● LNJAK rīkotā sarīkojumu virknē „Šī māksla — 78" notiks draudzības kausa turnīrs volejbolā 10 vīriešu un 7 sieviešu komandām, piedaloties spēlētājiem no ASV — Ņujorkas, Kalamazū, Detroitas, Ņudžersijas un Kanadas — Hamiltonas, Gvelfas, Montrealas un Toronto. Spēles sāksies sestdien, 18. februārī, no pl. 9—15 Westway High School, 10 Denfield St., Etobico ar priekšspēli pl. 9 pēc tam sieviešu pusfināls pl. 15, vīriešu pusfināls pl. 16, bet fināls sievietēm pl. 17 un vīriešiem pl. 18. Ieeja brīva.

● Doktors slimnīcā 11. februārī no trombozes sekām 88 g. vecumā mirusi Līna Liepiņa. Aizgājēju 14. februārī uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja māc. Ā. Čops. Nelaikei paliek Toronto meita Alma Priedīte un znots, dēls Pēteris Pļaviņš, bet Latvijā meita ar ģimeni.

● DV vīru koŗa Kanadā Jautrs vakars 25. febr. pl. 19 Lietuviešu namā — College St. 1021 — Ķemermiestiņā, kuŗā rādīs trīs skečus: Interviju ar turku kaŗa veterānu, latviešu strēlniekus 1916. g. vasarā Ķemeros un latviešu leģionāru gaitas atvaļinājumā 1943. gada rudenī. Tēlotājos: Valija Lāma, Mirjāma Bērziņa, Skaidrīte Darkēvica, Anna Briede, Stanis Butkēvics, Imants Lapiņš, Valdis Gulbis, Voldemārs Veitmanis un dziesmu izpildītāji DV vīru koŗa Kanadā koristi. Solisti Viesturs Brants un Dzidra Egle. Programmu iestudē Edgars Kraujiņš. Gaismas un skaņu meistars I. Ķipis. Jautrā vakara programmai sekos balle, deju mūziku spēlējot Runčiem.

● Sv. Jāņa draudzes Saulaines informācijas sapulcē pārvaldes priekšnieks G. Tannis iepazīstināja ar savu ierosinājumu celt moteļveidīgu jaunbūvi ar īrējamām istabām vasarnīcu kalnā, kur patlaban atrodas ap 50 gadu vecas koka vasarnīcas. Šāda ēka ar 20 īrējamām istabām varētu dot labus ienākumus. Otrs uzlabojums būtu tagadējās virtuves pārbūve, vienā galā izbūvējot restorānu, ko varētu izīrēt visu gadu. Arch N. Sebris iepazīstināja sanāksmes dalībniekus ar iecerētajiem plāniem. Tuvākās nākotnes vajadzības būtu ēdamzāles izbūve Saulaines apmeklētājiem un nometnotājiem tagadējā lielajā mājā, restorāna un virtuves iekārtošana un sešu guļamtelpu izbūve. Pēc plašākām pārrunām, uzklausot draudzes locekļu domas, draudzes priekšnieks J. Koncis secināja, ka sanāksme pašlaik nav noskaņota par komerciāliem pasākumiem Saulainē, jo vēl jākārto līdzšinējās Saulaines izbūves parādi.

● Toronto korporāciju kopas sporta sekcija organizē slēpēšanas izbraukumu uz Kimberli Talismana slēpošanas centru sestdien, 25. februārī. Slēpēšanas sacīkstes sāksies pl. 9.30. Pēc lielajām slaloma sacīkstēm labākai komandai pasniegs korp. Latvia ceļojošo kausu, bet ātrākajiem dalībniekiem — medaļas. Slēpošanas biļetes varēs iegādāties par pazeminātu cenu (7 dol.) no organizētājiem. Vakarā paredzētas kopīgas vakariņas un dejošana. Tuvākai informācijai zvanīt V. Miklašēvicam jun., tālr. 767-8143 vai A. Liepiņam, tālr. 222-6672.

● Latviešu kreditsabiedrības bilance uz februāŗa sākumu bija 13 milj. 799.978 dol. Bilances aktīvā bija hipotēkārie aizdevumi par 9,8 milj. dol. un personiskie aizdevumi par 1,23 milj. dol., bet pasīvā — biedru ieguldījumi pajās, krājnoguldījumi, čeku konti un termiņa noguldījumi, kopā par 13,21 milj. dol. Saimnieciskā gada 10 mēnešos procentos par aizdevumiem ieņemts 95.458 dol., ieņēmumi no ieguldījumiem 14.572 dol., bet pavisam kopā 114.769 dol. Procentos par noguldījumiem samaksāti 61.797 dol., algās izmaksāts 7899 dol., reklāmai un sabiedriskiem mērķiem (ietilpst arī pabalsti latviešu sabiedrībai) atvēlēti 13.746 dol., aizdevumu un noguldījumu apdrošināšana izmaksājusi pāri par 2493 dol., biroja mašīnu uzturēšana un labošana — 4170 dol. Visi izdevumi bijuši 102.747 dol. un tīrā peļņa 48.782 dol. vai caurmērā 4878 dol. mēnesī.

● Mednieku un makšķernieku kluba biedru sapulce 19. febr. pl. 10 Latviešu namā.

● TLMMK vispārējās sacīkstes Simko ezera Virdžīnijas līcī 12. februārī piedalījās 15 makšķernieki. Labākos panākumus guva Andrejs Kalns, Aleksandrs Smans un Rūdolfs Ermansons. Makšķernieku lomos līdakas un asaŗi un lielākā līdaka svērusi 9 mārciņas.

● DV Toronto nodaļas pilnsapulce svētdien, 26. februārī, pl. 12.30 pēcp. DV namā. Tā būs tiesīga pl. 13 p.p., neatkarīgi no ieradušos biedru skaita. Darba sekā amatpersonu ziņojumi, vēlēšanas, budžeta pieņemšana, biedru naudas paaugstināšanas jautājums u.c. Nominācijas komisijā darbojas A. Lucs, A. Ancāns un Ruta Rēvalde.

Maza bet rosīga latviešu grupa

Loudonas latviešu kopas 30. gada sapulcē 15. janvārī, piedalījās 30 biedru. To vadīja R. Epneris, protokolēja E. Bite. Par kopas pagājušā gada darbību ziņoja valdes priekšsēdis A. Dreimanis un kasieris A. Banga. Biedru skaits pašreiz ir 112, no tiem 68 ir jaunāki par 65 gadiem, bet 44 ir pensionāri. Visi kopas biedri ir arī LNAK dalībnieki; viņu dalības maksas valde kārto no budžeta summām. Pagājušā gadā notikuši 6 sarīkojumi. Lielākos ienākumus devusi dāmu komitejas ar rīkoto Ziemsvētku tirdziņu.

Jaunatnes un latviešu skolu atbalstam atvēlēts 788 dol. Atbalstīta latviešu sestdienas skolas vadītājas piedalīšanās Rietummičigeņas universitātes paidagoģijas seminārā un viena jaunieša piedalīšanas Gaŗezerā. Ziedojumi sūtīti Minsteres ģimnazijai, Baznīcas rītdienas fondam, Sidrabenei (daļa no šiem ziedojumiem nākuši no kopas mirušo biedru piemiņas fondiem, kur attiecīgas summas iemaksātas ziedu vietā), bez tam ziedots arī Latvijas brīvības fondam un Latviešu nacionālam fondam Zviedrijā. Londonas latv. kopa ir šī fonda pārstāve Londonā. Kopā ar pārējām Londonas latviešu organizācijam izdots informācijas biļetēns; tā redaktors un izsūtītājs ir kopas biedrzinis F. Arnds.

Dāmu komitejas ziņojumu sniedza priekšniece L. Zvagule. Komitejā ir 20 locekles, tā darbojusies visos latviešu kopas sarīkojumos un rīkojusi Ziemsvētku tirdziņu, kas ir viskuplāk apmeklētais latv. sarīkojums Londonā. Bez tam notikušas 7 vakarēšanas, Mates dienā apmeklētas vecās māmuļas. L. Zvagule ir arī kopas bibliotēkāre. Bibliotēkā pašreiz 2873 grāmatu un žurnāli. Pagājušā gada grāmatu skaits pavairojies par 247, vairums dāvātas. 267 grāmatas izsniegtas lasīšanai 405 reizes.

Par latviešu sestdienas skolu ziņoja tās vadītāja A. Vintere. Skola pirmajā pusgadā darbojusies ar 9 skolniekiem, bērnu dārzs darbojies arī vasarā.

Revīzijas komisijas protokolu nolasīja priekšsēdis Ž. Petrovskis, novērtējot kopas darbību par sekmīgu. E. Bite, kas ir kopas delegāts LNAK, referēja par LNAK politisko semināru pag. septembrī, īpaši pakavējoties pie datiem par Latviju. Par kopas līdzdalību Tautas mākslas padomes Londonas lielajā sarīkojumā pag. gada rudenī ziņoja tās pārstāvis padomē R. Epneris. Sapulce izteica amatpersonām pateicību.

Valdi 1978. gadam ievēlēja līdzšinējā sastāvā, no jauna vēl M. Stangu. Revīzijas komisijā ievēlēja Ž. Petrovski, A. Arndu un V. Vilku kandidāts H. Zvagulis. Dāmu komitejas valdi 1978. gadam apstiprināja līdzšinējā sastāvā 1978. g. budžets apstiprināts 1900 dol. apmērā.

Londonā un tās apkārtnē sava vecuma grupā ir tikai 1 - 2 skolnieki, kādēļ izvirzījās doma par viņu vešanu uz Toronto latviešu skolām, kur pašreiz piedalās 4 bērni. Pie Londonas latviešu grupas vēstures apņēmās strādāt L. Luksta.

Kopas valde konstruējās šādi: priekšs. A. Dreimanis, vietnieks V. Albertiņš, sekretārs V. Mičulis, kasieris M. Stanga, palīgs A. Banga, sarīkojumu pārzinis K. Atars, biedrzinis F. Arnds. Dāmu komitejas valde: priekšniece L. Zvagule, vietniece T. Banga, sekretāre V. Stanga, kasiere S. Jurjāne, mantzine E. Brikmane. Revīzijas komisijā: priekšsēdis Ž. Petrovskis, sekretārs V. Vilks, locekle A. Arnda. A.

Atzīmējot prezidenta Kārļa Ulmaņa 100 g.

dzimšanas dienu, Draudzīgā aicinājuma dienu laikā prezidenta Kārļa Ulmaņa piemiņas komitejas izdevumā iznākusi grāmata „Degsme", kas pirms 40 gadiem izdota Rīgā. Tanī sakopotas Kārļa Ulmaņa atziņas, norādījumi, aicinājumi un vēlējumi.

Grāmatas sakārtotājs Jānis **Alfreds Cīrulis (Līgotnis)**, kas šogad būtu piedzīvojis 70 mūža gadus, līdzīgi prezidentam, gāja bojā Baigajā gadā. Grāmata „Degsme" iesieta smilšu krāsas vākos, ar 516 lappusēm. Tekstu papildina 27 uzņēmumi, kas rāda Kārli Ulmani tautas vidū no 1894. līdz 1938. gadam. Jaunajam izdevumam vāku zīmējis mākslinieks Eduards Dzenis. Ievadvārdus grāmatai rakstījusi prezidenta piemiņas komiteja, cerot, ka „Degsme" gūs tikpat lielu atsaucību brīvajā pasaulē kā pirms 40 gadiem brīvajā Latvijā. Grāmata iespiesta Valtera Ziediņa spiestuvā Greenwood Printers. Par Kārli Ulmani nelaikis archibīskaps T. Grīnbergs ir teicis zīmīgus vārdus: Mūsu valsts prezidents savu vārdu nedzēšamiem burtiem ir ierakstījis Latvijas vēsturē. Kur un kad vien minēs Latvijas vārdu, tur un tad minēs arī mūsu valsts vienotāju Kārli Ulmani. Viņa darbi Latvijas labā pastāvēs mūžīgi!

Pasūtinu ..... eks. „DEGSME un pievienoju čeku/ naudas pārv. par $.....

(Čeki rakstāmi uz vārdu DEGSME)

Grāmatas cena — Kanadas dolaros $20.00 Can.

ASV dolaros $18.00 U.S.

Pasūtinājumi adresējami: Miss E. Ezers
143 Ronan Avenue, Toronto, Ont.
Canada M4N 2Y2

Lūdzu nosūtīt man „DEGSME" uz šādu adresi:

Miss., Mrs., Mr. .....

.....

.....

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu pateicību radiem, draugiem un paziņām, DV organizācijai, Sidraba Āvas Brālībai un Diždancim, kuŗi ienesa gaišus brīžus mana vīra slimības laikā, kā arī par uzmanību un līdzjutību manās sērās.

Ņina Plūme

Biskapa grāmata

BĪSKAPS JĀZEPS RANCĀNS — RAKSTU IZLASE, 292. LP. PROF. DR. H. TICHOVSKA REDAKCIJĀ. ASTRAS APGĀDS, 1977.

Svešuma ceļu pajumtēs — Vācijas Bavārijā un Amerikas pilsētā Grand Rapidos bīskapu Jāzepu Rancānu vietējie ļaudis sauca par Latvijas bīskapu. Sarunās ar Bavārijas vāciešiem un Grand Rapidu amerikāņiem atklājās, ka viņi Jāzepam Rancānam bija devuši Latvijas bīsskapa iesauku tāpēc, ka viņš gan ar vietējiem ļaudīm, gan sabiedriskās sanāksmēs, gan arī dievkalpojumos bija bieži runājis un stāstījis par Latviju, tās vēsturi un šodienu.

Arī latviešu ļaudis paši, gan dzimtenes dienās, gan arī trimdā, Jāzepu Rancānu sauca par Latvijas bīskapu. Tam bija īstens dziļš, vēsturisks un arī aktuāls pamatojums. Jau kopš priestera darba sākuma. 1911. gadā, viss Jāzepa Rancāna mūža darbs ir saistījies ar savas tautas likteni, ilgām, ciešanām, cīņām, Latvijas valsts tapšanu un tās aizstāvēšanu pasaulē pēc padomju okupantu iebrukuma.

Latgales latviešu pirmie augstāko izglītību ieguvušie dēli nāca no priesteru kārtas, un viņi arī bija pirmie tautas modinātāji gara, dvēseles, tautības un vēstures apziņas laukos. Tādu bija Aleksandrs Platpīrs, Andrivs Kantinīks, P. Smelters, Miķelis Dukalskis, Kazimirs Skrinda, Nikodems Rancāns, Francis Trasuns, Jaunais priesteris Jezups Rancāns, kas bija dzimis gadus divdesmit vēlāk nekā pirmie gara druvu sējēji, tapa par izcilu tautas darbinieku tradicijas turpinātāju. Blakus teoloģijai viņa interesi saista sociālās un politiskās zinātnes. Pēc pirmā grada iegūšanas un iesvētīšanas par priesteri, Jāzeps Rancāns turpina studijas Garīgajā akadēmijā Pēterpilī un maģistra grada disertācijai izvēlas tematu par ekonomisko iedirbi uz morālisko drosmi cilvēka dzīvē. Viņa galvenais padomnieks šīs disertācijas izstrādāšanā ir bijis tā laika profesors, sociālo un politisko zinātņu doktors Aleksandrs Voicickis. Tas šeit ir atzīmējams, lai rādītu Jāzepa Rancāna izvēles ceļu kalpojumam savai tautai jau studenta gados.

Prof. Dr. H. Tichovska sakārtotā un rediģētā grāmata, kuŗā ar ilgu piepūli savākti bīskapa Jāzepa Rancāna nozīmīgākie raksti, parāda kopainā izcilā baznīcas un tautas darbinieka domu, darbu un dzīves gājumu. Vēl vairāk, šī grāmata ieraksta dažu labu jaunu zīmi Latvijas izcīnīšanas un brīvības gadu vēsturē. Bīskapa Jāzepa Rancāna raksti skaidrāk izzīmē arī viņa paša personības profilu: savu priesteŗa darbu viņš neierobežo tikai ar Dieva vārda paušanu tautā. Tautai jādod izglītība, sevis apziņa kā brīvas tautas piederīgai, kam tiesība uz savu brīvu valsti un savu neatkarīgu balsi starp citām tautām. Nozīmīga daļa šī profila zīmējumā ir tā, ka Jāzeps Rancāns piedalījies Latvijas satversmes veidošanā un turpinājis to aizstāvēt visu mūžu, gan kā likumīgais Latvijas saeimas vicepriekšsēdis, gan kā vienkāršs Latvijas pilsonis.

Grāmatas redaktors prof. Dr. H. Tichovskis saturu iedalījis viegli pārskatāmās, nozīmi izteicošās nodaļās un apakšnodaļas. Pirmā — Dievam un tautai veltīts mūžs, kuŗā bīskapa Jāzepa Rancāna gaŗākais raksts (11 — 51), kas veltīts archibīskapa Antonija Springoviča dzīves gājumam. Šinī rakstā neatspoguļojas tikai archibīskapa personiskie veikumi, bet gan arī visas katoļu baznīcas darba atjaunošana un izveidošana Latvijas brīvības gados. Archibīskaps ir bijis stingrs administrātors un spējīgs katoļu baznīcas aizstāvis pret visiem tās pretiniekiem. Šinī apcerē bīskaps īsi pieskaŗas arī Franča Trasuna izslēgšanai no baznīcas. Žēl, ka viņš nav varējis vai gribējis to apcerēt plašāk. Gan dzimtenes dienās, gan arī trimdā latviešu katoļu ļaudis valda ieskats, ka Francis Trasuns zināmā mērā bija archibīskapa Springoviča aizkartās godkārības un greizsirdības upuris.

Otrā daļa šinī grāmatā ir — Biografiski profili, kas iedalīti izteicošās apakšnodaļās: katoļu baznīcas vadītāji un garīdznieki, Latvijas valstsvīri un diplomāti. Šajos rakstos ir daudz vērtīgas pirmavotu informācijas. Tie ir ļoti koncentrēti, siltā, vienkāršā izteiksmē. Lasītājs redz dzīvas Latgales atmodas un Latvijas vēstures gleznas. Neaizmirstami atmiņā paliek stāstījumi par priesteriem Dominiku Andrekusu, Andreju Kantinīku, Jāzepu Klejnjenu, Nikodēmu Rancānu, Kazimiru Skrindu, Eduardu Stukeli, Andrīvu Svikli, Jāni Velkmi. Nodaļā par Latvijas valstsvīriem ar aizkustinātumu lasām apceres par Zigfrīdu Meierovicu, Paulu Kalniņu un Konstantīnu Čaksti. Stāstot par Latvijas saeimas prezidentu Dr. Paulu Kalniņu viņš saka: "Kā likumīgs valsts prezidenta aizstājējs manā dzīvoklī viņš parakstīja dokumentu, kas pilnvaroja prof. K. Čaksti 1944. gadā uzņemties valdības sastādīšanu piemērotā laikā un vietā." (122) Kā Latvijas centrālās padomes izvēlēti pretestības kustības vadītāji ir bijuši Konstantīns Čakste un Bruno Kalniņš, kas vācu okupācijas laikā stājušies sakaros ar visām pretestības grupām Latvijā un ar mūsu sūtņiem ārzemēs.

Trešajā daļā — Vēsturiski raksti — ievietotas trīs apakšnodaļas.

Dažas piezīmes par katoļu baznīcu, Latvijas katoļu baznīcas vēsture un Latgales un Latvijas vēsture. Šajās nodaļās lasītāji un vēsturnieki atradīs labu daļu agrāk nepublicētu vēstījumu.

Ceturtajā daļā — Svētki un atceres, kur lasām esejas par izjūtām svētku gaismā, par mieru un nemieru pasaulē.

Piektajā — Bīskapa J. Rancāna vēstuļu izlase, kur lasām interesantu saraksti ar Latvijas sūtņiem Kārli Zariņu, Alfredu Bīlmani, Miķeli Valteru, saeimas kollēgām Jāni Breikšu, Aloiziju Budži, archibīskapu Arnoldu Lūsi un katoļu darbiniekiem Lūciju Sargunas un Konstatīnu Borisu.

Sestajā — Bīskapu gana rakstā, kas rāda katoļu baznīcas iesaistīšanos pēckaŗa pasaules veidošanā, jaunas sociālās kārtības radīšanā, kur būtu aizsargāti trūcīgākie slāņi un vaļīgo morāliško attieksmju stiprināšanā.

Septītajā Piezīmes par krājuma rakstu avotiem, kas šai visai grāmatai dod faktuālu un vēsturisku pamatojumu un patiesības skanējumu. Tas liecina par prof. Dr. H. Tichovska nopietno pieeju savam darbam. Jādomā, ka šinī grāmatā arī Latvijas vēsturnieki meklēs un atradīs dažu labu jaunu avotu un pamatojumu notikumiem mūsu tautas un valsts dzīvē.

Lielā daļa no bīskapa Jāzepa Rancāna rakstiem šinī grāmatā lasāmi kā interesanti stāstījumi, jo par cilvēkiem un notikumiem viņš raksta ar vienkāršu, godīgu siltumu, tāpat kā viņš runāja un stāstīja, saticies ar javiem ļaudīm dzīves laikā. Bieži viņš mīlēja savus ļaudis uzrunāt par dēliem un meitām. Viņā bija tēviškais siltums un autoritāte.

Par grāmatas eleganto apdari un viegli lasāmo salikumu atzinību pelnījusi Astras apgāda vadītāja Anna Tichovska. Grāmata ir liela formāta, audekla iesējumā, ar bīskapa Jāzepa Rancāna tituļa ģērboņi zeltā iespiedumā uz bīskapa mantijas purpura krāsas pamata. Tāpat grāmatas muguŗā uz bīskapa mantijas krāsas zelburtos: Dr. H. Tichovskis Bīskaps Jāzeps Rancāns — Rakstu izlase — Apdares paraksta detaļās grības pasniegt tāpēc, ka apgāds ir parādījis izcili labu gaumi gan salikumā, gan krāsu simbolikā un saskaņā. Seit uarādās tas, ko var saukt īstu mīlestību grāmatas apdares veidojumā. Citas tautas to sauc par — grāmatas kultūru. Varam teikt — arī mums tā ir.

Jānis Klīdzējs

Toronto Viestura koŗim ir tradicija, ka visi tie dziedātāji, kas ar koŗi pirmo reizi stājās klaustāju priekšā, saņem koŗa nozīmi sudrabā, bet kas desmit gadu dziedājuši koŗī — nozīmi zeltā. Augšējā attēlē sudraba nozīmi saņem Osvalds Lezinskis (pa kreisi), bet zeltā — Ēriks Eeislers. Nozīmes piesprauž koŗa diriģents Jānis Baruššs.

Foto: J. Liģers

GRAND RAPIDI

Grand Rapidu Vienības draudzes mācītājs Jānis Lazda 29. janvārī atskatījās uz saviem 45 mācītāja amata gadiem. Viņš dzimis 1905.g. 10. februārī Ropažu pagastā. Beidzis Latvijas universitātes teoloģijas fakultāti 1933.g. Kalpojis ilgus gadus par mācītāju Biržu draudzē, Jēkabpils apr., pēc tam darbojies Opekalna draudzē, Valkas apr. Bēgļu gados Vācijā bijis skolotājs Altgarges nometnē, pēc tam garīgās aprūpes un audzināšanas darbu turpinājis Felbachas nometnē pie Štutgartes. 1950. g. sākumā pēc iecelošanas ASV uzņēmās amerikāņu Trīsvienības baznīcas apkopšanu, Grand Rapidos, bet drīz, aprūpēja latviešus, kas bija iestājušies šinī amerikāņu draudzē. 1953.g. 25. janvārī šie latvieši nodibināja patstāvīgu draudzi, pieņemot tās tagadējo nosaukumu. Kopš šī laika pagājuši 25 darba gadi. Pagājušā gadā Vienības draudze izstājās arī no amerikāņu sinodes, pārejot LELBA pārvaldes jurisdikcijā.

V. Z.

Pensionāriem jāmaksā biedru nauda

DV HAMILTONAS NODAĻAS GADA SAPULCE

DV Hamiltonas nod. gada sapulci 4. feb. Hamiltonas latviešu biedr. namā atklāja nodaļas valdes priekšsēdis Ēriks Robežgruntnieks. Ar klusuma brīdi pieminēja pag. gadā aizsaulē aizgājušos nodaļas biedrus Pēteri Ieviņu, Voldemāru Grāveli, Mārtiņu Pļavnieku un Albertu Adītāju. Par sapulces vadītāju izraudzīja A. Kalupnieku un sekretāri Baibu Šmitu - Kalēju, bet par balsu skaitītājiem V. Rudzīti un V. Dāboliņu. Sapulcē piedalījās 36 nodaļas biedri.

Par nodaļas vanadžu darbu ziņoja kopas priekšniece N. Pulciņa. Aizvadītā gadā vanadzēm notikuši 5 sarīkojumi, aktīvi piedalaloties 5 nodaļas sarīkojumos, tāpat ikvienā citā pasākumā. 18. novembrī noorganizēta Brīvības sardze pie Hamiltonas pilsētas valdes nama, kur tā ilgusi visu dienu.

Sadarbībā ar LNAK informācijas nozari izdalīts ap 1000 skrejlapu. Brīvības sardze labi atspoguļota Hamiltonas televīzijas un radio raidījumos, tāpat vietējā kanadiešu laikrakstā. Sakarā ar Belgradas konferenci, apmeklēti 3 federāla parlamenta locekļi. Vairāki nodaļas biedri piedalījušies demonstācijās pie padomju sūtniecības Otavā sakarā ar Krievijas komūnistu apvērsuma gada dienu.

Pēc kasieres V. Immuras kases pārskata bija redzams, ka pagājušā gada sarīkojumi devuši atlikumus. Nodaļas kapitāls jau pārsniedz 10.000 dol. Patiesības fondā iemaksāti 200 dol. un jaunatnes atbalstam 500 dol. Nodaļa abonē 5 eksemplārus laikrakstu Latvija Amerikā, ko saņem vecie ļaudis.

Vietējās latviešu draudzes mācītājs saņem 3 laikraksta eksemplārus izdalīšanai slimajiem tautiešiem slimnīcās. 14. jūnija un Ziemsvētku ziedojumu akcijā ienācis 2.279,25 dol. Nodaļa ir Latvijas brīvības fonda dalībniece. Uz 1. janvāri nodaļā bija 131 biedrs, to skaitā 52 vanadzes. 45 biedri ir jau vecāki par 65 gadiem. Nodaļas priekšsēdis jaunajiem biedriem Reginai Pavasarai un Eduardam Šmitam - Kalējam pasniedza DV krūšu nozīmes.

Kā nodaļas un latviešu pārstāvis Daudzkultūras centrā, Baltiešu veterānu līgā Hamiltonā un Austrumeiropas apspiesto tautu apvienībā darbojas Oskars Bērztiss. Viņš arī ziņoja par šo organizāciju darbību. Sporta kopas Sparta priekšnieks I. Leja bija atsūtījis darbības pārskatu. Kopā 30 dalībnieku. Darbojas vīriešu un sieviešu volejbola sekcijas. Sekmīgais galda tenisa meistars un volejbolists M. Zulps 1977. gadā saņēmis karalienes Elizabetes II medaļu un diplomu, sakarā ar karalienes 25 g. sudraba jubileju.

Par tautas deju kopu Vainadziņš ziņoja kopas vadītāja Baiba Šmita-Kalēja. Kopā 14 dalībnieku, pagājušā gadā dejots astoņos sarīkojumos. Vainadziņš piedalījies arī bij. Hamiltonas pilsētas galvas V. Copa godināšanā. Deju kopā mūzikālos pavadījumus spēlē Vilis Kairišs. Daudzkultūras centrā Vainadziņš 4. martā dejos savā sarīkojumā — Skaista mana tēvu zeme. Šaušanas sporta vadītājs L. Ozoliņš aicināja šinī sportā piedalīties arī vanadzes.

Revīzijas komisijas protokolu nolasīja V. Dāboliņš, atzīstot nodaļas valdes un vanadžu kopas darbu par ļoti sekmīgu, un lūdza sapulci izteikt pateicību. Valdē bija pārvēlami 2 locekļi — E. Dāvidsons un B. Šmita - Kalēja. Abus ievēlēja uz divi gadiem ar aklamāciju. Revīzijas komisijā ievēlēja J. Dubinski, V. Dāboliņu un O. Bērztīsu. Par nodaļas delegātiem DV sapulcei izraudzīga Ēriku Robežgruntnieku un Ojāru Ieviņu.

Sapulce atcēla visus nodaļas valdes lēmumus par biedru atbrīvošanu no biedru maksas, atbrīvojot tikai 3 nodaļas biedrus. Arī pensionāriem jāmak-

(Turpinājums 12. lp.)

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

17. — 19. februārim LNJAK rīko šī māksla ir jauna sarīkojumu virkni un balli.

17. februārī pl. 19 Art Works galerijā, 50 Bleeker St., LNJAK mākslas un foto izstādes atklāšana. Izstāde atvērta 18. un 19. febr. no pl. 10—18. no 20.–23. febr. no pl. 15—19.

17. febr. pl. 22 „Iesilšanas vakars" Latviešu namā.

18. februārī volejbola sacensības Martingrove kolledžiātā (50 Winterton Dr.) Etobiko un Westway Highschool, 10 Denfield St., Eaobiko. Pl. 9—18 daiļamatniecības tirdziņš un izstāde Ramada Inn telpās. Atvērta arī 19. febr. no pl. 10—15. Pl. 17. Sv. Andreja baznīcā Jauno mūziķu koncerts. Pl. 20.30 lielā balle Harmonie klubā, 410 Sherbourne St. 19. febr. pl. 12 Zelta zirgs un zaļā zoss: jauno rakstnieku, jauno mūziķu un jaunā teātŗa priekšnesumi. Pl. 15 dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā ar jauniešu mūzikāliem priekšnesumiem.

18. februārī pl. 18.30 Latviešu namā tradicionālā pankūku balle nama dāmu komitejas sarīkojumā. Ieeja brīva.

19. februārī pl. 17, Sv. Andreja baznīcas zālē latviešu komponistu un tautasdziesmu koncerts. Piedalās Ingeborga Birne-Veinberga (soprāns), Martha MacVicar (soprāns), Juris Cīruls (baritons).

23. februārī pl. 2 pēcp. Latviešu namā pensionāru kārtējais saiets. V. Aleksandras lasījums „Mūža gadi".

24. februārī pl. 20 Sv. Jāņa baznīcas zālē Mākslinieku vienības Latvis izstādes atklāšana. 25. febr. izstāde atvērta no pl. 12—21, 26. febr. no pl. 14—20.

25. februārī pl. 10 Kimeerley Tailsman slēpošanas centrā Toronto korporāciju kopas sporta sekcijas rīkotās slēpošanas sacensības. Tuvākai informāc. zvanīt V. Miklašēvicam 767-8143.

25. februārī Ķemermiestiņā — DV vīru koŗa Kanadā sarīkojums.

25. februārī pl. 19.30 Latviešu namā kostīmu balle „Pasaku pilī". TLB sarīkojums. Ieeja $7; maskās un pensionāriem $5.

11. martā Toronto korp. kopas rīkotā Kalpaka bataljona piemiņas balle ar lūgtiem viesiem Harbour Castle viesnīcā pl. 18.30. Pieteikšanās pie I. Magona, 63 Rockport Cr., Richmond Hill, Ont. L4C 2L7, tel. 884-2643 līdz 18. febr., pēc tam „Lotus" puķu veikalā 792 Bathurst St., Toronto, Ont. M5R 3G1, tel. 533-3884 līdz 9. martam.

12. martā pl. 16.30 Bickford Park vidusskolā TLB sestdienas skolas A. Brigaderes pasaku lugas Maija un Paija izrāde.

1. aprīlī, sestdien, pl. 19 Toronto vanadžu koŗa Zīle 6. gadskārtējais koncerts Lietuviešu zālē, 1021 College St.

2. aprīlī pl. 16 Sv. Andreja baznīcas zālē draudzes dāmu komitejas izkārtojumā E. Gulbe demonstrēs ziedu sakārtojumus latviskās vāzēs un podos. Visi laipni aicināti.

14. un 15. aprīlī pl. 19 Bickford Park vidusskolā Larisas koncerts. Rīko DV Toronto nod.

16. aprīlī Sv. Andreja draudzes koŗa gadskārtējais koncerts.

15. aprīlī — Seneca kolledžā, Minklera auditorijā starptautisks vakars deju kopas Daugaviņas sarīkojumā.

TORONTO KONCERTU APVIENĪBAS 1977./1978. G. SEZONAS KONCERTI

20. aprīlī, 1978. g., pl. 8 vak. Town Hall, Rasma Lielmane, vijole.

23. aprīlī DV vīru koŗa Kanadā sarīkojums.

01. — 14. maijam Toronto universitātē AABS Baltijas studiju 6. konference un baltiešu skulptoru izstāde.

28. — 30. jūlijā Sīdrabenē lielsarīkojums.

HAMILTONA

4. martā pl. 20, Multicultural Center, 35 Catharine St. S. Vainadziņa sarīkojums — tautas deju uzvedums un balle. Spēlēs Runči.

8. aprīlī pl. 20 HMM kluba saviesīgs vakars „Šalc zaļais mežs" Polonia kluba zālē Eduards un St. Olga ielu krustojumā. Runču deju mūzika.

SV. KATRĪNAS

18. februārī pl. 19 JANDAĻ-VAKARS Folksart telpās, 185 Bunting Rd. (pie Queen Elisabeth Way) Piedalās: Aldas Henišas baleta studijas audzēkņi ar uzvedumu Livingstona „Kaijas'. DV Sv. Katrīnu nod. vanadžu kopas ansamblis Senatne un tautas deju kopas Jandāls un Jandāliņš u.c. priekšnesumi. Pēc tam deja un bufete. Spēlēs Runči. Ieeja $5, pensionāriem un studentiem $3. No Toronto braucot, lietot Niagaras ielas nobrauktuvi, pa Service Rd. līdz Bunting Rd., tad pa kreisi.

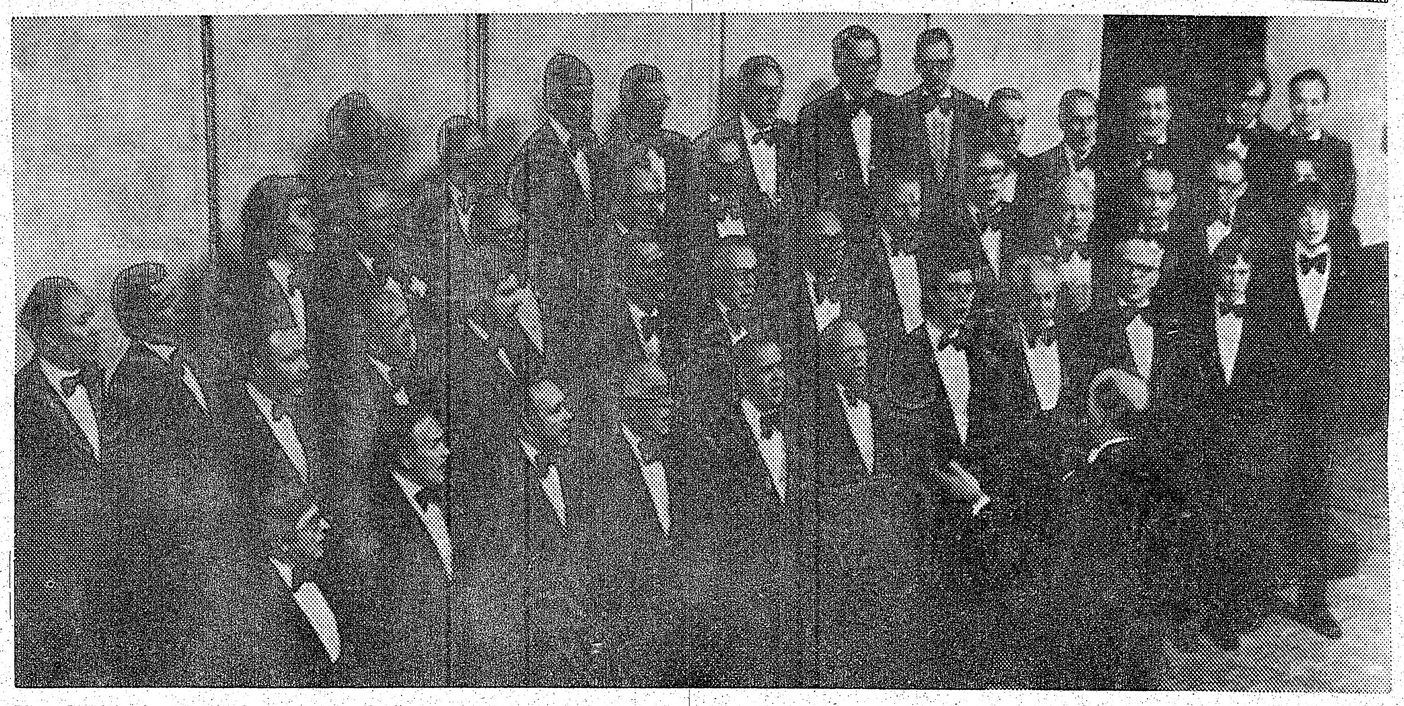

Vīru koris Viesturs dzied savā gadskārtējā koncertā Lietuviešu namā Toronto. Programmā bija arī četri jaundarbi, kuŗus koris ieguva 1977. g. izsludinātajā jaundarbu konkursā. Foto: J. Ligers

Viestura koncerts

Katrs sarīkojums ir vienmēr divdaļīgs: vieni ir izpildītāji, otri sarīkojuma apmeklētāji. Avīžu recenzijās daudz rindu veltī priekšnesumu izpildītājiem, bet par apmeklētājiem min tikai skaitu, it kā tiem būtu mazāka nozīme. Parasti tie paši cilvēki piepilda baznīcu solus, koncertu un teātŗu zāles. Tie, kā saka, nedzīvo tikai no maizes vien, bet ar savu ārtavu un klātieni dod iespēju attīstīties un pastāvēt kultūras dzīvei. Viņi nav tikai skaits, bet tikpat svarīga, ja ne svarīgākā sarīkojumu otrā daļa. Tā nu atkal tie bija nākuši kupļā skaitā klausīties vīru koŗa Viesturs gadskārtējo koncertu diriģenta Jāņa Baruša vadībā Lietuviešu namā 11. februārī ar 17 dziesmām programmā.

Astotā Dāvida dziesma, J. Baruša kompozicija ar reliģiska rakstura tekstu, skanēja labi. Melodiskā veldojumā varēja saklausīt S. Bacha iespaidu, kas J. Barušam kā ērģelniekam ir neapšaubāmi ļoti tuvs. Šo dziesmu gribētos dzirdēt baznīcā, jo beznīcas vidē tā iekļautos vēl labāk. Neanalizējot katru dziesmu atsevišķi, derētu ganminēt koŗa koncerta kvalitātīvo izpildījumu visumā. Skaņu stiprumam nošu rakstībā visbiežāk lieto sešus apzīmējumus: pastipri, stipri un ļoti stipri, f - ff - fff un paklusi, klusi un ļoti klusi, p - pp - ppp. Gandrīz vai visās dziesmās ļoti bieža pārlēkšana bez pakāpeniskas pārejas no p vai pp uz trim fff meldijas it kā skaldīja, bet nesaskaldīja, drusku mazinot klausīšanās tīkamo omulību.

Pa daļai tā ir Viesturam raksturīga īpatnība, un katrs, kas iet klausīties koncertu, jau apmēram zina izpildījuma formu. Īpatnība, kaut vai dažādības dēļ, tam patīk. Pieminētā metode kā tekstā, tā meldijas ziņā labi iederas I. Saksa tautasdziesmā Alus kanna. Kad vīrs ar alus kannu draudzēdamies jūt, ka ir bagāts, stiprs un gudrs, tad visi trīs f ir liekami vietā, tie ir tad savā vietā. Minēto dziesmu atkārtoja. Tāpat atkārtoja G. Ģeduļa divas dziesmas — vienu ar oriģinālmelodiju Kalnā kāpu lūkoties un otru Meitas mani mellu sauca.

Arī J. Kalniņa Aiz upītes skaistas meitas publika pieprasīja dziedāt vēlreiz. Basi sevi reprezentēja izteiksmīgi. Klavieŗu pavadījumus divām dziesmām teicami spēlēja Ruta Āze. Pirmie tenori augšas ņēma viegli un tīri, tāpat arī basi apakšas. Arī pārējām balsīm tonis slīdēja bez asuma un piepūles, ar patīkamu tembru, kādēļ vīru koris Viesturs atzīstams par vienu no spēcīgākām un izcilākām mūzikāli vokālām vienībām Toronto.

Ādolfs Grigals

Latviešu nams Toronto svaru kausos

Akciju sabiedrības Latviešu nams Toronto ārkārtas pilnsapulcē 12. februārī Latviešu namā pulcēja ap 200 dalībnieku, kas ar dzīvu interesi sekoja aizraujošām pārrunām par Latviešu nama turpmāko likteni. To vidū bija 35 akciju turētāju vienību draudžu un organizāciju izraudzītie pārstāvji, kas pārstāvēja 1796 akcijas. Nebija klāt 77 akciju turētāji ar 7 pārstāvjiem. Kā jau bija sagaidāms, sapulcē uzliesmoja emociālas runas, kuŗas reizēm pavadīja aplausi un starpsaucieni, sapulces beigu stundā tās vadītājam nama valdes pr-dim E. Baumanim vairs nebija kontroles par debatēs iekaisušajiem runātājiem.

Sapulci galvenokārt saistīja projektētā Latviešu centra izveidošanas komitejas ziņojums un viedokļa deklarācija par Centra iecerētā Ontario kreditsabiedrības nama pirkšanu. Par to jau tuvāka informācija sniegta Latviešu kreditsabiedrības ārkārtas sapulcē 9. februārī, kur Centram piešķira Latviešu kreditsabiedrības 500.000 dol. aizdevumu nama iegādei. Daļa Latviešu nama ārkārtas sapulces dalībnieku nebija varējuši ierasties iepriekšējā Latviešu kreditsabiedrības ārkārtas sapulcē, tādēļ Centra komitejas priekšsēdis V. Liepiņš, komit. loc. R. Grigors un arch. U. Gustavs deva tuvāku ieskatu par Centra iecerēto objektu. Viņš arī informēja par iegūstamā nama apsaimniekošanas un satiksmes iespējām, nepieciešamiem remontiem un uzlabojumiem.

Sapulces ievadījumā klāt bija ap 120 dalībnieku. E. Baumanis, sapulci atklājot, norādīja, ka janvāŗa vidū saņemts atkārtotais Kreditsabiedrību līgas piedāvājums tās nama pirkšanai, prasot atbildi līdz mēneša beigām. Termiņš pagarināts, izšķiroties par nama pirkšanu līdz 15. februārim. Tādēļ bijusi vajadzība sasaukt Latviešu nama ārkārtas sapulci, jo tā gadskārtas sapulce nolikta tikai 2. aprīlī.

V. Liepiņš tuvāk pakavējās pie iecerēto līdzekļu sagādes.

Ir cerības saņemt lielāku atbalstu ziedojumos no tautiešiem Toronto un tās apkaimē. Jau apzinātas ap 2300 ģimenes. Runātājs izraudzīto Centra namu uzskatīja par izdevīgu pirkumu, kuŗa vērtība var pieaugt, jo zemes cenas pastāvīgi pieaug.

Latviešu nama valdes sekr. E. Nāgelis ziņoja par šī nama akciju turētāju vienību iesniegtām rezolūcijām, kas līdzīgas nama valdes 8. februāŗa sēdes atzinumiem, ka Latviešu nams būtu pārdodams, ja Centra komitejai rastos pajadzīgā financiālā baze. Latviešu nama valdes pienākums aizstāvēt savu akcionāru intereses. Akciju turētājiem ir tiesības par savām akcijām. Centra nama pirkšanas lieta steidzināta, nav pilnīgas informācijas. Līdzīgus ieskatus bija paudis arī Latviešu nama skolu fonds, norādot, ka jautājums sasteigts. Nepietiekamas informācijas dēļ nav bijusi iespēja sasaukt akciju turētāju sanāksmi, tādēļ fonda pārstāvji balsojumos nevar piedalīties (U. Maksiņš, V. Briedis), Latviešu biedrības (pārstāve Milda Matīsa) ieteikums bija Latviešu namu pārdot, ja jaunais Latviešu centrs būs reāls fakts un atradīsies pašu latviešu rīcībā.

Sv. Jāņa ev. lut draudzes nama akciju turētājos (pārst. J. Skrastiņš) bijusi tikai viena balss par Latviešu nama steidzamu pārdošanu. Arī Mednieku un makšķernieku klubs (pārst. Ed. Brencis) norādījis uz Centra komitejas akcijas steigšanu un grūtībām ziemas laikā tuvāk izpētīt pērkamā objekta sienu plaisājumus un ēkas iegrimšanas līmeni. Latviešu nama pārdošana nebūtu steidzināma. Latviešu nama vienības akciju turētāju viedokli izteica A. Kalns: Latviešu nams pārdodams tikai pēc Centra iecerētā nama pirkšanas, kad tajā būs jau iekārtotas telpas latviešu sabiedrības vajadzībām. Sv Andreja draudzes akciju turētāju ieskatus pauda V. Vāgners. Latviešu nams pārdodams, iesaistoties Latviešu centrā, ja tās mērķiem būs savākti 600.000 dolaru . A. Šterns (DV) aicināja pieturēties pie Latviešu nama statūtiem. Nama pārdo-

(Turpinājums 11. lp.)

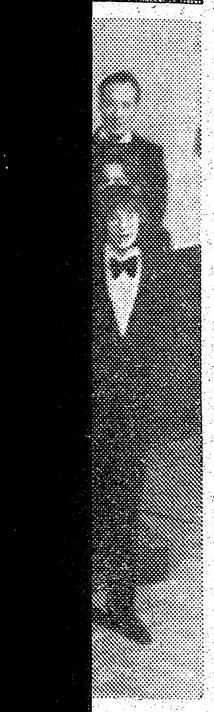

rus
ers

rtoja. Tā-
duļa divas
r oriģināl-
u lūkoties
ani mellu

Aiz upītes
ublika pie-
lreiz. Basi
izteiksmīgi.
nus divām
pēlēja Ruta
augšas ņē-
pat arī basi
ām balsīm
asuma un
u tembru,
esturs, at-
o spēcīgā-
ūzikāli vo-
onto.
lfs Grigals

Līdzīgus
arī Lat-
nds, norā-
sasteigts
nācijas dēļ
asaukt ak-
ksmi, tādēļ
ojumos ne-
. Maksiņš,
u biedrības
tīsa) ietei-
namu pār-
iešu centrs
atradīsies

raudzes na-
s (pārst. J.
tikai viena
nama stei-
rī Mednieku
lubs (pārst
ījis uz Cen-
as steigšanu
as laikā tu-
mā objekta
un ēkas ie-
Latviešu na-
būtu steidzi-
ma vienības
lokli izteica
nams pār-
Centra iece-
s, kad tajā
elpas latvie-
vajadzībām.
dzes akciju
uda V. Vāg-
pārdodams,
u centrā, ja
vākti 600.000
(DV) aici-
e Latviešu
ama pārdo-
11. lp.)

Latviešu nams . .

(Turpinājums no 10. lp.)

šanas lieta apspriežama nama akcionāru pilnsapulcē, kur pārdošanas lēmums pieņemams ar 2/3 balsu vairākumu. Viņš ieteica šinī sapulcē par nama pārdošanu nemaz nedebatēt. Kanadas latv. sporta apvienības priekšsēdis A. Tīcmanis izteica izbrīnu par tik nopietna jautājuma steidzīgu apspriešanu, jo apvienībai nav bijusi iespēja tuvāk iepazīties ar jaunā centra objektu, nedz arī uzklausīt Latviešu nama akcionāru vēlmes. Viņš arī apšaubīja Centra komitejas ideju ātrā laikā savākt 600.000 dol., norādot uz problēmām, kādas jau pastāvējušas Latviešu nama līdzekļu sagādes akcijā, kad vienas akcijs vērtība bijusi tikai 100 dolaru, bet centram minimālais ziedojums, lai iegūtu balstiesības, paredzēts 1000 dol. H. Urķis (korporācija Tālavija) un A. Šteinbachs (apgāds Ceļinieks, Niagaras ev. lut. draudze, Nama fonds) arī pauda ieskatus, neatstāt Latviešu namu, iekām nav nodrošināta vieta Latviešu centrā.

V. Upeslācis gan neapšaubīja iecerētā Centra nama vērtību, bet izteica bažas, ka Latviešu nama pārdošanas gadījumā tā bijušajam īpašniekam nebūs ieguldījumam atbilstošas tiesības jaunajā namā. Balstiesības būtu piešķiramas pēc attiecīgā ieguldījuma lieluma. Būvtechniķis E. Tiltiņš atsaucās uz savu pieredzi būvniecības nozarē un norādīja uz jaunā nama pārbūves iespēju grūtībām, kā arī apšaubīja R. Grigora kalkulēto telpu resp. zāļu īrēšanas iespēju.

A. Bērziņš (Austrumu ev. lut. draudze) domāja, ka nama pārdošanas gadījumā tā akcionāros radīsies sarūgtinājums. A. Retigs (Pensionāru apvienība) uzsvēra, ka Latviešu nams apmierina pensionāru vajadzības, tā likvidēšanas gadījumā pensionāriem nebūs līdzrunāšanas tiesības.

Nama valde sapulcē bija pieaicinājusi advokātu A. Zuti, kas deva paskaidrojumus juridiskos jautājumos.

A. Sapale-Raikovska bija skeptiska par iecerētā nama zāles lomu koncertu rīkošanā. G. Tannis ieteica nebažīties par eventuāliem zaudējumiem, iepērkot iecerēto centra namu. Viņš domāja, ka „bez uzdrošināšanās neko nepanāksim."

Centra komitejas locekle Biruta Rubesa aizrautīgā runā norādīja, ka šī sanāksme ir latviešu sabiedrības zieds. Latviešu centrs būšot latvisks mantojums, kas kalpos mūsu jaunajai audzei. Viņa bija neapmierināta par sabiedrības aturību pret Centra komitejas iecerēm. Dr. V. Gulēns pārmeta sabiedrībai „mazdūšību", norādot uz veikumiem mazajās latviešu kolonijās Vašingtonā un Sietlā, uzsverot Nākotnes fonda veikumu un Gaŗezera pasākumu. V. Vāgners skubināja domāt par rītdienu, t. i. Latviešu centru.

Centra komitejas priekšsēdis V. Liepiņš domāja, ka nebūtu pārāk liela līdzekļu sagādes problēma, piem., kāda dāma viņam zvanījusi un solījusi 5000 dol. ziedojumu. Vairāki solījumi esot par 1000 un vairāk dolariem. Milda Matīsa bažījās par augsto maksu telpu īrei jaunajā centrā, kas Toronto latviešu biedrībai izmaksās apm. 4200 dol. gadā, bet Latviešu namā tā ir tikai 800 dol. J. Reinbergs (Latviešu kreditsabiedrība) norādīja uz bankas atbalstu Latviešu centram, cerot, ka arī latviešu sabiedrība neskoposies ar līdzekļiem.

J. Grodnis (LNAK un Katoļu apvienība) gaŗākā apskatā pārmeta, ka Centra vadībai trūcis ciešāka kontakta ar latviešu sabiedrības vadību, ignorējot pat tās ieteikumus. Latviešu nama valdei nav tiesības namu pārdot. „Mums ir vajadzīgs laiks, nepieciešama arī uzticība nama valdei." P. Plīsis norādīja, ka Latviešu nams nevar mūsu prasības apmierināt, vācami līdzekļi jaunam pasākumam. V. Turķis savukārt ierosināja apsvērt iespēju Latviešu namam izdarīt 400.000 dol. aizņēmumu (apm. nama pašreizējā vērtība) un to nodot Latviešu centra rīcībā. V. Briedis (skolu fonds) atgādināja Latviešu nama agrākās problēmas, kādas sagaida arī iecerēto Latviešu centru. Br. Rubess Centra izraudzīto objektu atzina par teicamu un norādīja uz lielajām pūlēm, kādas centra komiteja valtījusi piemērota objekta apzināšanai, par ko viņa dzīvesbiedrei un pārējiem komitejas darbiniekiem pienākas pateicība, ko neviens, diemžēl, no sapulces dalībniekiem neesot izteicis. Ž. Šmits (Viestura koris) veltīja pateicību Centra komitejai, ieteicot Latviešu namu pārdot un līdzekļus ieguldīt jaunajā centrā.

Latviešu nama priekšsēdis E. Baumanis uzsvēra Centra pasākuma atbalstīšanu visiem iespējamiem līdzekļiem, lai savāktu vismaz iecerētos 600.000 dol. Viņš informēja, ka Latviešu nama akciju sabiedrībā iesaistītas 42 vienības, bet statūtu klausula nosakot 50 vienības, Kā 43. vienību Br. Rubess vēlējās pieteikt „Latviešu centra draugu klubu".

E. Nāgelis ieteica nesteigties ar izšķirīgo lēmumu, bet nogaidīt Latviešu nama gada sapulci 2. aprīlī. Latviešu kreditsabiedrības pārvaldnieks J. Reinbergs brīdināja, ka objekta piedāvātāji nevilcināsies. Centra komitejas loc. māc. J. Cālītis mudināja nekavēties ar apsvērumiem, kas var būt liktenīgi Centra turpmākai darbībai. E. Baumanis drošināja, ka valde pētīs izdevīgākās Latviešu nama pārdošanas iespējas. Nama vērtība pašreiz svārstās ap 400.000 dol., bet pastāv iespēja pārdot par lielāku summu.

E. Nāgelis nolasīja Latviešu nama valdes pēdējās 8. febr. sēdes atzinumu, atsaucoties uz Latviešu nama akciju pilnsapulces 1975. g. 26. marta lēmumu namu pārdot tikai tad, ja jaunajā Latviešu centrā telpas pilnīgi apmierinātu latviešu sabiedrības prasības. Latviešu nama valde proponē atļaut Latviešu namu pārdot par iespējami augstāko tirgus cenu, neatkarīgi no laika ilguma, un ja Centra komiteja savākusi no latviešu sabiedrības 600.000 dol. ziedojumu.

Centra vadībai bija iebildumi pret nenoteikto nama pārdošanas termiņu un noteikto savācamo ziedojuma summu.

Bija pagājusi jau piektā sapulces stunda. Daudzi dalībnieki jau bija kļuvuši neiecietīgi un sapulci atstājuši. Latviešu nama valdes rezolūciju noraidīja 566 pret 683 balsīm. Pēc tam bija ierosinājums nobalsot par nama valdes priekšsēža E. Baumaņa personiski iesniegto rezulūciju atļaut Latviešu namu pārdot, ja Centra komiteja var uzrādīt savāktu vai apsolītu 600.000 dol. sabiedrības ziedojumu.. A. Bērziņš jautāja, kā iespējama priekšsēža personiska rezolūcija, kas ir pretrunā ar nama valdes sēdē pieņemto rezolūciju nama lietā, kur viņš bijis šīs sēdes vadītājs? Kad E. Baumanis vēlējās savu rezolūciju tuvāk komentēt, izcēlās starpsaucieni, un sapulces vadītājs zaudēja kontroli.. Valdes priekšsēža vietnieks E. Koks aizrādīja, ka priekšsēdis par savu rezolūciju nav sazinājies ar nama valdi. Visi, izņemot vienu, valdes locekļi atstāja prezidija galdu. E. Baumanis tomēr aicināja nobalsot par viņa personisko rezolūciju. Vairāki akcionāri tad paziņoja, ka viņi balsošanā nepiedalās. Balsošana tomēr notika.

Bija apritējušas jau sešas nepārtrauktas saspīlētas sapulces stundas, un pēdējie dalībnieki šķīrās nesaprašanā, kas tālāk notiks?

O. K.

Latviešu nama Toronto ārkārtas akcionāru sapulcē akciju turētāji lēma par sava nama tālāko likteni. Augšējā attēlā pie galda no kreisās: adv. A. Zutis, N. Pētersons, A. Stagavs, H. Urķis, J. Skrastiņš, LCT priekšsēdis V. Liepiņš, E. Baumanis, E. Koks, E. Nāgelis, J. Grodnis, A. Freimanis, A. Sterns un J. Ozoliņš. Apakšējā attēlā — nopietnie balsotāji.
Foto: J. Liģers

Kanada izraida 13 pad. diplomātus

Kanadas un Pad. savienības attieksmes ir kļuvušas vēsākas vairāku pēdējā laika notikumu dēļ: vispirms jau ar padomju pārdrošu spiegošanas mēģinājumu—iefiltrēties Kanadas karaliskās jātnieku policijas (RCMP) spēkos un ar padomju satelīta palieku nogāšanos Kanadas territorijā.

Spiegošanā iejauktie 13 padomju diplomāti izraidīti no Kanadas. Viņiem piedēvē mēģinājumu ievilkt spiegošanā kādu RCMP veterānu, kas 18 gadus kalpojis drošības dienestā. Kanadas valdībai ir neapstrīdami pierādījumi, ka visi 13 aģenti mēģinājuši piekukuļot RCMP ierēdni, lai tādā veidā iespiestos RVMP drošības dienestā. Deviņi aģenti ir Pad. sūtniecības ierēdņi, viens padomju tirdzniecības biroja Otavā pārstāvis un viens ir internacionālās civilās aviācijas organizācijas sekretārs Montrealā. Galvenajam padomju aģentam, padomju sūtniecības pirmajam sekretāram Igoram Vartanianam, sporta un kultūras lietu pārzinim, un trim citiem bija jāatstāj Kanada 48 stundu laikā, pārējiem līdz 23. februārim. Diviem jau valsti atstājušiem padomju diplomātiem nav atļauts atgriezties Kanadā. Kanadas ārlietu ministrs Dons Džemisons nosūtījis protestu Maskavai un atsaucis savu martā plānoto Pad. savienības apmeklējumu. Ja Maskava kā pretakciju izraidītu kādus kanadiešu diplomātus no Maskavas, iespējams, ka Kanada atsauks savu sūtni no Maskavas.

Kopš Guzenko pārbēgšanas 1945. gadā jaunā spiegošanas lieta ir vissensācionālākā ar vislielāko izraidīto aģentu skaitu. Guzenko, kas tagad dzīvo Ontario provincē, izteicies, ka visu padomju spiegu uzdevums ir savervēt vismaz vienu vietējo, kas strādātu viņu labā. Lieta sākusies ar to, ka 1977. g. sākumā divi padomju aģenti iepazinušies ar RCMP policijas virsnieku un piedāvājuši viņam neierobežotus naudas līdzekļus, lai tas sniegtu viņiem ziņas par Kanadas izlūkošanas spēku (RCMP) darbību, to jātnieku policijas vārdus, kas atbildīgi par drošību valstī, kā arī RCMP attieksmes ar citām internacionālām drošības organizācijām. Uzmanīgi kontrolējot apstākļus, RCMP atļāva savam loceklim satikties ar galveno aģentu Vartaniamu, lai varētu rūpīgi izstrādāt instrukcijas, kādas policijas pārstāvis saņēmis no abiem padomju aģentiem. Kopš 1977. g. kanadietis septiņas reizes saticies ar galveno padomju aģentu, pārējie aģenti bijuši iesaistīti satiksmes līdzekļu sagādē, pretizlūkošanā un regulārā novērošanā. Spiegoša-

(Turpinājums 20. lp.)

Pēkšņi mūžībā aizsaukta mūsu mīļā māmuliņa, vecmāmiņa un vecvecmāmiņa, bijušā 'Skujenes pag. Liel-Kursenu māju saimniece

Natālija Īzaks

dzimusi Kļaviņš

dzimusi 1890. gada 2. oktobrī Kosas pagastā, mirusi 1977. gada 22. decembrī Ročestrā, N.Y., apglabāta 27. decembrī „Riverside" kapos, Ročestrā.

Mana mīļa māmuliņa
Cietu miegu aizmigusi;
Nedzird vairs staigājot,
Mīļus vārdus runājot.

Par viņu sēro

meitas, dēli, vedeklas, znoti, mazbērni un mazmazbērni ASV, Kanadā, Zviedrijā un Latvijā.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ROČESTRA

Skolotājai Olgai Kāpostiņai Ročestrā šinīs dienās apritēja 80 mūža gadi, no tiem vairāk nekā 40 veltīti audzinātājas darbam. Viņa dzimusi Koknese pagastā. Strādājusi par skolotāju Ērgļu pagastā 2. pakāpes pamatskolā līdz sarkanarmijas iebrukumam. Viņa rosīgi darbojusies līdz arī ērgleniešu kultūrāli sabiedriskajā dzīvē. Bēgļu laikā strādājusi latviešu skolā Kleinkecā, Vācijā. Ročestrā bija viena no pirmajām talciniecēm draudzes svētdienas skolā, kur iestudējusi arī vairākas ludziņas skolas sarīkojumiem. Arī pēc aiziešanas 1960. gadā atpūtā piedalās skolas darba rosināšanā. Par nopelniem audzināšanas darbā apbalvota ar ALA un Daugavas Vanagu organizācijas goda rakstiem. Jubilāri sveica arī bijušie audzēkņi, bet no organizācijām B. Pāliņa (vanadžu kopa) un A. Īzaks (vietējā DV apvienība) ar dāvanu un ziediem, bet A. Vilka (draudzes svētdienas skola) ar dāvanu. Apsveikumu klāstā bija arī sveicieni no dzimtenes.

A. Sed.

FILADELFIJA

Brīvo latvju biedrības bibliotēkas krājumi 1977. gadā palielinājušies par 406 sējumiem. Lielākais ziedojums saņemts no mirušā goda biedra Dr. N. Vīksniņa dzimtas. Bibliotēkā ir arī daži grāmatu retumi, tur atrodas kopā ap 7000 sējumu, arī brošūras. Lasītāju skaits aizvadītajā gadā bijis 112. Grāmatu dubulteksemplāri nosūtīti Kentas valsts universitātei. Labvēļi bibliotēkai ziedojuši 210 dol., 3 gleznas un daudzas grāmatas. Brīvo latvju biedrība pašlaik apvieno pāri par 200 biedru. Kā vērtīgs pasākums iepriekšējā gadā bija V. Zanta noorganizētie referāti. Nelaikis J. Grava atstājis biedrībai lielāku mantojumu. Viens no lielākiem izdevumu posteņiem bijis bārs, kas devis 826 dol. izrūkumu.

B.B.

BOSTONA

DV Bostonas apvienības biedrs Ernests Āboliņš pēkšņi aizsaukts mūžībā 27. janvārī. Viņš dzimis 1907. g. 3. janv. Zaubes pagastā. Beidzis Rīgas skolotāju institūtu, pēc tam sācis strādāt Biržu pag. skolā par pārzini. Cīnījies latviešu leģionā. Vircburgas nometnē strādājis par skolotāju, vadījis arī kori. Piedalījies Bostonas jaunā teātŗa izrādēs. Trimdas draudzes dievnamā no nelaika atvadījās ap 300 tautiešu. Sēru dievkalpojumu vadīja māc. I. Kalniņš un māc. A. Galiņš. Sardzē pie šķirsta stāvēja DV biedri un jaunieši. No aizgājēja atvadījās māc. Fr. Ruperts (Jamica Plain latv. draudze). J. Ansbergs (Trimdas draudze). V. Straumēna (tautas deju grupa). R. Asbergs (Latv. tautas deju apvienība). J. Bibelnieks (6. Vispārējo latv. dziesmu svētku rīcības komiteja un padome), G. Straumēns (Amerikas latv. Bostonas teātŗa ansamblis un Jaunais teātris), R. Liepiņš (DV Bostonas apvienība). Nelaiķi pārpelnoja, lai guldītu dzimtenes kapsētā.

J. Z.

KLĪVLANDE

Apvienotās draudzes namā dzirdējām divus interesantus referātus PBLA priekšsēdis Dr. Ilgvars Spilners runāja par Belgradas konferenci,, bet Bowling Green valsts universitātes prof. Dr. Dzidra Šlaku referēja draudzes dāmu komitejas sarīkojumā par latviešu valodas izcelšanos. Viņas referātu ievadīja prof. J. Kadzovs. Dzidra Kukaine stāstīja par Kentas valsts universitātes latviešu novietni. Draudzes dāmas bija rīkojušas siltas pusdienas.

Klīvlandes Latviešu biedrības izkārtojumā 28. janvārī Kultūras dienu sarīkojums notika Apvienotās draudzēs namā. To ar uzrunu atklāja Klīvlandes latv. biedrības priekšniece Astrīda Jansone. Par Draudzīgo aicinājumu un prezidentu Kārli Ulmani referēja Dr. J. Bungs sen. Organizācijas un tautieši nodeva veltes skolām un stipendijas jauniešu latv. izglītībai Koncertdaļā pianists un skaņradis I. Mežraups atskaņoja savus un citu komponistu darbus. Sarīkojumu kuplināja K. Avena iekārtotā grāmatu skate. Draudzes dāmu komiteja bija klājusi galdu.

J. E.

OKLAHOMA

Mag. oec. Arnoldam Zaļajam Tulsā, Oklahomas pavalstī, 22. februārī aprit 75 mūža gadi. Viņš dzimis Grašu muižā pie Cesvaines. Pirmā pasaules kaŗa laikā ar bēgļu vilni nokļuvis Krievijā, dzimtenē atgriezies 1920. gadā. 13 gadus bijis debašu stenografs Satversmes sapulcē un visās četrās saeimās. 1930. gadā beidzis tautsaimniecības studijas Latvijas universitātē. Vēlāk strādājis A. Kalnina rēderejā Rīgā, bet no 1931. līdz 1935. gadam bijis asistents pie tautsaimniecības katedras. Pēc saeimas atlaišanas bijis referents Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras kuģniecības un transporta sekcijā, bet vācu okupācijas posmā vadījis sagādes daļu pārtikas nodrošināšanas departamentā. Vācijas posmā bijis angļu valodas skolotājs latviešu ģimnāzijā Burgštatē un amerikāņu tulks Vizbādenē, vēlāk strādājis latviešu darba dienesta rotā Frankfurtes lidlauka. ASV apmeties Tulsā, kur mācījis krievu valodu Tulsas universitātā. Līdz pensionēšanai strādājis par vecāko revidentu ienākuma nodokļa departamentā. Jubilārs pieder pie studentu korporācijas Fraternitas Livonica.

A. Sed.

MINEAPOLE

Mineapolē 89 gadu vecumā 22. janvārī miris pazīstamais putnkopības speciālists Andrejs Leiše. Viņš bija vidzemnieks, dzimis 1888. g. 9. septembrī Praulienas pagastā. Leiše bija mācījies cara laika Krievijas lauksaimniecības un putnkopības skolā. No 1912. — 1914. gadam bijis Baltijas lauksaimniecības centrālbiedrības putnkopības instruktors. Pirmā pasaules kaŗa laikā dienējis latviešu strēlnieku rezerves pulkā. Strādājis zemkopības ministrijā par putnkopības speciālistu. Sarakstījis arī vairākas grāmatas par putnkopību, tāpat par putnkopības jautājumiem rakstījis laikrakstos un žurnālos. Bijis Latvijas putnkopības biedrības dibinātājs un tās priekšnieks. Trimdā, Vācijā, A. Leiše darbojies Eslingenā IRO pārskološanas centrā, Nellingenā izveidojis putnu farmu. Kopš 1950. gada viņš dzīvoja Mineapolē, rosīgi darbojies trimdas latviešu organizācijās un sabiedriskā dzīvē. Bija Mineapoles un St. Paula latviešu ev. lut. draudzes pirmais priekšnieks, vēlāk Jēzus draudzes priekšnieks. Leiše arī bija Latviešu strēlnieku kopas, DV organizācijas un Latviešu preses biedrības biedrs.

Viņu 28. janvārī pārpelnošanai izvadīja mācītāji E. Ķiploks un M. Ozoliņš, ērģeles spēlējot Elzai Ponei. Pēdējās ardievas vēl nodeva abu draudžu priekšnieki, vecie latviešu strēlnieki un DV apv. Minesotā priekšnieks, goda sardzē stāvot DV organizācijas biedriem.

(Eduarts Tūters)

KALAMAZŪ

Pēc galvas operācijas Borges slimnīcā un viena mēneša fizikālās terapijas Grand Rapidu slimnīcā Augusts Blankenburģis atgriezies savā dzīves vietā. Slimnīcā viņš nosvinējis savu 75. dzimšanas dienu.

V. B.

Pensionāriem . . .

(Turpinājums no 9. lp.)

šā biedru nauda pilnos apmēros, bet ja kādam ir grūtības, tad jāsamaksā vismaz to savu daļu, ko nodaļai par katru biedru jāmaksā DV Kanadas valdei, kas šogad ir 3.50 dol.

Sapulci vadīja A. Kalupnieks. Biedru vakarā Baiba Šmita-Kalēja rādīja krāsu slidītes ar okupētās Rīgas skatiem, arī no pagājušā gada dziesmu svētkiem Rīgā.

DV Hamiltonas nodaļas vanadžu kopu šogad vadīs N. Pulciņa ar palīdzi A. Jirgenu, kasieri V. Immuru, sekr. T. Gailīti un E. Ozeru.

J.G.

Kristīti 5, miruši 16

Toronto Austrumu ev. lut. draudzē pārskata gada beigās bija 734 draudzes locekļi, māc. A. Brieža aprūpējamā Bramptonas kopā — 81. Notikuši 33 dievkalpojumi Toronto un 10 Bramptonā. Kristīti 5 bērni, iesvētīti 18 jaunieši, salaulāti 4 pāŗi, miruši 16. Mācītājs apmeklējis slimniekus 80 gadījumos. Svētdienas skolā D. Zilānes, Anitas Ziedares un Andas Kubes vadībā mācījušies 14 bērni, bet pirmsiesvētes jauniešu grupā 15 jaunieši pulcējušies reizi mēnesī mācītāja vadībā. Draudzes padomes (priekšnieks A. Bērziņš) apgrozījums, ieskaitot iepriekšējā gada atlikumu, bijis 32.231 dol. Atlikums uz šo gadu 4732 dol. Draudzes nodevās un kollektēs ieņemts 23.310 dol. Bramptonas draudze piedalās budžetā ar 600 dol. iemaksu. Draudzes rezerves fondā uzkrāti 17.662 dol. Draudzes lauku īpašumā Tālavā, kuŗas priekšnieks ir E. Grotāns, notikuši četri sarīkojumi. Apgrozīti 2699 dol., atlikums uz šo gadu 858 dol. O. Jeckalējas vadītā dāmu komiteja apgrozījusi 6989 dol., palīdzības darbam izdodot 1029 dol., atbalstot skolas ar 200 dol. Draudzes rezerves fondā iemaksāts 908 dol., atlikums uz šo gadu 3354 dol. Gada sapulcē, kas notiks 26. febr. pl. 14 pēc dievkalpojuma Sv. Barnaba baznīcas zālē, bez pārskatu un budžeta apspriešanas un pieņemšanas un draudzes sāversmes papildinājumu pieņemšanas ievēlama arī viena treškdaļa draudzes padomes locekļu, kam izbeidzas pilnvaras.

—ls—

LONDONA

Londonas latviešu organizāciju un draudžu pārstāvju apspriedi Latviešu kreditsabiedrības Londonas nodaļas telpās 30. janvārī atklāja pag. gada prezidējošās organizācijas — Latviešu pensionāru apvienības priekšnieks Ž. Petrovskis. Pēc tam vadību pārņēma Londonas latviešu kopas valdes priekšsēdis A. Dreimanis. Kopa šogad atzīmēs savu 30 gadu pastāvēšanu; šogad tā ir arī prezidējošā Londonas latviešu organizācija. Pieņēma galveno sarīkojumu plānu šim gadam. Pārrunāja dažādus Londonas latviešus interesējošus jautājumus, arī par latviešu skolu un kopējiem braucieniem uz koncertiem un teātŗa izrādēm Toronto, kopēja informācijas biļetena un ziņojumu izkārtošanu u. c.

Londonas latviešu kopas rīkotā Draudzīgā aicinājuma un Kultūras dienu pēcpusdienā 5. februārī savus stāstus un fragmentus no romāna Rīgas Ieviņa, ko Ģenerāļa Goppera fonds godalgoja 1976. gadā, lasīja rakstniece Tonija Krūka. Nolasītajos stāstos visdziļāk tverti bērnu pārdzīvojumi, kas izskaidrojami ar rakstnieces skolotājas un bērnu audzinātājas darbu, kam viņa nodevusies ar visu sirdi. Starptautiskā izglītības gadā (1970.) Kanadas skolotāju federācija izraudzīja Toniju Krūku par vienu no četrām Kanadas skolotājām, kas reprezentēja Kanadu starptautiskā sacensībā.

D.

Laikraksts

LATVIJA

AMERIKĀ

atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā 491 College St. kā arī spiestuvē.

Izdeviba dzīvot, mācities un dalities savā kultūrā ir viens no veidiem, kā varat palīdzēt stiprināt Kanadu, nepalaidiet to neizmantotu!

JŪSU IESPĒJAS

Multikultūrālisms ir valdības pastāvīgā politika, kas ietekmē ikvienu kanadiešu dzīves novadu. Ar daudzkultūru programmām jūsu Kanadas valdība pamudina iedzīvotājus no atšķirīgām kultūras vidēm iedzīvināt savas idejas, prasmi un talantus par svētību pašiem, savai apkaimei un visiem kanadiešiem. Izmantojiet izdevību bagātināt savu paša dzīvi un palīdziet stiprināt Kanadu.

DAUDZKULTŪRAS ISTENIBA

Daudzkultūras politika dara vairāk nekā tikai atbalsta tautību kultūras grupas. Šai politikai ir līmeniska dimensija, kas ietekmē visas federālās valdības aktīvitātes, tā nodrošinot federālās politikas koordināciju, kas tiešām atspoguļo Kanadas daudzkultūras īstenību un tautību kultūru grupu intereses.
Daudzkultūru direkcija mudina presi, radiofonu un televīziju attēlot tautību kultūras dzīves īstenību, atbilstot reālitātei.

Viens no Daudzkultūras ministra uzdevumiem ir nodrošināt vienādas iespējas visiem kanadiešiem, nevērojot viņu kultūras vidi, jo Kanadā mēs visi esam vienlīdzīgi.

JAUNS SAPRAŠANĀS GARS

Nacionālās vienotības jautājums prasa visu Kanadas kultūras grupu uzmanību. Jebkuras kultūras grupas izolēšana vājina Kanadu. Meklējot jaunu saprašanos, ir svarīgi, ka savas domas izsaka visu tautību kultūras grupas, jo mēs visi dalāmies Kanadas nākotnē.

DAUDZKULTŪRAS IESPĒJAS

Bieži vien ļaudis tikai grūtos laikos atskārst, ka vienīgais veids, kā atrisināt kopīgas problēmas, ir darboties kopīgi. Pievienojieties savai valdībai. Apvienojieties ar visiem kanadiešiem! Darait savu, lai Kanada būtu paraugs pasaulei: daudzu kultūru, divvalodu tauta, kurā visi pilsoņi var dzīvot saskaņā un labklājībā. Dzīvojiet, mācaities un dalaities savā kultūras mantojumā, lai Kanada kļūst stiprāka.

Lai iepazīstinātu ar savu viedokli vai arī pieprasītu informāciju, rakstiet:

MULTICULTURALISM
16th Floor
66 Slater Street
Ottawa, Ontario
K1A 0M5

To present your views
or to request information,
write to:

Multiculturalism
16th Floor
66 Slater Street
Ottawa, Ontario
K1A 0M5

DAUDZKULTŪRA
Vienība draudzībā

Multiculturalism
unity in diversity

Honourable Norman Cafik
Minister of State
Multiculturalism

L'honorable Norman Cafik
Ministre d'État
Multiculturalisme

(68. turpinājums)

Arī Lūcija negribēja tūliņ silto gultu atstāt, bet zvans skanēja tik neatlaidīgi, ka viņa beidzot negribīgi izgāja blakus istabā, bet ātri atkal atgriezās:

„Celies, no biroja zvana Prieduļa kundze, prasīja pēc tevis. Viņa laikam aizdegusies, skrej nu apdzēst!"

„Viss nams taču nebūs nodedzis," biedrības priekšnieks sāka lēni ģērbties. Viņam vēl bija labu brīdi jāuzkavējas vannas istabā un jānoskuj bārda. Vēl pāris reizes ieskanējās telefons, bet Lūcija par to vairs neinteresējās. Lai kaisles sagrābtā furija paciešas. Pienāks laiks, kad viņa sajutīs, ko nozīmē jaukties cita ģimenes dzīvē jau tūliņ pēc kāzām.

Mirdza bezpalīdzīga stāvēja birojā bālu seju un bez valodas.

„Kas noticis! Pastalnieks jautāja, lai gan pats redzēja, kas te noticis. Likās, ka birojā būtu ārdījies nikns vērsis vai kolchoza traktors. Izraustītās atvilktnes bija atstātas vaļā, papīri izsvaidīti pa grīdu. Pastalnieka lepnais biroja krēsls bija nostumts pie pašām durvīm, it kā biedrības priekšniekam šī būtu pēdējā diena birojā. Viss bija atstāts tā, kā negantnieki to bija pametuši, jo Mirdza jau no savām kolchoznieces gaitām zināja, ka šādos gadījumos, kas arī tur nebija retums, viss bija jāatstāj kā atrasts, kamēr milicija visu izmeklēs un noskaidros.

„Vai tu jau policijai zvanīji?" Pastalnieks interesējās.

„Nē, es biju ļoti nobijusies..."

Pastalnieks pārbaudīja vaļējās atvilktnes: „Kā tad — kartotēkai bijušas kājas!"

Dažas dienas pirms ielaušanās viņš bija licis sekretārei visas izšķirotās mirušo biedru kartītes ievietot atsevišķā nodalījumā, bet pārējās nodevis biedrzinim, lai pēc biedru naudas maksājumu kvīšu pasaknim pārbaudītu, vai Mirdza kartītēs visu pareizi ierakstījusi. Iebrucējiem tā bija palikušas tikai mirušo biedru kartītes, kurās Mirdza vēl nebija paspējusi ierakstīt nāves dienu un apglabāšanas vietu.

„Ko tagad darīsim?" Mirdza lauzīja rokas.

„Neko nedarīsim! Paziņosim valdes sēdē, ka konstatēts fakts kā tāds, un lai ieraksta biedrības protokolu grāmatā," biedrības priekšnieks vienaldzīgi atbildēja un sāka pievākt izmētātos papīrus.

Pēc Pastalnieka ziņojuma arī ārkārtas valdes sēdē nebija lielas runāšanas. Ja nozagta tikai mirušo biedru kartotēka, lai zagļi iedzīvojas. Dievs ar viņiem!

„Tiem nu gan nekāda Dieva nav," ierunājās kāds no valdes vīriem, kas bija arī baznīcas pērminderis. „Visiem taču skaidrs, kas pēc mūsu kartotēkas tīkojuši. Būtu likuši vismaz mirušos mierā."

Nevienam nebija saprotams, kā negantnieki iekļuvuši biedrības namā un birojā, jo nevienas durvis nebija uzlauztas. Tiem vajadzēja būt pirmklasīgiem speciālistiem, kas spēj atslēgt visas durvis un banku seifus.

„Kas tur ko brīnīties, Staļins viens pats aplaupīja banku Tiflisā," Pastalnieks zinīgi sprieda.

Valdes sēdē nopratināja Prieduļa kundzi, vai viņa visas durvis pēc darba rūpīgi noslēgusi? Mirdza apraudājās un apgalvoja, ka to esot darījusi.

„Ko mēs te savas vecās galvas par niekiem tik daudz lauzīsim," nosprieda valdes vīri. „Ja tik vien bēdu, tad nav nekādas vajadzības lielu brēku sacelt, paaugstinās vēl apdrošināšanas maksu pret ielaušanos. Lai Prieduļa kundze pēc biedru saraksta izgatavo jaunas mirušo kartītes un basta!"

Ar šo biedrības valdes ārkārtas sēde beidzās, ierakstot protokolu grāmatā, ka laimprātība nav notikusi, jo nauda nav nozagta.

Drīz kolonijā izplatījās valodas, ka Narda atkal devusies uz Rīgu un laikam vairs neatgriezīšoties. Kad Kalums gāja pārbaudīt, vai Narda savā dzīvoklī vēl atrodas, namsaimnieks strupi paskaidroja, ka viņa īrniece aizbraukusi, bet nezināja pateikt — uz kurieni.

Kollinam nu vienam bija jāveic atbildīgais kultūras darbs, jo inženieris Rājums bija nodevies savas būvfirmas dibināšanai, bet Nora aizrāvusies ar tautas vairošanas idejām. Kad viņa ar tām griezās arī pie Lūcijas, kas arī pēc kāzām lietoja savu dzejnieces vārdu, pēdējā atbildēja:

„Man, mīļā, liec mieru, es varēšu tev palīdzēt vairs tikai idejiski, pati zini — kāpēc, bet tu gan sapurinies."

Kollins beidzot bija sarunājis telpas ilgi plānotai kolchozu filmas izrādei. Rājumam šinī ziņā bija tikai tik daudz nopelnu, ka viņš ieteica kādu vecu nojaucamu noliktavu, kuru bija iecerējis nosolīt, kad nodibinās pats savu būvfirmu. Tajā, nezin no kāda laika, atradās arī lielāks skaits vecu krēslu, uz kuriem gluži labi varēja sēdēt pat visizlutinātākie klaida latvieši, ja garam sagādāts tik liels baudījums.

Kollins bija rūpējies arī par plašu reklāmu, izsūtot par lielo notikumu paziņojumus uz visām pusēm, piespraužot paša zīmētu plakātu arī pie latviešu kluba ziņojuma dēļa. Tas gan tur ilgi nepalika. Kad Kollins ieradās klubā izdzert pāris dubultos, pie dēļa vairs atradās tikai četras spraudītes ar skopām ziņojuma atliekām.

„Kāds dzēruma neprātā to būs noplēsis, nelapzinādamies, ko dara," viņš sevi mierināja.

Vēl lielāks pārsteigums Kollinam bija, kad viņš vairākas dienas no vietas saņēma kaudzi pastnieka pienesto aplokšņu, uz kurām bija uzrakstīts: „Dead — Return to sender."

Kad pienāca filmas izrādes diena, noliktavā bija aizņemtas tikai dažas krēslu rindas, kas sava vecuma dēļ nežēlīgi čīkstēja visu izrādes laiku. Ja būtu ieradušies visi tie, kam Kollins bija ielūgumus izsūtījis, zāle, droši vien, būtu pilna, bet lielākā daļa saņēmēju savas dzīves gaitas bija izbeiguši un par pasaulīgām lietām vairs neinteresējās, tāpat labu laiku vēlāk, kad viņiem piesūtīja Dzimtenes Balsi un Svešuma Atspulgus.

Izrādē bija ieradies arī Pastalnieks ar Lūciju, jo Kollins bija pierunājis Linardu pastāstīt par Rīgas kursiem, lai pievilktu vairāk apmeklētāju. Linards nebūtu šādu pienākumu uzņēmies, bet kursu rīkotāji Rīgā bija pastāvējuši, ka klaida latviešus gluži tumsā nevar atstāt arī par to, ko svešuma jaunatnes labā dara labākie Latvijas dēli un meitas slavenās Ļeņina partijas vadībā. Linards gan aizbildinājās, ka neesot mācījies partijas īso kursu, bet labākò dēlu vadoņi drošināja, ka arī emigrantu jauniešu kursi Rīgā esot bijuši īsi, lai pastāstot, ko redzējis.

(Turpinājums sekos)

Arvīds Melliņš

CEĻŠ

Vai ceļš
uz baltajiem bērziem
dadžiem aizaudzis
un
puikas vecajam siena šķūnītim
uguni pielikuši?
Pelni
sirdī
sakrituši.
Tik saulriets vēl,
pavēris sapņainās acis,
sārtas neļķes kaisa.
Sauli nevar aizklāt rokām.

Edvarts Tūters

SUDRABĪGS VAKARS

Sudrabīgs atplaucis vakars —
Balts ar sniegu un zvaigžņots.
Ābelē iekāpis mēness —
Pumpurus darināt zaros.

Laipnais un vēlīgais mēness
Zina: bez gaismas
nav plauksmes,
Bez pumpura nerodas ziedi,
Bez ziedēšanas — nav augļu.

Kluss, sudrabīgs ziemas vakars
Un smaids man uz lūpām.
Neredz ne zvērus, ne cilvēkus
Steigā skrejam, vai klūpam.

Ir tikai sudrabīgs vakars,
Un laipnīgais mēness
Ābeli auglīgu dara.

Velentīne Hermane

PĀRI AIZAI

Šķir jūra mūs
Un svešas zemes,
šķir dziļa, plaša
Varmācības varas
Celtā aiza.
Jūs cietēji,
Jūs cietumnieki,
Mocekļi un vergi,
Bet garā lepni,
Sīksti, stipri,
Nemainīgi.
Vai svešums mūs,
Jūsu brāļus un māsas
Par vārguļiem,
Vientiešiem vērsa?
Vai parādu dzimtenei
Gadu desmiti
Apziņā dzēsa?
Ir daži, kas bieži
Ar vagaru kalpiem
Brāļoties brauc
Uz Maskavu-Rīgu
Un atpakaļ.
Tie vagaru suflēto
Dziesmu dzied,
Ne brīvības vēsti nes.
Bet varmācības
Varas celtai aizai
Pāri vanags lidos
Uz dzimteni!
Tad neškirs jūra mūs,
Ne svešas zemes vairs,
Bet svētīs Dievs
Un karogs sarkanbalts.

Lidija Lideka

IEVA

Asi, ziboši zobi
Ābols sārts
Nāc!
Sulīgos dārzos
Pastaigāties —

Spēlēsim Ādamu
Un Ievu
Visu gaŗu, gaŗu naktī,
Ja diena par īsu . . .

RELIĢISKĀ DZĪVE

Māc. Kārlis Kuškevics

„Velns un grēks."

I JĀŅA VĒSTULE 3 : 8.

Augšējā tekstā ir divi jēdzieni, kas dara nopietnas grūtības modernajam cilvēkam: grēks un velns. Katrā dievkalpojumā mēs dzirdam vārdus, ka esam grēcinieki Dieva priekšā. Bet vai šāds ciets un nežēlīgs spriedums tomēr ir taisnīgs? Mēs taču ļoti labi zinām: lielais vairums ļaužu ir godīgi un labi cilvēki, tiem ir vismaz laba griba un godīgi nodomi. Un, paldies Dievam, tādi, kam patiešām mājo ļaunums sirdī, ir mazākumā! Varbūt ka par tiem mēs gan visvairāk dzirdam, jo prese, radio un televīzija visvairāk uzsver tieši noziegumus un padara tos par sensācijām, tā ka mums viegli var palikt iespaids, ka visa mūsu apkārtne ir sagandēta, nedroša un bīstama. Protams, mēs arī zinām: neviens cilvēks, arī ne vislabākais, nav bez savām kļūdām un vājībām; bet vai tas mums jau dod tiesības cilvēku tūdaļ saukt par grēcinieku? — Protams, mēs arī esam piedzīvojuši — vai vismaz dzirdējuši — neaprakstāmus briesmu darbus un mežonības, ko cilvēki nodarījuši cilvēkiem: tur ir koncentrācijas nometnes, moku kambari un masu kapi, kas daudziem vēl svaigā atmiņā. Bet — kāds mums gan ir sakars ar visu to? Ja vispār ir kāds sakars, tad mēs jau esam tie cietēji . . .

Tomēr kristīgā draudze sūdz savus grēkus un saka: „Kungs, esi man, grēciniekam, žēlīgs!"

Taisnības labad jāteic, ka mēs to nedarām tādēļ, lai sevi salīdzinātu ar tiem, kas izdara šādas mežonības un necilvēcības. Nē, grēksūdzē mēs darām pavisam kaut ko citu: te mēs izteicam un sūdzam savu atšķirtību no Dieva, savu neuzticību Viņam, savu mazticību un uzticēšanās trūkumu savam Radītājam! Mēs bieži vien aizmirstam, ka „grēks" ir pirmā kārtā reliģisks un nevis morālisks jēdziens; savā būtībā tas ir pirmā baušļa pārkāpums: „Es esmu tas Kungs, tavs Dievs; tev nebūs citus dievus turēt manā priekšā." Citiem vārdiem: grēks ir tāds stāvoklis, ka mēs nebūt nebīstamies un nemīlam Dievu pār visām lietām, ka mēs tomēr kalpojam citiem dieviem savā ikdienas dzīvē — kalpojam elkiem.

Bet kas tad ir elks? Modernajam cilvēkam elks var būt katra persona, ideoloģija, vērtība vai lieta, kuru tas stāda savā dzīvē pirmajā un galvenajā vietā; tā vērtība, uz kuras ceļam visu savu dzīvi, kas dod mūsu dzīvei saturu un jēgu. Šādā nozīmē tad nu mūsu elku rinda ir daudz iespaidīgāka nekā tiem nabaga „pagāniem", kas pielūdza savas koka vai akmens statujas . . .

Piemēram, vienai ļaužu grupai viņu elks, varbūt, ir šķietami visvarenais dolars vai viņu bankas konts. Ir ļaudis, kas dolaram vārda tiešā nozīmē vergo, tam atdod savu veselību un dzīvību. Kādam citam viņa elks ir vara pār citiem cilvēkiem. Ļoti zīmīgi to ir izteicis Mārtiņš Zīverts savā lugā Vara, kur viņš galvenajai personai kādā vietā liek teikt: „Kam vara, tas citādi nevar." Citiem vārdiem — arī vara padara cilvēku par savu vergu . . . Kādam citam viņa elks ir slava, prestižs, popularitāte; kādam citam — otrs cilvēks, kuru viņš tā mīl, ka paceļ to uz pjedestāla, apbrīno, dievina un tam vergo, un ja šis cilvēks ir jāzaudē, tad visa dzīve sabrūk . . . Daudziem citiem elks ir veselība, skaistums, vai arī viņu pašu prieks un bauda. Pat mūsu darbs, mūsu vieta vai pozicija dzīvē var kļūt par elku, ja tas mūs sāk pilnīgi pārvaldīt.

Bēdīgā patiesība ir tā, ka tieši praktiskā dzīvē šie elki mums ir bieži vien reālāki un svarīgāki par Dievu! Šis tad nu ir grēka jēdziena īstais un dziļākais saturs.

Vēl bēdīgāka ir patiesība, ka mēs nevaram atzīmēt gandrīz nekādus panākumus cīņā pret šiem — un vēl daudziem citiem, šeit nepieminētiem — elkiem — ja tāda cīņa vispār pastāv! Mēs varam gan sasniegt daudzus mērķus ar savu gribas spēku, izturību, strādījumu vai darba tikumu. Bet ir gandrīz neiespējami tikt vaļā no šiem elkiem. Kādēļ tas tā ir?

Apustulis Jānis dod mums augšā norādītajā tekstā visai neparastu atbildi. Viņš liek mums saprast, ka grēka sakne jeb dziļākais cēlonis nemaz nav pilnā mērā atrodams mūsos pašos! Viņš it kā uzveļ vainu kādam citam: proti, velnam! Varbūt ka šāda valoda liek mums tikai pasmaidīt. Bet, pirms mēs viņa domu noraidām, mēģināsim to izteikt mūslaiku valodā. Tas varētu izklausīties apmēram tā: Ja vien mēs neesam naīvi sapņotāji, mums jāsaredz, ka ļaunuma vara, ļaunuma spēki pasaulē un cilvēcē ir tik reāli, tik lieli un spēcīgi, ka tie, bieži vien, ir stiprāki par cilvēkiem un par mūsu cilvēcīgajām iespējām. Citiem vārdiem — tie ir pārcilvēcīgi. Un, lūk, tādēļ nepietiek ar cilvēka gribas spēku un labo apņemšanos vien, lai no tiem atbrīvotos! Neviens cits kā Dievs Jēzū Kristū var mūs no tiem atbrīvot — kā Jānis mūsu tekstā saka: „Tādēļ Dieva Dēls atnācis, lai viņš iznīcinātu velna darbus."

Bet šinī vietā ir arī kāds vārīgs punkts, kuru mums derētu ievērot. Daudzi cilvēki teiks: „Ā, kristīgā ticība grib mums pasniegt ļoti vienkāršu atrisinājumu: velns ir pie visa vainīgs, viņš ir tas grēkāzis, kuram var visu vainu uzkraut. Ja jau nu tā, tad jau es neesmu atbildīgs par saviem grēkiem: velns mani pamudināja vai pat piespieda tos dadīt . . ."

Taču tik viegli mēs cauri netiksim! Ja mēs Jāņa vārdus (un visu kristīgo vēsti) pareizi saprotam, tad nevaram neredzēt, ka mūsu personīgā atbildība paliek spēkā visu laiku! Atcerēsimies, ka pravietis Nātans reiz rādīja ar pirkstu uz ķēniņu Dāvidu, kad pēdējais bija grēkojis: „Tu esi tas cilvēks!" ((II Sāmuēla grām. 12 : 1 — 7). Tāpat arī mums paliek atbildība pretoties kārdinājumiem: ne ar mūsu pašu, bet ar Dieva spēku, kā to arī rāda Jēzus kārdināšanas stāsts (Mat. ev. 4:1 — 11).

Un tomēr — mums atkal jāsaka: Visi šādi uzaicinājumi un uzsaukumi pretoties paliktu tikai tukši vārdi, bez nozīmes, ja mēs nevarētu uzticēties Dieva vārdu apsolījumam: „Tādēļ Dieva Dēls atnācis, lai viņš iznīcinātu velna darbus." — Mūslaiku valodā varētu teikt: Tāpat kā zeme nevar ziedēt un augļus nest bez spirdzinošā lietus, bez debess rases, tāpat arī cilvēks nevar dzīvot Dieva tuvumā, vienībā ar Dievu — bez Jēzus Kristus spēka, kas vienīgais var satriekt ļaunuma un tumsas varu mūsos un visā cilvēcē! Mums pašiem vienkārši nav tāda spēka, tādu spēju, ne arī tādas gribas tikt vaļā no iemīļotajiem elkiem, no savtības un visa cita, ko mēs saucam par grēku! Ir pavisam savādi: jo drošāki un pašapzinīgāki mēs kļūstam, ka paši vien to varam un spējam, jo pieaug arī mūsu paštaisnība un farizejiskums, un jo vairāk mēs sapinamies šo elku tīklos . . .

Bet Dievs Kungs grib pats būt mūsu stiprā pils, mūsu dzīves mērķis un jēga! Un tādēļ Viņš ir sūtījis savu Dēlu, „lai viņš iznīcinātu velna darbus." Viņš ir un paliek mūsu vienīgā cerība, mūsu vienīgais atbrīvotājs. Jo ātrāk mēs to ieskatām, jo labāk.

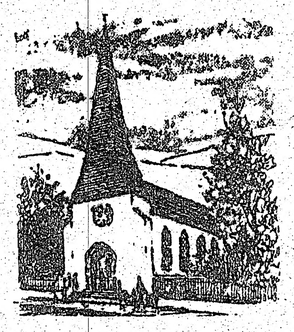

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cres., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc. I. Gaide sastopams baznīcas kancelejā otrdienās un ceturtdienās no pl. 9.30 līdz 12 no rīta, bet trešdienās no pl. 18—20 un piektdienās no pulksten 17—20. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas. Draudzes kanceleja atvērta otrdienās un ceturtdienās no plkst. 12—20 Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 no rīta.

Ticības jautājumu stundas — ceturtdienu vakaros pl. 19 Sv. Jāņa baznīcā, sākot ar 16. februāri, Kristus ciešanu laikā ievadīs ar dievkalpojumu. Pēc tam pārrunas māc. I. Gaides un J. Cālīša vadībā.

16. februārī pl. 19.30 Lielās lūdzamās dienas — ciešanas laika sākuma kopdievkalpojums ev. lut. latviešu draudzēm Toronto. Kopdievkalpojumi turpināsies līdz 16. martam.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont., M4G 1V5. Tālr. 482-5743 mājās, 8 Rolland Road.

Biroja stundas — trešdienās no pl. 10—12 un 18—20, ceturtdienās no 10—12. Citā laikā iepriekš sazinoties.

19. februārī pl. 15 Jaunatnes dievkalpojums ar dievgaldu. Jauno mākslinieku priekšnesumi.

26. februārī pl. 15 dievkalpojums. Pl. 14 jaunāko jauniešu grupas sanāksme. Pēc dievkalpojuma draudzes bazārs.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

19. februārī pl. 13 Lielās lūdzamās dienas dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

26. februārī pl. 13 dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā. Tūlīt pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce baznīcas zālē.

Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 16. Bībeles stundijas un lūgšanas vakari trešdienās pl. 19.30 Walmer Road baptistu dievnamā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Ave., tālr. 533-9456 Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 1 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze 18 Victoria Avenue South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G8, tālr. 385-9838.

Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 7.30 — 9.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures

19. febr. pl. 10 dievkalp. angļu valodā, kopā ar igauņu draudzi, pl. 11 draudzes dievkalpojums.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trisvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcell Ave.

19. februārī pl. 13.30 Lielās lūdzamās dienas dievkalpojums.

26. februārī pl. 13.30 dievkalpojums.

5. martā pl. 13.30 Kalpaka piemiņas dienas dievkalpojums.

12. martā pl. 13.30 dievkalpojums.

19. martā pl. 13.30 Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

24. martā pl. 13.30 Lielas piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

26. martā pl. 6 no rīta Lieldienu svētrīta dievkalpojums.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv Pāteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30

Vilnis 1270 AM

No Niagaras WHLD raidītāja Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarboro, Ont., tālr. 261-4218

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu radio raidījums katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja Vilnis 1270 AM Vadītājs Dāvids Miķelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

KLUSĀ LAIKA DIEVKALPOJUMI CETURTDIENU VAKAROS, sākot ar 16. februārī pl. 7. vakarā, Sv. Jāņa baznīcā

Dieva rokās:

16. febr. — Lūdzošās rokas
23. febr. — Kalpojošās rokas
2. martā — Caurdurtās rokas
9. martā — Mīlošās rokas
16. martā — Svētošās rokas

Vada Toronto ev. lut. mācītāji un viesu mācītājs A. Dūmiņš.

Pēc dievkalpojumiem pārrunas.

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS

Global TV 6. un 22. stac. 100 Huntly Str., Toronto, no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta. Bufalo TV stac. 29, 700 Club, ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakaros.

Radio FM CBN 107.7 24 stundas. Tel. 689-3128.

„Cilvēks nedzīvo no maizes vien, bet no katra vārda, kas iziet no Dieva mutes". Mateja ev. 4—4.

Klausaities latv. radio raidījumus katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja. Vilnis 1270.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS

141 DANFORTH AVE.

Tel.: HO 5-9905 *Ausma Miķelsone*

Haiparka rajonā izīrējams

mēbelēts vai nemēbelēts dzīvoklis

ar vienu guļamistabu, vienai vecākai dāmai.

Zvanīt pēc pl. 18 — 534-2059.

JAUNAS GRĀMATAS

R. Birzgalis — Letiņš trimdā	$6.50
Rutiņa U. — Vēl tā gribējās dzīvot	$7.00
T. Zeltiņš — Tuvos un tālos ciemos, izl.	$8.50
Kurts Rīss — Bestselleri	$8.50
K. Hamsuns — Loks noslēdzies	$8.50
Z. Liepa — Mans logs, dz.	$5.00
L. Lideka — Nams pie Baltijas jūras, rom.	$8.00
Latviešu karavīrs II p. k. l. 5. gr.	$19.00
Vilis A. Hāzners — Varmācības torņi, atm.	**$24.00**
A. Eglītis—Kas izpostīja latvisko stūrīti? ilust.	$11.00
V. Lapenieks—Dullā Daukas piezīmes, impr.	$14.75
V. Saulīte — Dzīvības trauksme, dzejoļi	**$7.20**
Jānis Rudzītis — Raksti	**$40.00**
Ž. Unāms — Kārlis Ulmanis	**$15.50**
Jānis Jaunsudrabiņs 1877 — 1977	**$2.00**

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5.

Tālr. 921-7121

Pasta sūtījumiem jāpieskaita 10%

CU Assurance

AUTO

Automobiļu briesmas Rīgā... Līdz šim jau izņemtas vairāk nekā 700 braukšanas atļaujas, un iespējams, ka tuvākā nākotnē viņu skaits palielināsies līdz 1000... Iekšrīgā atļautais ielāgais braukšanas ātrums automobiļiem paredzēts 9 km stundā, kamēr tālāk pilsētas robežās maksimālais ātrums noteikts 15 km.

1925. gada 26. maijā

* * *

Kontrole uz pontonu tilta. Pēdējās dienās novietots uz pontonu tilta vidū policijas postenis, kam uzdots raudzīties, ka automobiļi un autobusi nebrauktu pāri tiltam ātrāk kā 10 km stundā.

1930. gada 13. oktobrī

No «Jaunāko Ziņu» slejām

UN NEKUSTAMU ĪPAŠUMU

APDROŠINĀŠANA

Skyline Real Estate Ltd.

2100 DUNDAS ST. W., TORONTO

533-8553

Ilmārs Jaakovlevs

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS

dabīgs, nepasterizēts

Ziedputekšņi Pollen)

Peru pieniņš (Royal Jelly) no

ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM

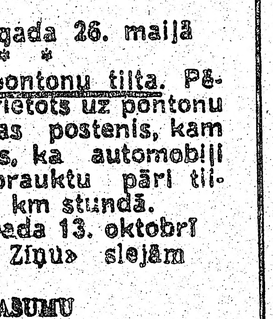

30 Dewson St., Toronto, Ont. M6H 1G5, tel. 534-0563

Lasītāju vēstules

(Turpinājums no 2. lp.)

nedara arī šeit, svešumā, bet žurnālistiem, kas ieradušies no citām vietām, pat sagādā arī pārnakšņošanas iespējas, dažkārt arī ceļa izdevumus. Ne tas tā bija Kultūras dienās Ņujorkā, kur gadījās, ka pirmo reizi žurnālistam prasīja samaksu, lai noklausītos referātus un tos atreferētu saviem laikrakstiem. Rīkotāja bija Ņujorkas organizāciju padome resp. Ņujorkas organizāciju apvienība. Turpretim DV rīkotajā Kultūras dienu koncertā bija piesūtītas divas brīvbiļetes. Organizāciju apvienības vēlēšanās prasīt ieejas maksu žurnālistiem radusies tikai tagad. Pirms tam, citas valdes laikā, ieeja bija brīva.

Par to varētu arī nerunāt, bet vai lasītājiem tad nevarētu rasties jautājums, kāpēc kāds sarīkojums nav aprakstīts?

Šinī sakarā jāpiemin Toronto latviešu sabiedriskās dzīves rosinātāji, kur šo rindu rakstītājs piedzīvojis vislielāko pretimnākšanu. Piem., kādā teātŗa izrādē, lielākā sarīkojumu ciklā, kur visas vietas zālē bija izpārdotas, kaut kur tomēr atradās viena brīva vieta laikraksta pārstāvim, kas izrādi aprakstīja. Ņujorkas viesa skatījumā. Nav gadījies, ka Toronto būtu bijis jāmaksā kādā sarīkojumā, ko žurnālisti apmeklējuši sava amata pienākumos.

Viktors Irbe Ņujorkā

MĀCĪSIMIES NO BĒRNIEM

TLB sestdienas skola izrādīja A. Brigaderes pasaku lugu Maija un Paija. Tas prasīja lielu piepūli no skolotājiem, vecākiem, atbalstītājiem un galvenais — no skolēniem. Bērniem bija jānāk uz mēģinājumiem, jāmācās teksts, jāmācās darboties, tēlot. Izrāde izdevās spīdoši. Publika bija sajūsmināta un pārsteigta par skolēnu labo latviešu valodu.

Vecāku grupa atzina, ka ziedi pēc izrādes būtu pasniedzami tikai skolotājiem un izrādes atbalstītājiem, bet skolēniem pašiem jācenšas savā labā, nevis, lai saņemtu vēl kādu īpašu atzinību.

Pēc izrādes trīs meitenēm tomēr pasniedza trīs lielus neļķu pušķus. Kad mātēm aizrādīja, ka tāda nav bijusi noruna, viena no viņām atbildēja: „Tā ir privāta darīšana!"

Ja nu tā ir „privāta darīšana", tad puķes vajadzēja arī privāti pasniegt, bet nevis uz skatuves. Tāda atsevišķu skolēnu publiska izcelšana no audzināšanas viedokļa nav pareiza, jo bojā bērna raksturu un veicina egoismu, arī skaudības jūtas citos skolēnos. No dažu vecāku puses tas nebija pareizi.

Skolēni aizkulisēs brīnījās, sauca un prasīja cits citam: „Kāpēc tev nav neviena ziediņa, kāpēc tu nedabūji neļķes, tu taču tik labi tēloji..." Viena skolniece savu lielo neļķu pušķi pārdalīja uz pusēm, daloties ar otru tēlotāju. To redzot, dažas mātes saskatījās, jautājot: „Vai tiešām skolēni būtu gudrāki par mātēm?"

Kuŗam no kuŗa būtu jāmācās — bērniem no mātēm, vai mātēm no bērniem?

L. P. Toronto

TICĪBA LATVIJĀ

Vanagu Kārlis šī laikraksta 4. numurā saka, ka Latvijas nekad vairs nebūs. Tam nepievienojos. Latvija ir bijusi un būs. Ilgvars Spilners sapulcēs saka, ka tuvākā laikā Pad. savienība sabruks. Tam arī es nepievienojos, jo nav nekādas pazīmes par tās sabrukšanu. Spilnera apgalvojumam nav nekāda pamatojuma.

N. Vīksne Miami, Floridā

Redakcijas piezīme: Vēstules rakstītājs Vanagu Kārli būs pārpratis. Viņš runā par „septiņiem veidiem trimdas nacionālai nodevībai" un kā vienu no tiem min atziņas paušanu, ka 18. novembŗa Latvijas nekad vairs nebūs.

Naivitāte un pretrunas

(Turpinājums no 2. lp.)

velnu! Tikai mazliet pārfrazējot citā nozīmē, līdzīga ieteika skan vēl šodien: nav svarīgi, ar ko sabiedrojamies, kad tikai iespējams tirgus ar ienesīgiem materiāliem darījumiem...

Naivitātes virsotne saredzama apstāklī, kas vēl nesen paudās attieksmēs ar sarkano Ķīnu un Pad. savienību. Oficiālos ziņu avotos lasījām, ka abi sarkanie milži apsolījušies neizprovocēt konfliktus vai nemierus Korejā, līdz tam laikam(?!) kamēr ASV atvilks savu karaspēku no Dienvidkorejas. Protams, šim apsolījumam ASV (prezidenta personā — P.G.) noticēja. Pieļausim varbūtību, ka abi agresīvie milži savu solījumu pilda. Bet kas notiks, ASV karaspēkam izvācoties no Dienvidkorejas, ko arī prezidents Kārters paredzējis savos solījumos? Nekas cits, kā jauna un briesmīga Bērtuļa nakts — ar padomju vai Ķīnas komūnisma ieviešanu un demokrātiskās Dienvidkorejas bojāeju. Par to lai nav nevienam šaubu.

Jaumā gada pirmajā mēnesī, labāku attieksmju attīstīšanai starp Kremļa ielikteņu apspiesto Ungāriju un ASV Sv. Stefāna kronis noceļoja uz Budapeštu, kur to svinīgā ceremoniālā nodeva sarkanās leļļu valdības rīcībā... Nelīdzēja daudzie, brīvībā dzīvojušo ungāru protesti, kas vēlās pāri visai Amerikai. Ja nu attieksmju uzlabošanai tiek upurēts nacionālās un brīvās Ungārijas svētums, kā gan varam runāt par principiem un citas tautas dvēseles un tās dziļāko dziņu izpratni, kas, sekmīgi dzeldama okupantu jūgā, tomēr cer uz brīvības rītu.

Pārdomāsim, vai apspiestajām tautām, kuŗu skaitā arī Ungārija ar saviem nacionāli noskaņotiem miljoniem, šādu rīcību piedzīvojot, var būt vēl kāda ticība brīvībai un neatkarībai? Un ko lai domā un sagaida pārējā apspiesto tautu saime, kas vēl miljonos nerimtīgi sauc pēc brīvības un tiesībām? Skiet, mūs vairs neuzmundrinā un nepārliecinā solījumi, jo tiem pieneņu pūku svars.

Kamēr mietumi turēsies pie savas elastīgās politikas, principu ignorēšanas un naivajiem gājieniem, apspiesto miljonu vēlmes un klusās cerības paliks bez īstenojuma.

Arī latvieši izmanto saules enerģiju

Tikko iznākusi grāmata angļu valodā „The Sun Builders" ar praktiskiem norādījumiem enerģijas iegūšanai no saules, vēja un malkas apkures. Grāmatai 256 lappuses un daudz foto uzņēmumu un illustrāciju. Izdevējs „Renewable Energy in Canada". Grāmatas autori: Roberts Argue, Barbara Emanuel un Stephen Graham izpētījuši un aprakstījuši vairāk nekā 70 Kanadā būvētas ēkas, kuŗās apkurei vai ūdens sildīšanai izmantota saules, vēja vai malkas enerģija.

Šai grāmatā katram pa lappusei veltīts arī diviem latviešiem — gleznotājam Visvaldim Reinholdam no Kolingvūdas un inženierim Kārlim Irbītim no Kvebekas. V. Reinholds savā mājā iebūvējis malkas apkuri ar krāsni un mūri, kuŗā cirkulē karstais gaiss, pēc parauga, ko pazīnām Latvijā, bet kāds veids kanadiešiem maz pazīstams. Saules enerģiju V. Reinļolds izmanto atsevišķā ēkā iebūvētā peldbaseina apsildīšanai un ūdens sildīšanai.

Inž. K. Irbītis, kas Latvijā strādājis pie lidmašīnu projektēšanas, saules enerģiju izmanto ūdens sildīšanai savā vasarnīcā Tērvetes nometnē, ziemelos no Montrealas. Vēlēšanās konstruēt šādu apsildīšanas sistēmu K. Irbītim radusies no viņa ilggadējā darba pie lidmašīnu projektēšanas, kādu darbu viņš strādā arī Kanadā pie Air Canada. Īpatnējais Irbīša saules enerģijas izmantošanā ir viņa konstruētais rotējošais reflektors, kas griežas līdzi saulei.

Grāmatā arī plašs saules, vēja un malkas enerģijas izlietošanas būvmateriālu firmu, kā arī piemērotu grāmatu, filmu un žurnālu katalogs. Grāmata ir sarakstīta labi saprotamā valodā un to ar interesi var lasīt katrs, kam pat minimālas techniskas zināšanas. Daudz ierosinošu ideju tiem, kas vēlas kaut ko darīt saules enerģijas izmantošanā.

Grāmatas cena $7.50 un to var pasūtināt no Island Universe Books, 415 Parkside Drive, Toronto, Ont. M6R 2Z7.

P. P.

ČIKAGA

● Čikagas latviešu ev. lut. Ciānas daudzes izdevumā Ciānas Vēstnesis iespiests draudzes agrākā priekšnieka Dr. Jāņa Lāča ass protesta raksts — „Par to vairs nevar klusēt". Minēts, ka Vašingtonas latviešu luterāņu draudze pagājušā gada oktobrī rīkojusi satikšanās vakaru ar okupētās Latvijas „kompartijas biedriem un antikrista kalpiem", kuŗus pavadījis Pad. sūtniecības Vašingtonā sekretārs E. Počs. Autors norāda, ka ar šādu rīcību mēs varot lielā mērā zaudēt kā latvieši, bet it sevišķi kā trimdas baznīca un kristieši. Tas varētu atstāt sliktu iespaidu arī uz mūsu draugiem un aizstāvjiem kā ASV valdības, tā likumdevēju aprindās.

(vgs)

Minstere gaida ciemos

Minsterē itin bieži iegriežas ciemiņi gan no pašas Vācijas, gan citām Eiropas zemēm, pat latvieši no aizjūras. Netrūkst pat tādu, kas, nevēlēdamies apmesties dārgajās vācu viesnīcās, iegriežas latviešu skolā Minsterē. Taču maz vēl zina par šādām apmešanās iespējām. Minsteres latviešu ģimnazijas internāts Rīga ceļotājiem šādas iespējas piedavā.

Minstere atrodas 130 km no Diseldorfas, kur atrodas tālais, starpkontinentālais visu tipu lidlauks, 170 km no Ķelnes, 250 km no Amsterdamas un 58 km no Holandes robežām, bet Hamburgas — 300 km uz dienvidiem. Šajā dzelzceļu mezglā pietur visi ātrvilcieni, bet spēkratu braucēji Minsteri sasniedz pa moderno auto ceļu.

Latviešu ģimnazijas un internāta ēkas būvētas dārzu rajonā, un pilsētas centrs kājniekam sasniedzams 20 minūtēs. Minstere ir universitātes pilsētā ar 263.000 iedzīvotājiem. Kultūrālā dzīve spraiga. Latviešiem te vēl pieejams latviešu ģimnazijas bagātīgais sniegums: skolas bibliotēka un trimdas archīvs, Jāna Jausudrabiņa mūzejs, sarīkojumi, referāti, pārrunas, sports u.c. Šeit var satikties ar latviešu jaunatni un mācībspēkiem no visas pasaules.

Internāts Rīga jaunatnes audzināšanas darba dēļ, protams, nevar spavās telpās uzņemt ikvienu gaŗāmbraucēju, bet vēlas darīt iespējamo, lai vismaz latviešu ģimenes un skolu jaunatne varētu ciemoties Minsterē. Tādēļ uzturēšanās maksa ir lēta: vecākiem 10 vācu marķas par diennakti, bet bērniem un skolu jaunatnei vairākgultu istabās — 3,50 markas. Par gultas veļu vienreizēja maksa 3 markas. Skolas laikā par ciemiņiem rūpējas internāta saimnieces: brokastis 3,20, pusdienas 5, bet vakariņas 4 markas.

Tuvākas ziņas par ciemošanās iespējām sniedz ģimnazijas internāta vadītājs Imants Balodis, Wienburgstr. 56,44 Münster, Germany 0251 — 22226. Vecāki un jaunieši aicināti ievērot, ka internāta kārtības dēļ nepieciešama savlaicīga sazināšanās, kā arī jāsagaida atbilde. Internāts Rīga gaida ciemos latviešu ģimenes un skolu jaunatni!

I. B.

Kopā nesaderīgi dziedoņi

MĀRA MOZGA UN KĀRLIS SALNA KONCERTĒ KLĪVLANDĒ

Vietējās katoļu kopas sarīkojumā Klīvlandē koncertēja Čikagas dziedoņi soprāns Māra Mozga un Kārlis Salna, kuŗi te nebija vēl dzirdēti. Mozga ir tikko pilngadību sasniegusi dziedone. Jau tagad viņa uzrāda pozītīvus balss kultūras sasniegumus, tāpēc var cerēt, ka drīz varēsim viņu ierindot mūsu labo dziedoņu starpā. Soprāna augstākie toņi gan neskan vēl pietiekoši masīvi un krāšņi, bet balss vidus posms ir labi izkopts, patīkams. Simpatiska balss nokrāsa, tīra intonācija, solīds priekšnesuma veids, bet latviešu autoru līriskās dziesmiņas prasa dzīvāku pieeju, labāku izpratni, iedziļināšanos un iejušanos.

Programmas pirmajā daļā Arvīds Žilinsks, Jāzepa Vītola un Alfreda Kalniņa dziesmas un divi tautasdziesmu dueti ar Salņu, kuŗu izpildījums gan neapmierināja. Visādu izteiksmes smalkumu un dabīguma ziņā tautasdziesma ir vēl prasīgāka par dažu oriģinālādziesmu. Abiem dziedoņiem tautasdziesma ir neatklāta, neizjusta pasaule, kuŗā viņi nejauši iemaldījušies un — apmaldījušies. Tautasdziesma nav aiz matiem jāievelk programmās.

Otrās daļas Leonkavello un Verdī operu ārijas bija koncerta labākā daļa. Mozgai gan vajadzētu ierobežot nepārtrauktās dzejiski plastiskās roku kustības, kuŗas dažreiz gandrīz vai atgādina kādu mīnimālu dirigēšanu.

Tenors Kārlis Salna ir pazīstamā mirušā dziedoņa Valdemāra Salnas brālis. Viņš jau sen pāri tenoru ziedu laikiem, varētu būt Mozgas vectēvs. Grūti iedomāties vēl nesaderīgāku dziedoņu duetu ne jau vienīgi gados, bet arī izpildījumā. Par Salnas debiju grūti ko pateikt, nepūlēšos. Apzinādamies savu izteikšanās nevarību, tad nu lūkošu aizbildināties ar Kārļa Skalbes kaķīša vārdiem:

„Kāpēc, ķēniņ, vairot sāpes? Labāk lai vairojas prieks!"

Lūk, tas „prieks" šoreiz bija komponista Dr. Viļņa Ciemiņa iejūtīgie, uzmanīgie un kā arvien — nevainojami precīzie klavieŗu pavadījumi. Šad un tad tie ir nedaudz par skaļiem, bet šoreiz — bez vainas. Paldies!

K. Kalnietis

GRAND RAPIDI

◉ Latviešu ārstu un zobārstu apvienība brīvajā pasaulē, kuŗas sēdeklis atrodas Grand Rapidos un ko vada Dr. Ferdinands Valdmanis, Draudzīgā aicinājuma ietvaros ziedojusi izglītības pasākumiem. Pavisam sadalīts 1.100 dol. Minsteres latviešu ģimnazijai piešķirts 300 dol., Gaŗezera vasaras vidusskolai 300 dol., Beverīnas vasaras vidusskolai austrumu krastā 200 dol., Kursas vasaras dusskolai 300 dol., Beverīnas 200 dol. un Toronto latviešu ģimnazijai 100 dol. Sniegts materiāls atbalsts arī no okupētās dzimtenes izkļuvušajam Pāvilam Brūveram, kas tagad studē medicīnu Vācijā.

INDIANA

◉ Par Indianapoles latviešu jaunatnes apvienības valdes priekšsēdi ievēlēta Astra Melbārde, par vietnieku Aldis Raimonds Elberts, bet sekretāru Edvīns Melbārdis un Ruta Sventecka. Apvienības biedrzinis Dēvids Tomejs ir amerikānis, kas, kopā turoties ar mūsu jauniešiem, iemācījies latviešu valodu un kļuvis par „jaunlatvieti". Jaunā apvienības valde iecerējusi visai rosīgu darba posmu.

(vgs)

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā māmuļa

Līna Liepiņa

dzimusi 1890. gada 31. janvārī Latvijā,
mirusi 1978. gada 11. februārī Toronto

Mierā Tavas čaklās rokas,
Klusē Tava mīļā sirds.

Dziļās sērās

dēls, meita un znots Toronto,
meita un mazmeita Latvijā

Mana mīļā krustmeita
zobārste

Biruta Zommers

dzimusi Briedis

dzimusi 1923. gada 1. februārī Jelgavā,
mirusi 1978. gada 14. janvārī Sietlā

Gribēju tālajos
laukos vēl iet . . .

Dziļās sērās

krustmāte Lūcija Buikus

Pēkšņi aizsaukts mūžībā mūsu mīļais papiņš

Arnolds Luidmanis

dzimis 1914. gada 31. janvārī Ventspilī,
miris 1978. gada 2. februārī Kanadā.

„Visā dzīvē ies mums līdzi
Tava mīļā, labā sirds."

Dziļās sērās

sieva, meitas, znots, mazbērni un pārējie piederīgie Kanadā,
māsa ar ģimeni un sievas māsas ar ģimenēm ASV,
sievas brālis ar ģimeni Anglijā, mātes brālis ar
brālēnu Zviedrijā.

DV Toronto nodaļas vanags

Edgars Plūme

miris 1978. gada 3. februārī Toronto

Daugavas Vanagu Kanadā Bēru Fonds

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502
ZIEDI KAŤRAI VAJADZĪBAI
LIETIŠĶĀS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
Veikals atvērts ceturtdienās līdz pl. 8.00 vakarā.
Māra Gugāns-Lūsis

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Mēs pārsūtām apdrošinātus drbju un apavu sainīšus līdz 19¾ märc. netto

LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ

Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtd. un piektdien no pl. 9.00 — 5.00 pēcp.
Vēlākā laikā — iepriekš sazinoties pa telefonu.
sestdienās no pl. 9.00 — 5.00, trešdienās birojs slēgts.

Baltic Exporting Co.

432 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.

M6R 2N5. Tālr. 531-3098

PAVASARA **LE 1-7353**

DELIKATEŠU VEIKALS UN KONDITOREJA

361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. ČUKULS

Latviska dāvana

SVETKOS

un vienmēr

Laikraksts Latvija Amerikā

Latvija Amerikā Publishing Ltd.
125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu piesūtīt manu dāvanu (L. A. abonementu), uz vienu gadu, sākot ar .....

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

.....

.....

Lūdzu pievienot 1. numuram karti ar dāvinātāja vārdu .....

Esmu Latvija Amerikā abonents, tādēļ nosūtu speciāli dāvanām pazemināto maksu $18.—.

.....
(Vārds un uzvārds)

Adrese .....
(Adrese)

LOTUS FLOWERS

792 Bathurst St.,
(Pie Bloor St.) Toronto
Ont. M5R 3G1
Tel. 533-3884

PUĶES - GRĀMATAS
DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI

Vienalga, kur dzīvojat: Sidnejā, Stokholmā vai Sanfrancisko — rakstiet, telegrafējiet, telefonējiet, un jūsu puķu pasūtinājumu izpildīsim nekavējoties. **Ināra un Arvīds Tīrumi**

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. Arnolds un Herberts Bērziņš
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA UN NOTĀRS

226-6950
5385 Yonge St., Suite 20,
(Northtown Shopping Plaza)
Willowdale, Ont.

445-5325
72 Northdale Rd.,
Willowdale, Ont.

sovereign GENERAL INSURANCE COMPANY
LIFE ASSURANCE COMPANY

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS

Īuašn. Elza A v o t s

Veikali Toronto:

674 Broadview Ave., pie Danforth, tel. 469-2005
9 Queen St. East, pie Yonge ielas 368-5011

Lielā izvēlē īstas un sintētiskas vilnas dzijas, vietējās un ārzemju; aužamās dzijas, vilnas dzīpari. Materiāli dažādu latvisku rokdarbu sagatavoošanai, linu materiāli, diegi, audekli, kanva visādos rupjumos. Dāvanām dažādi rokdarbi un audumi atsevišķi tautas tērpu gabali. Padomi rokdarbu jautājumos.

V e i k a l i a t v ē r t i:
Pirmd., otrd. un trešd. no 9 rītā — 6 vak.;
ceturtd. un piektd. no 9 rītā — 8 vak.;
sestdienās no 9.30 rītā — 4 pēcp.

Ja esat nodomājuši iegādāties
JAUNU 1978. GADA AUTOMAŠĪNU
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Ave., Toronto, Ont.

LAIKRAKSTAM **LATVIJA AMERIKĀ**
125 BROADVIEW AME., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $25.00
☐ 6 mēnešiem $13.00
☐ 3 mēnešiem $ 6.50

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD vārda

Vēl viena . . .

(Turpinājums no 3. lp.)

dumiem. Tā ir jauna talanta radīta vērtīga, laba mūzika, kas var interesēt latviešu sabiedrību. Mežaraupa piesitiens ir jūtīgs, bieži vien rotaļīgi gaisīgs, dažādās nokrāsās variēts. Sevišķi iepriecina vērojums, ka ir pieteicies nevis kāds veikls amata meistars, bet — mākslinieks, Būtu jau dažas piezīmes par Vītola variācijām un jo sevišķi par Šopēna ugunsdvēseles nomierināšanu, bet tas nemazina to patīkamo konstatējumu, ka esam kļuvuši bagātāki ar 19 gadus vecu talantīgu jaunēkli, no kuŗa, cerams, tuvākā nākotnē dzirdēsim daudz iepriecinoša. Ja pašlaik atzīmējam savas kultūras dienas, tad, īūk, tāds Imants Mežaraups un Andris Rožukalns ir jāvērtē kā sevišķi vērtīgi mūsu latviskās gara kultūras jaunpienesumi. Te vēl var piezīmēt, ka Imants pats apliecina — viņš jūtoties ļoti labi latviešu sabiedrībā. Viņš daudz interesējas par latviešu mūziku un mūziķiem, runā labu latviešu valodu, kautrējas par savu uzstāšanos prasīt atlīdzību. Vasarās darbojas latviešu bērnu nometnēs. Lai nu pati labā Laima stāv Imantam blakus!

J. Kalnietis

SAGATAVO DOKUMENTUS IENĀKUMU NODOKĻIEM

Mark Tuomola, B.A.

191 Eglinton Ave. E.,
Suite 206, Tornto (Somu kreditsabiedr. ēkā)
Tel. birojā 487-5962,
mājās 488-1801.

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZIRĒ TELPAS
sarīkojumiem - viesībām
klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

Laikraksts
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā
491 College St.
kā arī spiestuvē.

PRECĪBU NOLŪKĀ

vēlos iepazīties ar nopietni domājošu latviešu meiteni līdz 29 gadu vecumam. Esmu 21. g. vecs, 177 cm augumā, brūniem matiem, zaļām acīm. Lūdzu rakstīt angļu valodā, jo latviešu valodu labi nepārvaldu. Rakstīt šīs avīzes kantorim ar norādi **TOMS.**

Daugavas Vanagu nams

PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIIEPRASIET TELEFONISKI

125 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmd. līdz ceturtd., iesk., no pl. 12 dienā — 12 naktī,
piektdienāsun sestdienās no pl. 12 dienā līdz 1 naktī,
svētdienās no pl. 12 dienā līdz 9 vakarā.

DEŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

kas? kur? ko?

Town & Country Real Estate Ltd.
V. Palma - pārstāvis

41 Heathcote Ave., Willowdale, Ont. M2L-1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot un pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

25 gadus mēs esam palīdzējuši radīt miljonu atmiņu attēlus no ievērojamiem dzīves notikumiem un personām.

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E.,Tor.,Ont.M5A 1P2 (416)863-1166

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St.Toronto 5,Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDIŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

Alcan Building Products Authorized Dealer — ALCAN

Māju īpašnieki!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem

ir trīs veidi, kā varat ietaupīt ar ALCAN SIDING:

1) Ietaupa darbu un laiku 2) Instalācijas un apkures ..izdevumus
3) Uzlabo izskatu un līdz ar to mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju.

△ LIETUS NOVADA CAURULES
△ LOGUS
△ DURVIS
△ MARĶĪZES (Awnings)
△ JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

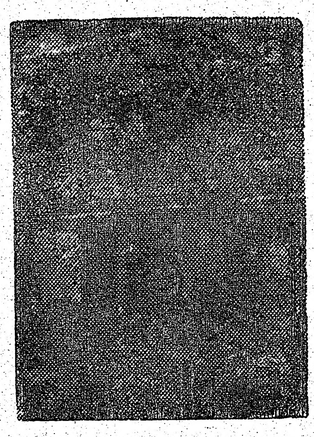

CENTURY ALUMINUM ISTALLERS
534-2864 Īpašnieks Artūrs Mīme
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X3

VALUTE
DIMANTI ● PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalis
Aldonas ĶIVLENIEKS - KORMS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ
964½ Bloor St. W., Toronto, Ont. M6H 1L6. Tālr. 533-2837

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1159

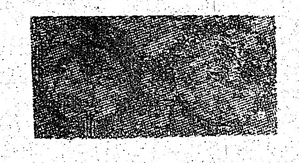

RATAS

— IGAUŅU OPTIĶIS

247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251
Gatavo brilles pēc receptēm
Zeiss ● Rodenstock ● Crist Dior rāmji
Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)
Pulksteņi: Omega, Triosot, Bulova.
Latviešiem atlaide

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikties 470 College St. (Pie Bathurst)
Tālr. 921-3924 Toronto M5G 1A5

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- ŽURNĀLI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9
(416) 466-1514

A. Eglītis — TV RENTALS
161A Roncesvalles Ave., Toronto M6R 2L3
Tel. 537-1401

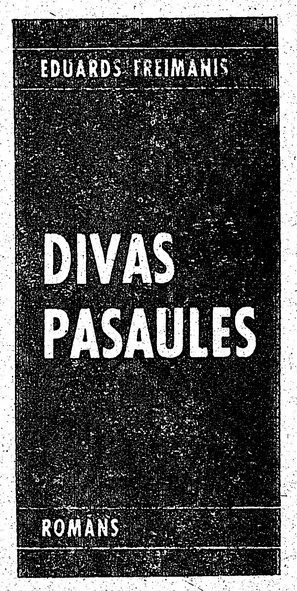

Amber Printers & Publishers Ltd. Toronto nesen iespiedusi Eduarda Freimaņa romānu Divas pasaules, glītā kabatas formāta izdevumā (Paperbeck), kas latviešu trimdas grāmatniecībā līdz šim nebija praktizēts. Grāmatai 332 lappuses un tā maksā $3.50. Atkalpārdevējiem 20 proc. atlaide, un tā pieprasāma apgādam.

DV vīru kora Kanadā uzveduma Ķemermiestiņā tēlotāji. No kreisās: St. Butkēvics, M. Bērziņa, V. Gulbis, V. Lāma, V. Veitmanis un A. Briede. „Tur var dzert un diet, tur mums mājas viet' ", ir uzveduma dziesmas vārdi, un tie arī vislabāk raksturo vakara noskaņu. Uzvedumā ar autora atļauju, izlietoti torontiešiem labi pazīstamā Sidnejas teātŗa Austrālijā aktiera un lugu rakstnieka Ulža Siliņa un pašu māju Edgara Kraujiņa materiāli. Šis uzvedums bijis iecerēts izsludināt kā „Letiņu kanaks vēstures ruļļos, vai Viena skunstīga izrādīšana iz zaldātu dzīves pie Bengāliskām ugunīm", kas būtu rakstīts vecajā ortografijā. Koŗa valde šo nosaukumu nepieņēma ar piebildi: ‚Cik gan Toronto vēl tādu, kas prot lasīt veco ortografiju. Un tie, kas nepratīs izlasīt, uz sarīkojumu nenāks." Tā uzvedumam atstāts „Ķemermiestiņa" nosaukums, lai gan īstenībā tas ir skeču savirknējums, iesākot ar „turku kaŗa veterāna" interviju, tad īsluga „Ķemermiestiņā" 3 ainās un beidzot ar uzvedumu „Leģionāri atvaļinājumā". Arī šoreiz vīru koŗim Kanadā palīgā nāk dzimtenes meitenes: Valija Lāma, Mirjāma Bērziņa, Skaidrīte Darkēvica un Anna Briede. Valija Lāma tēlo skaistās Ķemeru Anniņas lomu, viņa arī krietni palīdzējusi uzveduma iestudētājam E. Kraujiņam sieviešu lomu izveidošanā. Vīriešu lomu tēlotāji ir visi dziedātāji, bet runājamās lomas spēlē koristi: Stanis Butkēvics, Voldemārs Veitmanis, Imants Lapiņš, Valdis Gulbis, Edmunds Pulciņš, Alfrēds Jekums un Elmārs Grotāns. Dekorācijas aizstās „gaismas bildes", par kuŗām rūpēsies Pēteris Krūka. Koŗa priekšnieks E. Krūka jau labu laiku meklē kaŗavīru blūzes un citus atribūtus, lai izveidotu puslīdz autentiskas latviešu strēlnieku uniformas. Starp uzveduma 16 dziesmām dzirdēsim Strēlniekzēna serenādi, Gaujas dziesmu un Rudens roze, ko komp. I. Sakss šim uzvedumam speciāli komponējis, pie tam pēdējās divas duetā dziedās Zīles un pašu koŗa solisti Dzidra Egle un Viesturs Brants. Par uzveduma skaņu un gaismu efektiem rūpēsies Imants Ķipis, bet koŗmeistars ir diriģents Auseklis Pērkons. Galdiņi rezervējami pie Ilmāra Helgūta, tālrunis 494-9445.

Foto: J. Ligers

Kanada izraida . . .

(Turpinājums no 11. lp.)

nas līdzekļi bijuši signālizācijas un padomju kodu sistēma un slepenās slēptuves kā: izdobts pastaigas spieķis un speciāli sagatavota cigarešu kastīte, kuŗā pārsūtīti un saņemti ziņojumi un filmu negātīvi.

Parlamentā Kanadas ārlietu ministrs Džemisons sacīja, ka Kanadas valdības stingrā nostāja šai gadījumā atgādina Pad. savienībai, ka „mūsu lēmums ir atturēt ārzemju spiegus". Spiegu atklāšana notiek laikā, kad Kanada un Pad. savienība mēģinājušas samazināt saspīlējumus un pārvarēt neuzticību, bet tagad abu valstu attieksmēs radīti jauni saspīlējumi, kam nepalīdz ne detante, ne savstarpējās hokejspēles. Kanadas ārlietu ministra Maskavas vizītes atsaukums var ietekmēt arī padomju tirdzniecības pārstāvju apmeklējumu Kanadā. Arī Kanadas ministru prezidents Trudo bija plānojis atkal apmeklēt Pad. savienību. Pagaidām visi šie plāni apturēti.

RCMP neatklāj sava darbinieka vārdu, kam bijusi galvenā nozīme spiegu atklāšanā. Pad. savienības aģentu izmaksātā nauda 30.500 dol. pāriet valsts nodokļu ministrijas rīcībā, un tas būs mazs atbalsts kanadiešu nodokļu maksātājiem.

Pad. savienība nosaukusi apvainojumu spiegošanā par „smieklīgu". Tas esot mēģinājums novērst uzmanību no Kanadas iekšējām problēmām sakarā ar īpašas komisijas nodibināšanu, kas apspriež RCMP nepareizības un valdības jauno likumprojektu, kas atļauj RCMP atvērt privātas vēstules. Bet tā nedomā ne Kanadas valdība, ne arī opozicija—konservātīvie, kuŗu uzmanību jau ilgāku laiku saista tas, ka krievu skaits padomju sūtniecībā. Kanadas valdības spēkos nebija atturēt KGB aģentu kā diplomātu ieceļošanu valstī. Gadījumā, ja diplomāts rīkojas pret valsts interesēm, valdība var viņu izraidīt. Nav noslēpums, ka padomju sūtniecība, kuŗas štātā ir vairāk darbinieku nekā nepieciešams, ir darbojusies kā „spiegu skola". Pašreiz Pad. sūtniecībā Otavā ir 64 darbinieki ar diplomātisku statusu, bez tam vēl citur Montrealā un Halifaksā. Kanadas ārlietu ministrs brīdināja, ka Kanada var samazināt padomju „diplomātu" skaitu un ka tā ļoti uzmanīgi pārbaudīs jautājumu par 13 izraidīto padomju diplomātu aizstāšanu ar citiem. Kanadas sūtniecībā Maskavā ir 40 diplomāti, un neviens no tiem nav iejaukts spiegošanā.

Kremlis draud ar . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

auglīgā okupētās tēvzemes apmeklējumā.

Iepriekšējā rakstā mēs pieminējām vērā ņemamu aktuālitāti — Brežņeva nokāpšanu no sarkanās imperijas valdnieka troņa. Pazīstamais Pad. savienības disidents Almariks liberālajā Parīzes laikrakstā La Monde norāda, ka Brežņeva demisijas vai nāves gadījumā var sagaidīt tālu ejošas personālas pārmaiņas visā politbirojā. Vecās gvardes nomainīšana esot neizbēgama. Vecākais politbiroja loceklis ir latvietis Arvīds Pelše. Šim 76 g. vecajam staļinistam, tāpat kā 75 g. vecajam Suslovam, ir liels iespaids tagadējā politbirojā. Suslovs bija tas, kas radīja stratēģiju Hruščova novākšanai. Pelše un Suslovs ir vecās gvardes pēdējie mohikāņi. Par jaunās gvardes redzamāko pārstāvi esot jāuzskata Kulakovs, ukrainis Kiriļenko un visjaunākais politbiroja loceklis — 54 g. vecais Gregorijs Romānovs. Pēdējais ir Ļeņingradas rajona partijas ģenerālsekretārs. Pieskaŗoties revolūcijas izredzēm, Almariks uzsver dažādo nacionālitāšu problēmas. Viņš norāda, ka Baltijas valstīs tautas vairākums garīgos spēkus pret Kremļa okupantiem smeļas reliģiskā renesansē.

Pēdējās dienās pasaules prese lielu vērību veltī notikumiem Polijā. Kompartijas vadoņa Gireka nomainīšana esot vairs tikai laika jautājums. Pretēji oficiālajam apgalvojumam, poļu tauta Maskavu neuzskata par savu draugu. Pat poļu komūnisti izšķirīgā brīdī savu nacionālo izcelsmi liks pirmajā vietā. Katoļu baznīcas, poļu strādnieku un intellektuāļu neoficiālā opozicijas koalicija ir vērā ņemams fakts tālāko politisko notikumu attīstībā Polijā.

Ēģiptes prezidents Sadats neatgriezās Kairo gluži tukšām rokām. Džimijs Kārters šīs nedēļas sākumā deklarēja, ka ASV apgādās Ēģipti, Saudi Arabiju un arī Izraēlu ar jaunākā paraugā amerikāņu kaŗa lidmašīnām. Aizvadītajā piektdienā ārlietu ministrs Vēnss uzsvēra, ka Izraēlai pēc amerikāņu uzskata jāatdod Ēģiptei Sinaja bez kādiem tehniskiem izņēmumiem. Izraēlas ministru prezidents Menachims Begins tūlīt šo Vēnsa paziņojumu apzīmēja par Vašingtonas vienpusīgu nostāšanos Ēģiptes pusē. Pāris dienu vēlāk Begins savu toni negaidīti mainīja un norādīja, ka Sinajas pilnīga atdošana atpakaļ Ēģiptei ir diskutējams jautājums. Acīm redzot Begins ņēmis vērā Izraēlas tautas vairākuma nostāju, kas izlīgumu ar Ēģipai uzskata par nopietnu soli Izraēlas attieksmju normālizēšanā ar saviem kaimiņiem. Te jānorāda, ka Begins, tāpat kā Sadats, Kārteru izvēlējies par abām pusēm pieņemamu starpnieku tilta radīšanai pār vēl neatrisinātām pretišķībām. Protams, ka Maskava par to nav priecīga.

Savu militāro dēku Abesinijā Brežņevs vēl nav pārtraucis. Abesinijas un Somālijas militāro konfrontāciju daži pesimisti jau dēvē par „Trešā pasaules kaŗa prologu". Par Kremļa miermīlīgo politiku liecību dod TASS aģentūras oficiālais paskaidrojums, ka Pad. savienība esot stājusies pie ņūtrona bumbu produkcijas. Kā zināms, tad pirmie šo ieroci, kas nenonāvē cilvēkus, neiznīcina celtnes, bet tikai paralizē pretinieka kaŗa mašīnēriju, radīja amerikāņi. Tagad TASS prasa, lai amerikāņi nekavējoties iznīcinot ņūtrona bumbu arsenālu. Ja ne, tad Kremlis ražošot desmitkārt lielākas un spēcīgākas šīs nāves staru bumbas. Ņemot vērā Jad. savienības technoloģisko atpalicību, jāšaubās, vai Kārters TASS brīdinājumu ievēros. Atzīmēsim, ka Pentagona un savu tuvāko padomdevēju ieteikumā Kārters ir atteicies no amerikāņu bruņoto spēku budžeta apcirpšanas. Atsevišķos posteņos šis budžets ir pavairots par vairāk biljonu dolaru. Tā ir laba zīme, jo tikai reāls spēks var izjaukt Kremļa ekspasijas plānus.

Aleksandrs Ķegumnieks

Brīvības gars . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

izaugt un eksistēt padomju varas laikā un ietekmē. Bet mūsu sabiedrotiem ir sava dziļi slēpta lietu un stāvokļa uztvere un viņi labi zina īstenību. Konsekventa un ik asins lāse sakņojusies ignorance pret visu slavisko, ko šajā kādreiz brīvajā zemē ievazājuši sarkanie okupanti, manāma ik uz soļa igauņu pilsētās un laukos. Līdzīgi somiem, kas savā laikā principā atteicās runāt krievu valodu (tagad tie spiesti ņemt to mutē, pakļauti lāča draudiem — P.G.) asinsbrāļi igauņi iet viņu pēdās. Ja nu varam runāt par spītu, pretestību un neizmērojami dziļu ignoranci pret okupācijas varu, tad lai to piedēvējam ziemeļu kaimiņam. Varbūt tas daudzos gadījumos beidzies ar ceļu uz mūžīgā sala laukiem un iznīcību soda nometnēs, arī to igauņi spējuši uzņemties, nesatricināmi noturoties savā nacionalā stājā un brīvības tiesību apziņā.

Brīvās Igaunijas pastāvēšanas posms līdzīgs mūsējam, ar ko esam sakalti vienā liktenī kopš laikiem, kad mūsu un igauņu vīri krustoja ieročus cīņās pret sarkano despotu. Nav pazīmju, ka citādi tas varētu būt nākotnē. Bet kamēr tā uzziedēs brīvības gaismā, lai turam kopēju soli, darām vienu darbu, domājam vienu domu, atrazdamies svešumā, un noturamies cīņā par brīvības atgūšanu, iekām tā reiz atkal no cerībām un sapņiem īstenosies Igaunijas, Latvijas un Lietuvas neatkarības atjaunotnē.

P. G.

Arī igauņi cīnās pret čekas aģentiem

Laikraksta The Toronto Sun līdzstrādnieks Roberts Makdonalds, sakarā ar izraidītiem 13 padomju diplomātiem, rakstīja, ka sūtniecības otrais sekretārs Voldemārs Vēbers, kuŗu pērngada jūlijā aizsūtīja uz Maskavu, tāpat viņa pēctecis Peters Lilenurms, mēģinājuši sašķelt Toronto igauņu sabiedrību. Abi minētie diplomāti bijuši čekas locekļi, pie kam Vēberam bijusi pulkvežleitnanta dienesta pakāpe. Pirms ierašanās Kanadā Vēbers par spiegošanas aktīvitātēm bija jau izraidīts no Anglijas. „Mēs bijām ļoti pārsteigti, kad uzzinājām, ka Lilenurms ieradies Toronto, lai aizstātu Vēberu", izteicies Igaunijas ģenerālkonsuls Ilmārs Heinso. „Toronto ir ap 10.000 igauņu, bet visā Kanadā 30.000. Vēbers pastāvīgi centies vervēt igauņus par kultūras izmaiņas sakarniekiem. Viņu uzdevums bijis radīt šķelšanos igauņu sabiedrībā, izplatot baumas, ka daži igauņi Otra pasaules kaŗa laikā bijuši nacisti."

Pēc Helsinku līguma Vēbers kāpinājis savu darbību zem kultūras izmaiņas maskas. Viņš sagādājis propagandas filmas, kuŗas rādījis igauņu jauniešiem Toronto. Heinso intervijā izteicies, ka Maskavas galvenais nolūks bijis igauņu sabiedrības šķelšana, jo igauņi ir stingri pretkomūnistiski.

„Mēs mēģinām šos jaucējus atklāt," izteicies Igaunijas konsuls. Vēbera vārds atradies to 20 padomju pārstāvju sarakstā, kas 1976. g. uzskatīti par čekas aģentiem Kanadā. Konservātīvais parlamenta loceklis Elmers Makejs sacījis, ka Kanadai vajadzētu raudzīties, lai izraidīto padomju diplomātu vietā neatsūtītu jaunus KGB aģentus.